

Міністерство освіти і науки України
Криворізький національний університет
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра маркетингу, обліку, оподаткування та публічного управління

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи

зі спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування

Тема роботи: «Фінансова політика та її вплив на формування
місцевого самоврядування України»

Виконав: студент групи ПУА-21 _____ / Гузь М.Т. /

Керівник випускної роботи _____ /к.е.н., доцент Голобородько Т.В. /

Нормоконтролер _____ / к.е.н., доцент Архипенко С.В. /

Завідувач кафедри _____ / к.е.н, доцент Адамовська В.С. /

Кривий Ріг
2025 р.

Криворізький національний університет
Факультет економіки та управління бізнесом
Кафедра маркетингу, обліку, оподаткування та публічного управління
Перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань 28 «Публічне управління та адміністрування»
Спеціальність 281 – Публічне управління та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Зав.кафедри МООПУ
 Канд. екон. наук, доц. Адамовська В.С.

« 20 » 02 2025 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну (бакалаврську) роботу здобувачу вищої освіти

Гузь Марії Тарасівні
 (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Фінансова політика та її вплив на формування місцевого самоврядування України»

керівник роботи: Голобородько Т.В., к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено наказом по КНУ від «20» лютого 2025 року № 131с

2. Строк подання студентом роботи: « 16 » червня 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи: наукова та періодична література з питань фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування України, офіційний сайт виконкому Криворізької міської ради м. Кривий Ріг.

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити:

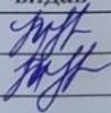
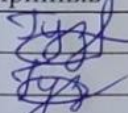
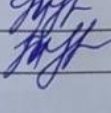
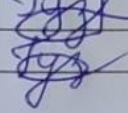
1. Теоретичні основи реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування України.

2. Практичні засади реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування України.

5. Перелік графічного матеріалу:

8 табл., 13 рис., 6 дод.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Розділ 1	Голобородько Т.В., к.е.н., доцент		
Розділ 2	Голобородько Т.В., к.е.н., доцент		

7. Календарний план:

№ з/п	Етапи роботи	Термін виконання	Позначка про виконання
1	Співбесіда зі здобувачем вищої освіти за тематикою роботи, видача переліку рекомендованої нормативної, інструктивної бази та учбової літератури	20.02.2025	Виконано
2	Збір матеріалів до кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	24.02 - 08.03.2025	Виконано
3	Групування та аналіз зібраного матеріалу, уточнення завдань кваліфікаційної (бакалаврської) роботи	10.03 - 15.03.2025	Виконано
4	Підготовка I розділу кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та подання його керівнику	17.03 - 25.04.2025	Виконано
5	Підготовка II розділу кваліфікаційної (бакалаврської) роботи та подання його керівнику	17.04 - 21.05.2025	Виконано
6	Підготовка вступної частини	22.05.2025	Виконано
7	Перевірка роботи керівником та доопрацювання роботи	23.05.- 04.06.2025	Виконано
8	Отримання відгуку керівника	16.06.2025	Виконано
9	Попередній захист роботи	05.06.2025	Виконано
10	Захист роботи в ЕК		

Дата видачі завдання «20» лютого 2025 р.

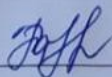
Студент

Гузь М.Т.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

Голобородько Т.В.

	Стор.
ЗАВДАННЯ НА РОБОТУ	2
РЕФЕРАТ	5
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	6
ВСТУП	7
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇЇ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ	9
1.1 Сутність фінансової політики на різних рівнях її реалізації	9
1.2 Характеристика складників фінансової політики та її вплив на формування місцевого самоврядування в Україні	15
1.3 Аналіз нормативно-правових актів, які регулюють питання реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування України	32
2. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇЇ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	38
2.1 Характеристика виконавчого комітету Криворізької міської ради та аналіз фінансової політики	38
2.2 Проблеми реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування	50
2.3 Подолання дисбалансів фінансової політики для посилення місцевого самоврядування	61
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69
ДОДАТКИ	74

РЕФЕРАТ

ВР: 73 сторінки, 8 таблиць, 13 рисунків, 42 джерела, 6 дод.

Мета роботи полягає в удосконаленні реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування.

Завдання дослідження:

- розкрито сутність фінансової політики на різних рівнях її реалізації, що дає змогу визначити її роль у системі державного управління;
- охарактеризовано основні складники фінансової політики та висвітлено їхній вплив на процес формування місцевого самоврядування в Україні;
- проаналізовано нормативно-правові акти, які регулюють реалізацію фінансової політики, з акцентом на їхній вплив на становлення та функціонування місцевого самоврядування в Україні;
- охарактеризовано діяльність виконавчого комітету Криворізької міської ради та здійснено аналіз реалізованої ним фінансової політики;
- висвітлено ключові проблеми реалізації фінансової політики на місцевому рівні та визначено їхній вплив на формування ефективного місцевого самоврядування;
- обґрунтовано шляхи подолання дисбалансів у фінансовій політиці з метою посилення інституційної та ресурсної спроможності місцевого самоврядування.

Об'єктом роботи являється процес реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування.

Предметом роботи являється сукупність теоретичних аспектів реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування.

Результати дослідження: уточнено визначення фінансової політики місцевого самоврядування. Виявлено суттєві дисбаланси у розподілі фінансових ресурсів, що стримують розвиток місцевих громад на прикладі бюджету Криворізької міської територіальної громади. Запропоновано шляхи покращення ефективності реалізації місцевої фінансової політики.

**БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ, МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ,
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ, ОРГАНИ МІСЦЕВОЇ ВЛАДИ,
ФІНАНСОВІ ДИСБАЛАНСИ, ФІНАНSOVA ПОЛІТИКА**

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ,
СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

1. БКУ – Бюджетний кодекс України
2. ВА – Військова адміністрація
3. ЗСУ – Збройні Сили України
4. ЗУ – Закон України
5. КМУ – Кабінет Міністрів України
6. КУ – Конституції України
7. МС – місцеве самоврядування
8. ПДФО – податок на доходи фізичних осіб
9. ПК, ПКУ – Податковий кодекс України
10. рис. – рисунок
11. ТГ – територіальні громади
12. табл. – таблиця
13. тис. грн. – тисячі гривень
14. фін – фінансова (- вій, - ву та ін.)
15. ЦСР – цілі сталого розвитку

Необхідність забезпечення фінансової самостійності органів місцевої влади в умовах децентралізації, трансформації державного управління та інтеграції України в європейський простір зумовлюють актуальність проблематики реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування. Сучасні виклики соціально-економічного розвитку, зокрема у контексті необхідності повоєнного відновлення та воєнних загроз, вимагають формування ефективного фінансового механізму, який здатен забезпечити належне функціонування місцевих громад. Водночас фінансова політика, яка реалізація котрої здійснюється на загальнодержавному рівні, істотно впливає на можливості місцевого самоврядування щодо формування бюджетів, інвестиційної діяльності, підтримки соціальних програм та забезпечення сталого розвитку територій. У такому ракурсі дослідження взаємозв'язку між фінансовою політикою та практикою її реалізації на місцевому рівні набуває особливої значущості для удосконалення механізмів управління та підвищення ефективності функціонування публічної влади.

Окремо слід підкреслити особливу значущість дослідження реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування саме у період воєнного стану, при якому здійснюється безпосередній вплив ефективності функціонування системи публічного управління на спроможність територіальних громад забезпечувати базові потреби населення, підтримувати критичну інфраструктуру, організовувати гуманітарну допомогу та сприяти обороноздатності держави. У воєнний час питання бюджетної стабільності, раціонального використання ресурсів та підвищення фінансової автономії місцевих органів влади стають не лише елементами економічної політики, а й чинниками національної безпеки. Через це наукові дослідження, спрямування яких націлене на виявлення ефективних моделей реалізації фінансової політики в умовах надзвичайних ситуацій мають важливе прикладне значення для вироблення стратегічних рішень, котрі будуть здатні сприяти стійкості

державного та місцевого управління в кризових обставинах і на етапі післявоєнного відновлення.

Мета роботи полягає в удосконаленні реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування.

Завдання дослідження:

- розкрито сутність фінансової політики на різних рівнях її реалізації, що дає змогу визначити її роль у системі державного управління;
- охарактеризовано основні складники фінансової політики та висвітлено їхній вплив на процес формування місцевого самоврядування в Україні;
- проаналізовано нормативно-правові акти, які регулюють реалізацію фінансової політики, з акцентом на їхній вплив на становлення та функціонування місцевого самоврядування в Україні;
- охарактеризовано діяльність виконавчого комітету Криворізької міської ради та здійснено аналіз реалізованої ним фінансової політики;
- висвітлено ключові проблеми реалізації фінансової політики на місцевому рівні та визначено їхній вплив на формування ефективного місцевого самоврядування;
- обґрунтовано шляхи подолання дисбалансів у фінансовій політиці з метою посилення інституційної та ресурсної спроможності місцевого самоврядування.

Об'єктом роботи являється процес реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування.

Предметом роботи являється сукупність теоретичних аспектів реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування.

Для досягнення поставлених цілей роботи застосовано методи системного та порівняльного аналізу. Крім того, використано методи індукції, дедукції, вертикальний та горизонтальний, статистичного аналізу для виявлення дисбалансів у фінансовій політиці за матеріалами бюджету Криворізької міської територіальної громади.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇЇ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

1.1 Сутність фінансової політики на різних рівнях її реалізації

На рівні держави фінансова політика виконує системоутворюючу функцію та спрямована на формування оптимальної моделі бюджетно-податкових, грошово-кредитних, боргових, інвестиційних і міжбюджетних відносин. Її завдання полягають у забезпеченні стійкості публічних фінансів, акумуляції доходів до державного бюджету, визначенні механізмів фінансування загальнодержавних функцій, зокрема національної оборони, правопорядку, освіти, медицини, соціального захисту, а також у регулюванні перерозподілу фінансових ресурсів між територіями з метою досягнення фіскальної рівноваги [1].

Фінансова політика на рівні місцевого самоврядування має автономний характер у межах повноважень, визначених Конституцією та законодавством, і виконує роль інструмента фінансового забезпечення власних та делегованих повноважень місцевих рад і виконавчих органів. Вона полягає у формуванні місцевих бюджетів, адмініструванні місцевих податків і зборів, здійсненні місцевих запозичень, управлінні комунальною власністю, організації фінансування соціальної інфраструктури, місцевого розвитку, житлово-комунального господарства та реалізації інвестиційних проєктів. Ефективна реалізація фінансової політики на муніципальному рівні є запорукою розвитку самодостатніх територіальних громад, підвищення якості публічних послуг і забезпечення участі громадян у процесах управління [2; 3].

Узгодження фінансової політики державного та місцевого рівнів потребує ефективної міжбюджетної політики, чіткого нормативного розмежування повноважень і джерел фінансування, прозорого механізму фінансового вирівнювання, а також стимулювання фінансової самостійності місцевого

самоврядування. Особливої ваги це питання набуває в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення, коли ефективна фінансова політика повинна забезпечувати не лише економічну стійкість, але й інституційну здатність територіальних громад реагувати на кризові виклики та відновлювати соціально-економічну інфраструктуру на місцях [4].

Сутність фінансової політики на рівні держави та місцевого самоврядування полягає в цілеспрямованому використанні фінансових інструментів, важелів і механізмів для досягнення стратегічних соціально-економічних цілей, зміцнення публічних фінансів, забезпечення макроекономічної стабільності та формування спроможної системи публічного управління. Вона охоплює діяльність державних і муніципальних органів щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів у відповідності до пріоритетів економічного розвитку, соціальної політики, безпеки, оборони та регіонального вирівнювання [3; 4].

Існування варіантів трактування поняття «фінансова політика» на різних рівнях її реалізації зумовлюється кількома фундаментальними причинами, пов'язаними з відмінностями у повноваженнях, функціях, масштабах впливу, суб'єктах управління, а також цілях та ресурсних можливостях, які притаманні кожному рівню публічного управління [4]. Так, рівень компетенції та обсяг повноважень істотно відрізняються на державному, регіональному та місцевому рівнях, а саме:

- держава здійснює загальнонаціональне управління фінансами, концентрує значну частину публічних ресурсів і відповідає за реалізацію стратегічної економічної політики, макрофінансову стабільність, перерозподіл доходів через фіскальні механізми, а також захист національних інтересів;

- місцеве самоврядування оперує в межах власної юрисдикції, керуючись принципами субсидіарності, і має обмежені ресурси та делеговані повноваження, що формує вужчу та більш прикладну інтерпретацію фінансової політики як інструмента забезпечення життєдіяльності громади [4].

Окрім цього, якщо для центральної влади фінансова політика – це інструмент реалізації національної економічної стратегії, то для регіональних адміністрацій вона часто трактується як засіб вирівнювання розвитку територій, залучення інвестицій та подолання соціально-економічної нерівності. Для місцевого самоврядування фінансова політика зводиться до забезпечення якісного надання послуг населенню, утримання інфраструктури, фінансування місцевих програм і проєктів розвитку [4; 5].

Різні суб'єкти формування та реалізації фінансової політики визначають варіативність її тлумачень. На центральному рівні це уряд, міністерства фінансів, парламент, центральний банк. На регіональному – обласні ради та адміністрації. На місцевому – органи МС, включно з виконавчими комітетами, міськими та сільськими радами. Кожен із цих суб'єктів має свій інституційний контекст, управлінську культуру та нормативну базу, що також впливає на трактування сутності фінансової політики [4].

Зміна пріоритетів залежно від зовнішніх умов (як-от, війна, економічна криза, децентралізація, адміністративно-територіальна реформа) також впливає на те, як саме розуміється та реалізується фінансова політика. Наразі, в умовах воєнного стану державна фінансова політика може орієнтуватися на перерозподіл ресурсів на потреби оборони та безпеки, тоді як місцева – на забезпечення життєздатності громад, соціального захисту та адаптації внутрішньо переміщених осіб [8; 9].

Теоретичні підходи та наукові школи також формують різноманітність трактувань, зокрема деякі економісти акцентують на фіскальній складовій політики, інші – на інституціональних або управлінських аспектах. Тому в науковій літературі фінансова політика трактується то як система регулювання бюджетних процесів, то як спосіб забезпечення розвитку, то як інструмент державного втручання (табл. 1.1).

Відображена у табл. 1.1 різноманітність не є ознакою термінологічної плутанини, а, навпаки, відображає складну, динамічну та багатогранну природу

фінансової політики як ключової категорії сучасного фінансового права, публічного управління та економічної теорії [10].

Таблиця 1.1 – Варіанти трактування поняття фінансова політика на різних рівнях її реалізації

№	Дефініція фінансової політики
1	2
ДЕРЖАВНА ФІНАНSOVA ПОЛІТИКА	
1	Фінансова політика держави — це цілеспрямована діяльність органів державної влади щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів задля досягнення загальнонаціональних цілей.
2	Це інструмент впливу держави на економіку через регулювання доходів, видатків, податків, публічного боргу та міжбюджетних відносин.
3	Сукупність правових, організаційних та економічних заходів уряду, спрямованих на забезпечення стабільності державних фінансів.
4	Фінансова політика держави — це основа реалізації економічної стратегії, яка визначає напрями бюджетної та податкової політики.
5	Це форма державного регулювання фінансових потоків з метою перерозподілу національного доходу для забезпечення сталого розвитку.
6	Державна фінансова політика — це механізм реалізації функцій держави в умовах ринку, кризових загроз чи відновлення економіки.
7	Система управління державними фінансами, яка координує діяльність центральних органів влади щодо досягнення макроекономічної рівноваги.
РЕГІОНАЛЬНА ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА	
8	Регіональна фінансова політика — це комплекс заходів, спрямованих на ефективне управління фінансами в межах окремого регіону з урахуванням його соціально-економічної специфіки
9	Це стратегія формування та використання фінансових ресурсів суб'єкта регіонального розвитку для вирішення територіальних проблем
10	Регіональна політика у сфері фінансів — це інструмент підтримки внутрішньої економічної рівноваги, регіональної самодостатності та інвестиційної привабливості. Вона відображає особливості розподілу ресурсів між регіонами та забезпечує вирівнювання міжтериторіальних диспропорцій
11	Це фінансова діяльність органів влади субнаціонального рівня, яка підтримує регіональну інфраструктуру, освіту, медицину та інші базові функції
12	Регіональна фінансова політика спрямована на реалізацію пріоритетних програм розвитку через ефективне бюджетне планування та міжрегіональну координацію
ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ	
13	Фінансова політика місцевого самоврядування — це система дій органів місцевої влади щодо формування, управління та контролю за використанням місцевих фінансів.
14	Це практична реалізація бюджетної автономії громади, яка дозволяє самостійно визначати напрями соціально-економічного розвитку.
15	Механізм забезпечення фінансової спроможності територіальної громади на основі власних доходів та міжбюджетних трансфертів
16	Це сукупність підходів і заходів щодо формування місцевого бюджету, управління комунальною власністю та залучення інвестицій
17	Політика у сфері місцевих фінансів є основою для надання якісних публічних послуг, розвитку інфраструктури та підвищення добробуту населення

1	2
18	Вона визначає межі фінансової самостійності органів самоврядування та спрямовується на ефективне витрачання коштів громади
19	Фінансова політика громади — це інструмент реалізації місцевих стратегій розвитку через бюджетне планування, прозорість і підзвітність

Джерело: систематизовано автором за даними із [1 – 5; 10 та ін.]

Однак попри очевидні відмінності між різними дефініціями фінполітики простежується ряд концептуально важливих спільних рис, які дозволяють узагальнити її як уніфіковану категорію публічного управління:

1) єдність цільової спрямованості: на всіх рівнях фінансова політика виконує функцію інструмента досягнення соціально-економічних цілей, що передбачає раціональне використання фінансових ресурсів задля задоволення суспільних потреб. Йдеться не лише про стабілізаційні або стимулюючі завдання, але й про забезпечення суспільного добробуту, розвиток інфраструктури, доступність базових послуг, а в ширшому значенні — реалізацію суспільного договору між владою та громадянами [4];

2) наявність чітко визначених механізмів і інструментів реалізації, зокрема бюджетне планування, податкове регулювання, система міжбюджетних трансфертів, управління державним (або місцевим) боргом, а також контроль за ефективністю витрачання коштів. Незалежно від рівня, ці механізми базуються на єдиних принципах фінансового менеджменту: збалансованості, прозорості, результативності та підзвітності [9];

3) фінансова політика є проявом владного повноваження, яке реалізується через нормативно-правові акти, рішення представницьких органів та виконавчих структур. Як на державному, так і на місцевому рівнях, вона є інструментом публічної влади, яка використовує фінансові ресурси як форму вираження своєї політичної волі та відповідальності перед громадянами. Таким чином, фінансова політика на всіх рівнях є елементом системи публічного управління, а не лише економічним процесом [10];

4) суб'єктно-інституційна спільність: реалізація фінансової політики на кожному рівні покладається на публічні інституції, які діють у межах

визначених законом повноважень і процедур. Хоча це можуть бути різні суб'єкти (Кабінет Міністрів, Міністерство фінансів, обласна рада чи виконавчий комітет сільської громади), вони об'єднані в системі публічного сектору та діють в єдиному фінансово-правовому полі, яке передбачає бюджетне планування, фінансову звітність, контроль та аудит [10];

5) наявність системного зв'язку між рівнями реалізації: фінансова політика держави задає рамкові умови для регіональної та місцевої політики. Наприклад, податкова політика держави формує базу для доходів місцевих бюджетів, а міжбюджетна політика — регулює їх ресурсну забезпеченість. Тобто, фінансова політика на нижчих рівнях є водночас і похідною, і складовою загальної фінансової архітектури держави. Це свідчить про те, що всі трактування інтегруються в багаторівневу систему фінансового управління, яка функціонує як єдине ціле [10];

6) фінансова політика на всіх рівнях представляється формою реалізації фіскального суверенітету або автономії: держава реалізовує свій фіскальний суверенітет, місцеві громади реалізують фінансову самостійність, однак у кожному випадку йдеться про здатність публічного суб'єкта здійснювати фінансове планування, мобілізацію ресурсів, їх цільове використання та забезпечення результативності у вигляді суспільного ефекту. Це підкреслює універсальність фінансової політики як категорії не лише прикладної, але й теоретично значущої для вивчення природи публічної влади та економічного управління в умовах демократичної держави [2; 10].

Проведений аналіз дозволяє надати авторське визначення: фінансова політика МС – це цілеспрямована і відповідальна діяльність органів МС щодо стратегічного, тактичного та оперативного управління фінансовими ресурсами з метою забезпечення цілей сталого розвитку та надання якісних публічних послуг й зміцнення фінансової самодостатності громади в умовах децентралізації та багаторівневого управління на принципах бюджетної автономії, економічної доцільності та соціальної відповідальності.

1.2 Характеристика складників фінансової політики та її вплив на формування місцевого самоврядування в Україні

Системна багаторівневність, складна структура управління та значна варіативність форм реалізації унеможливлюють охоплення всієї фінансової політики як єдиного цілісного явища. Адже у науковому та прикладному аспекті фінполітика охоплює водночас:

- макроекономічний рівень (національне фінансове планування, фінансова політика, грошово-кредитна регуляція, управління державним боргом),
- мезорівень (регіональні фінансові системи, інструменти бюджетного вирівнювання),
- мікрорівень (політика органів місцевого самоврядування, що безпосередньо впливає на умови життя громадян) [38].

Кожен з цих рівнів має свої інституційні особливості, правове регулювання, обсяг повноважень та специфічні виклики. Водночас між ними існує вертикальна координація, але відсутня повна функціональна ієрархія, що суттєво ускладнює уніфіковану концептуалізацію без втрати глибини та контекстної точності. Окрім цього, дослідження всієї системи фінансової політики як єдиного об'єкта призводить до надмірного узагальнення, яке суттєво знижує аналітичну цінність висновків. Це особливо помітно в умовах децентралізації, коли політична, фінансова та інституційна відповідальність розподіляється між центральними, регіональними та місцевими органами влади, а інструменти реалізації фінансової політики суттєво різняться. Таким чином, спроба одночасного охоплення всіх рівнів викликає загрозу втрати логічної цілісності дослідження, зміщення акцентів і, зрештою, недосягнення поставлених цілей. У зв'язку з цим, доцільним та методологічно виправданим є концентрування дослідницької уваги саме на рівні місцевого самоврядування. Оскільки саме тут фінансова політика набуває найбільш прикладного, вимірюваного та соціально відчутного характеру. На відміну від макрорівня, на якому рішення можуть бути абстрактними для пересічного громадянина,

місцева фінполітика безпосередньо впливає на якість життя людей: наявність освітніх і медичних послуг, утримання доріг, благоустрій, соціальну підтримку.

МС, функціонуючи в умовах обмежених ресурсів, змушує керівництво громад шукати ефективні інструменти управління, розробляти інноваційні фінансові підходи, залучати інвестиції та підтримку міжнародних партнерів. Це, своєю чергою, створює унікальне емпіричне підґрунтя для аналізу ефективності фінансових стратегій, механізмів мобілізації доходів і пріоритетів видатків, що складно простежити на рівні державної політики через її масштаби. Реформа децентралізації в Україні надала громадам нові фінансові повноваження та бюджетну автономію, створивши динамічне середовище, яке потребує осмислення, моніторингу та адаптації фінансових інструментів. Вивчення фінанполітики на цьому рівні дає змогу не лише виявити успішні практики, а й запропонувати рекомендації щодо вдосконалення нормативної бази, підвищення результативності бюджетного процесу, стимулювання місцевого розвитку. В умовах воєнного стану та соціально-економічної нестабільності саме органи місцевого самоврядування беруть на себе відповідальність за підтримку життєздатності територій, оперативне реагування на кризові ситуації, забезпечення соціального захисту та підтримки переміщених осіб. Це додає до фінансової політики нового змісту, виводячи її за межі звичних бюджетних процедур і перетворюючи на механізм кризового управління [1]. Тож, зупинимось на фінполітиці МС і розпочнемо з її базових принципів (рис. 1.1).

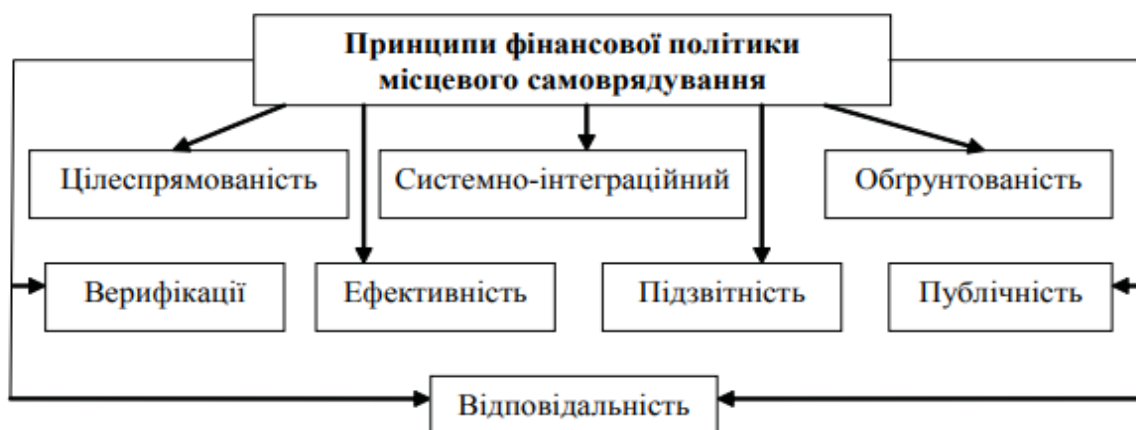

Рис. 1.1 – Принципи фінполітики органів МС [1, с.114]

Принципи фінполітики МС становлять концептуальну основу, на якій базується вся система управління місцевими фінансами, формування бюджету, розподіл ресурсів та забезпечення публічної відповідальності органів влади перед громадою. Їх дотримання гарантує не лише ефективне функціонування місцевих бюджетів, а й сприяє досягненню стратегічних цілей розвитку територіальних громад.

Насамперед ключовим є принцип фінансової автономії, який не представлено на рис.1.1, але він є важливим і передбачає право органів МС самостійно формувати та використовувати власні бюджетні ресурси, визначати напрями їх спрямування, впроваджувати місцеві програми та політики без надмірного втручання з боку держави. Цей принцип базується на конституційному положенні про фінансову самостійність громад і забезпечується наявністю власних джерел доходів, зокрема місцевих податків, зборів та надходжень від комунального майна.

Важливим є принцип справедливості та соціальної орієнтованості, який також не виокремлено багатьма авторами, серед яких [1, с.114]. Даний принцип зобов'язує органи МС враховувати інтереси всіх груп населення, забезпечуючи рівний доступ до базових послуг, зокрема освіти, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального обслуговування. Він також вимагає врахування територіальних диспропорцій та соціальної вразливості окремих категорій громадян.

Принцип збалансованості, який також не виокремлено багатьма авторами, серед яких [1, с.114], передбачає забезпечення відповідності між доходами і видатками місцевого бюджету, мінімізацію дефіциту, уникнення надмірної заборгованості та підтримання фінансової стійкості громади в коротко- та довгостроковій перспективі. Цей принцип є ключовим для збереження бюджетної дисципліни та запобігання фінансовій дестабілізації.

Принцип ефективності та результативності зобов'язує органи місцевого самоврядування не лише забезпечувати витрачання публічних коштів відповідно до затверджених бюджетів, а й орієнтуватися на досягнення

вимірюваних результатів — покращення якості життя населення, модернізацію інфраструктури, економічний розвиток території. Він також вимагає оцінювання впливу фінансових рішень і оптимізації витрат.

Не менш важливим є принцип прозорості та підзвітності, що означає відкритість у процесі планування, прийняття та реалізації фінансових рішень. Громада має право отримувати повну і достовірну інформацію про стан бюджету, напрями фінансування та використання коштів, а посадові особи — обов'язок звітувати перед громадянами. Реалізація цього принципу формує довіру до місцевої влади та сприяє залученню громадськості до управлінських процесів.

Крім того, діє принцип дотримання нормативно-правової бази, який забезпечує легітимність фінансової політики, її відповідність Бюджетному та Податковому кодексам, законам України, рішенням місцевих рад і стандартам фінансового контролю. Він покликаний дати гарантію правової захищеності фінансових процесів і запобігає зловживанням.

У контексті децентралізації набуває особливого значення принцип субсидіарності, що передбачає передачу повноважень і ресурсів на той рівень управління, де вони можуть бути реалізовані найбільш ефективно, тобто найближче до громадянина. Це сприяє гнучкості управління та адаптації політики до конкретних потреб громади.

Фінансова політика МС є не просто набором рішень про витрати та доходи. Це, по суті, управління ресурсами громади для того, щоб забезпечити її стабільний розвиток, вирішувати нагальні проблеми й планувати майбутнє. Вона включає два важливі рівні: стратегічний і тактичний (рис. 1.2). І хоча вони тісно пов'язані, кожен має свою функцію та логіку. Стратегію можна порівняти із «великою картиною». Вона показує, куди громада хоче рухатися в довгостроковій перспективі, яких фінансових орієнтирів дотримуватись, які цілі ставити перед собою.

Рис. 1.2 – Напрями реалізації фінполітики органів МС [1, с.116]

Зокрема, це може бути розвиток інфраструктури, підтримка малого бізнесу, підвищення енергоефективності чи залучення інвестицій. Така стратегія враховує не лише економіку, а й соціальні цілі, потреби мешканців, географічні особливості громади, навіть глобальні виклики від війни до кліматичних змін. Формування фінансової стратегії не є одномоментним рішенням, а представляється результатом аналізу ресурсів, проблем, потенціалу, юридичних обмежень і багатьох інших факторів. У стратегії завжди закладене довгострокове бачення, і вона має надихати, а не лише регламентувати.

Тактика – це вже щоденна, практична частина. Вона включає рішення про те, як саме діяти тут і зараз, щоб реалізувати стратегію. Тактика включає ухвалення місцевого бюджету на рік, встановлення ставок податків, пошук додаткових джерел доходу, контроль за витратами, розподіл коштів між школами, лікарнями, комунальними програмами.

Тактичні рішення часто мають обмежений часовий горизонт, а саме: від кількох днів до року. Їх цінність у гнучкості: якщо змінилися обставини, громада має швидко реагувати (скоригувати видатки, перерозподілити кошти, залучити підтримку з обласного чи державного бюджету) [39].

Стратегія й тактика у фінансовій політиці також представляються як компас і карта. Компас показує напрямок (це стратегія), а карта дає змогу орієнтуватися на місцевості, уникати перешкод і діяти гнучко (це тактика). Вони не можуть існувати одне без одного: хороша стратегія без продуманої тактики залишиться лише на папері, а хороша тактика без стратегії є лише латанням дірок, без справжнього розвитку. Саме тому грамотна фінансова політика громади повинна поєднувати обидва елементи. Завдяки цьому МС здатне не лише вирішувати проблеми сьогодення, а й готуватися до викликів майбутнього, розвивати потенціал і забезпечувати гідний рівень життя людей [1].

Фіскальна децентралізація та фіскальна незалежність є важливими компонентами фінполітики МС, оскільки, надаючи місцевим громадам більшу автономію в управлінні своїми фінансами, вони сприяють більш ефективному розподілу ресурсів, покращенню якості надання послуг громадянам і стимулюють місцевий економічний розвиток. Розглянемо детальніше кожен з цих компонентів. Фіскальна децентралізація є процесом передачі фінансових повноважень і ресурсів від центральної влади до місцевих органів самоврядування. Вона передбачає, що місцеві органи влади отримують більшу свободу у формуванні місцевих бюджетів, встановленні податків і зборів, а також у розподілі коштів на основі реальних потреб місцевих громад [39]. Основними аспектами фіскальної децентралізації є:

- передача доходів місцевим громадам, які можуть бути отримані через власні податки та збори, а також трансферти від держави. Це дозволяє громадам фінансувати необхідні проекти та ініціативи, не залежачи в повній мірі від центрального бюджету;

- бюджетна автономія: право громад на самостійне формування своїх бюджетів, визначення пріоритетів у витратах, зокрема на освіту, охорону здоров'я, інфраструктуру тощо. Це дозволяє враховувати специфіку та потреби кожної територіальної одиниці, оскільки місцеві органи мають більш точну інформацію про потреби своїх мешканців;
- розширення повноважень місцевих органів влади [41].

Фіскальна децентралізація має на меті створення таких умов, при яких місцеві органи влади можуть ефективно використовувати свої ресурси для розвитку громади, підтримки соціальних програм та забезпечення необхідного рівня інфраструктури (рис. 1.3).

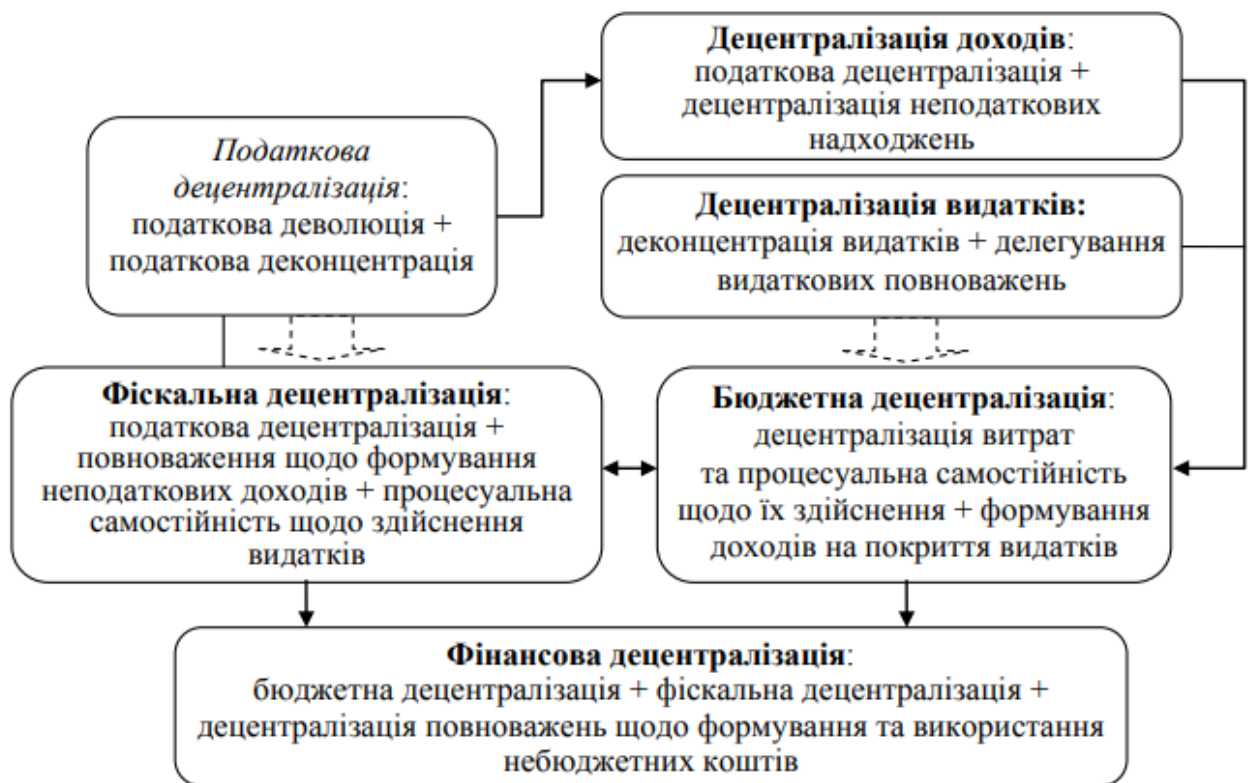

Рис. 1.3 – Структуризація децентралізації як компоненту фінполітики органів МС [2, с.114]

Фіскальна незалежність є здатністю місцевих органів влади забезпечувати свої фінансові потреби без надмірної залежності від державних трансфертів або дотацій. Вона дає змогу місцевим громадам більш ефективно планувати та управляти своїми ресурсами, сприяє розвитку місцевого самоврядування і

підвищенню рівня довіри серед мешканців до місцевої влади. Ключовими аспектами фіскальної незалежності є:

- власні джерела доходів: для забезпечення фіскальної незалежності місцеві органи влади повинні мати доступ до стабільних і достатніх власних доходів. Це можуть бути місцеві податки (наприклад, податок на нерухомість, земельний податок), збори та інші надходження, які залежать від економічної активності та наявних ресурсів на місцях. Чим більше таких джерел, тим менше залежить місцевий бюджет від державних дотацій чи субвенцій;

- право встановлювати та коригувати ставки податків: фіскальна незалежність дає місцевим органам влади можливість регулювати місцеві податки в межах своїх повноважень. Це означає, що вони можуть адаптувати податкову політику залежно від потреб місцевої економіки та соціальної сфери;

- контроль за використанням коштів: фіскальна незалежність передбачає, що місцеві органи мають право самостійно визначати, на що спрямовувати отримані кошти. Вони повинні мати можливість розпоряджатися фінансами з огляду на місцеві потреби, при цьому повинна бути забезпечена прозорість і підзвітність у витратах;

- інвестиційна привабливість: місцеві органи, маючи фіскальну незалежність, здатні створювати сприятливі умови для залучення інвестицій, розробляти стимули для бізнесу та розвитку інфраструктури на місцях, що є важливим чинником для сталого розвитку [41].

Фіскальна децентралізація і фіскальна незалежність тісно пов'язані, оскільки передача фінансових ресурсів на місця створює основу для більшої автономії місцевих органів влади. Завдяки фіскальній децентралізації місцеві органи отримують більше можливостей для управління своїми фінансами, тоді як фіскальна незалежність дозволяє їм стати більш стійкими і менше залежними від державного бюджету [3, с.72].

Фінансовий механізм реалізації фінполітики МС включає безліч складових, які взаємодіють між собою і забезпечують ефективне використання фінансових ресурсів для розвитку ТГ (рис. 1.4).

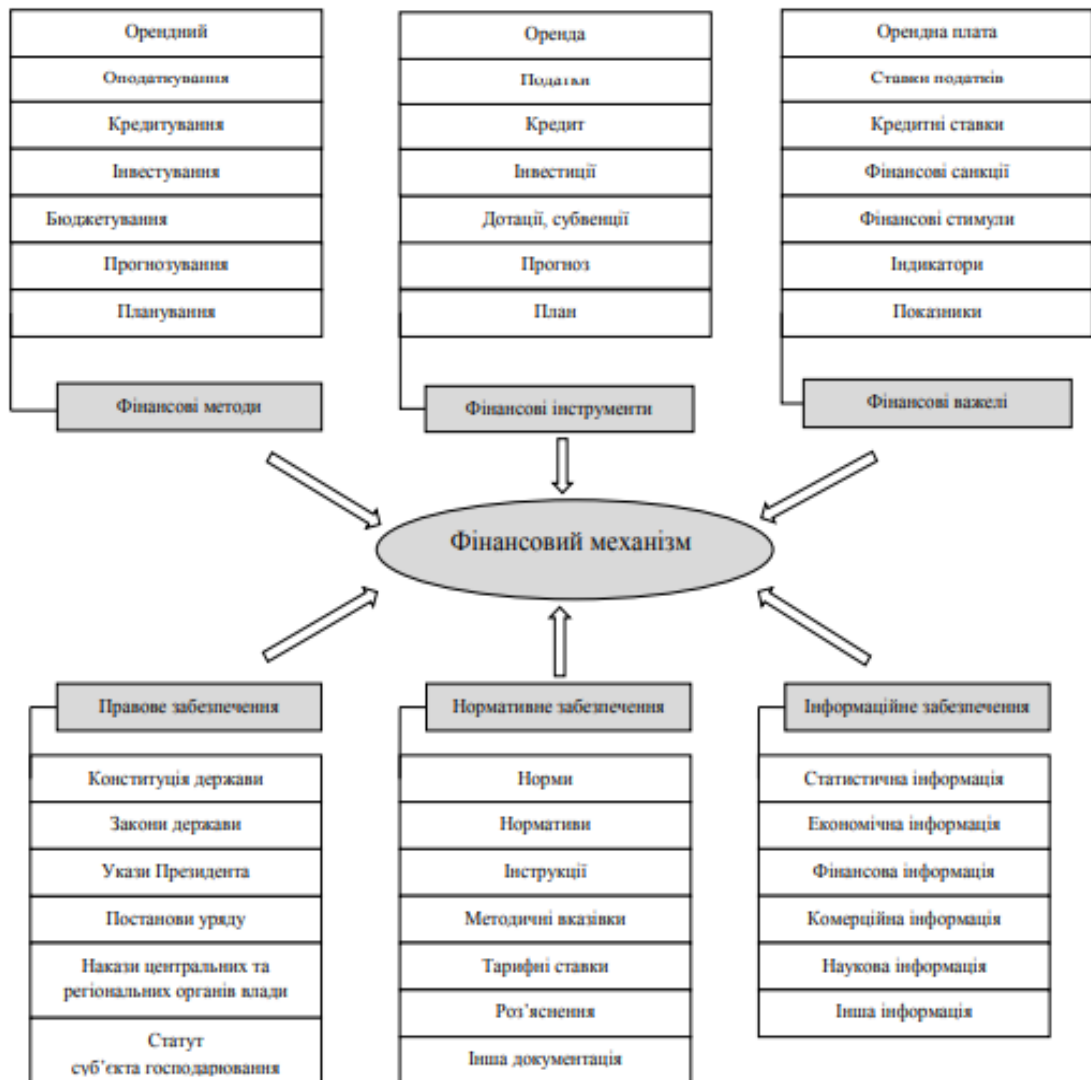

Рис. 1.4 – Компоненти фінансового механізму реалізації фінполітики [3, с.121]

Він характеризується науковцями як система інструментів і процедур, яка забезпечує ефективне управління фінансовими ресурсами на рівні ТГ. Вона охоплює всі етапи роботи з фінансами: від планування і збору доходів до розподілу коштів і контролю за витратами. Усі ці етапи допомагають місцевим органам влади досягати своїх фінансових і соціально-економічних цілей, таких як розвиток інфраструктури, забезпечення послуг для громадян та стабільність місцевої економіки.

Одним із основних елементів цього механізму є бюджетний процес (рис. 1.5).

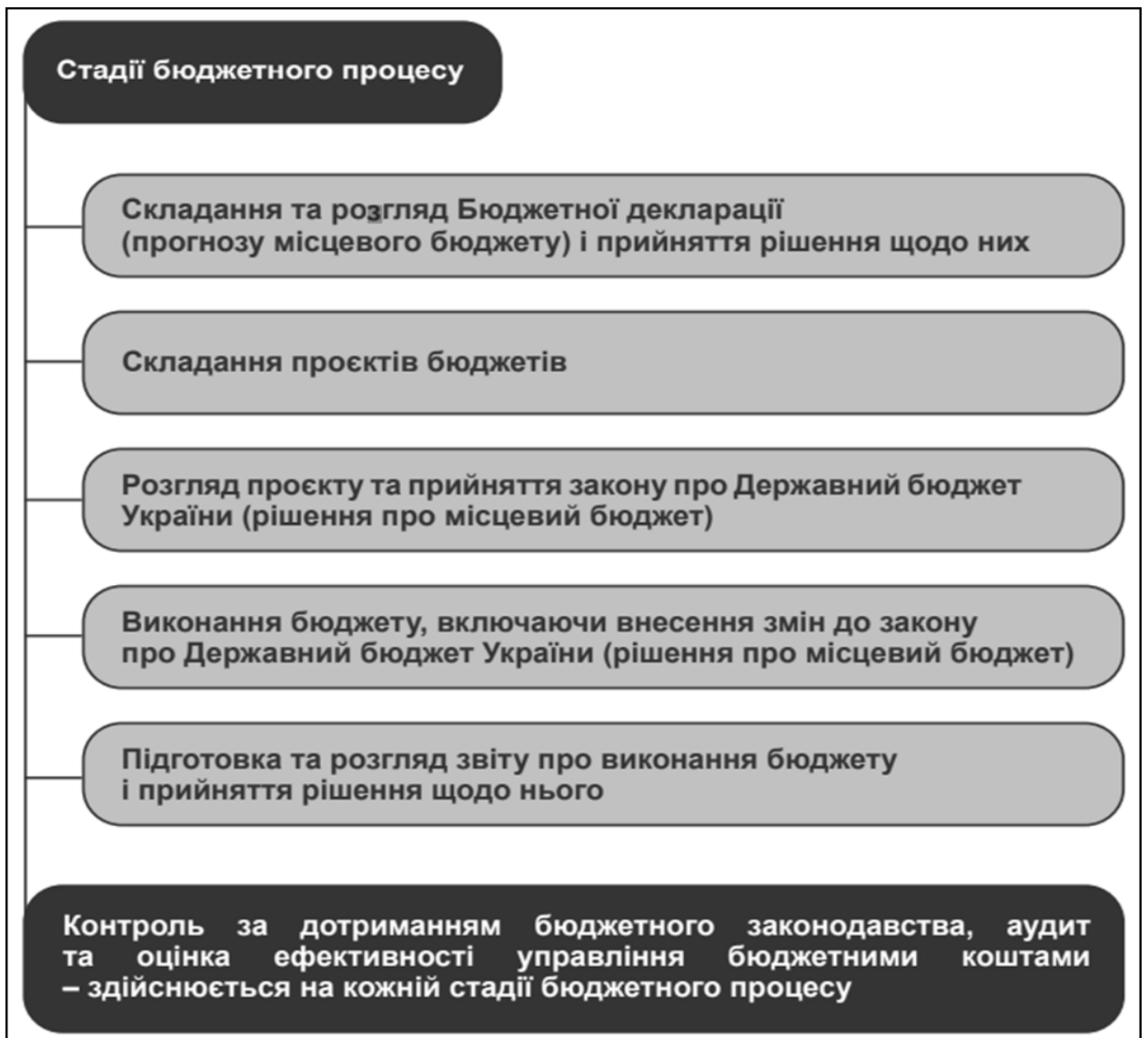

Рис. 1.5 – Стадії бюджетного процесу (джерело: [6, с.31])

Це початковий етап, на якому формується місцевий бюджет, що визначає, скільки коштів буде доступно для різних програм і проєктів. Планування бюджету базується на прогнозах доходів та витрат, що складаються на основі аналізу економічної ситуації в громаді, потреб населення, змін у податковій політиці та інших факторів. Бюджет є основним інструментом для досягнення стратегічних цілей громади, адже через нього фінансуються важливі напрямки, такі як освіта, охорона здоров'я, розвиток інфраструктури та соціальний захист [6]. Компоненти бюджетного механізму представлені на рис. 1.6.

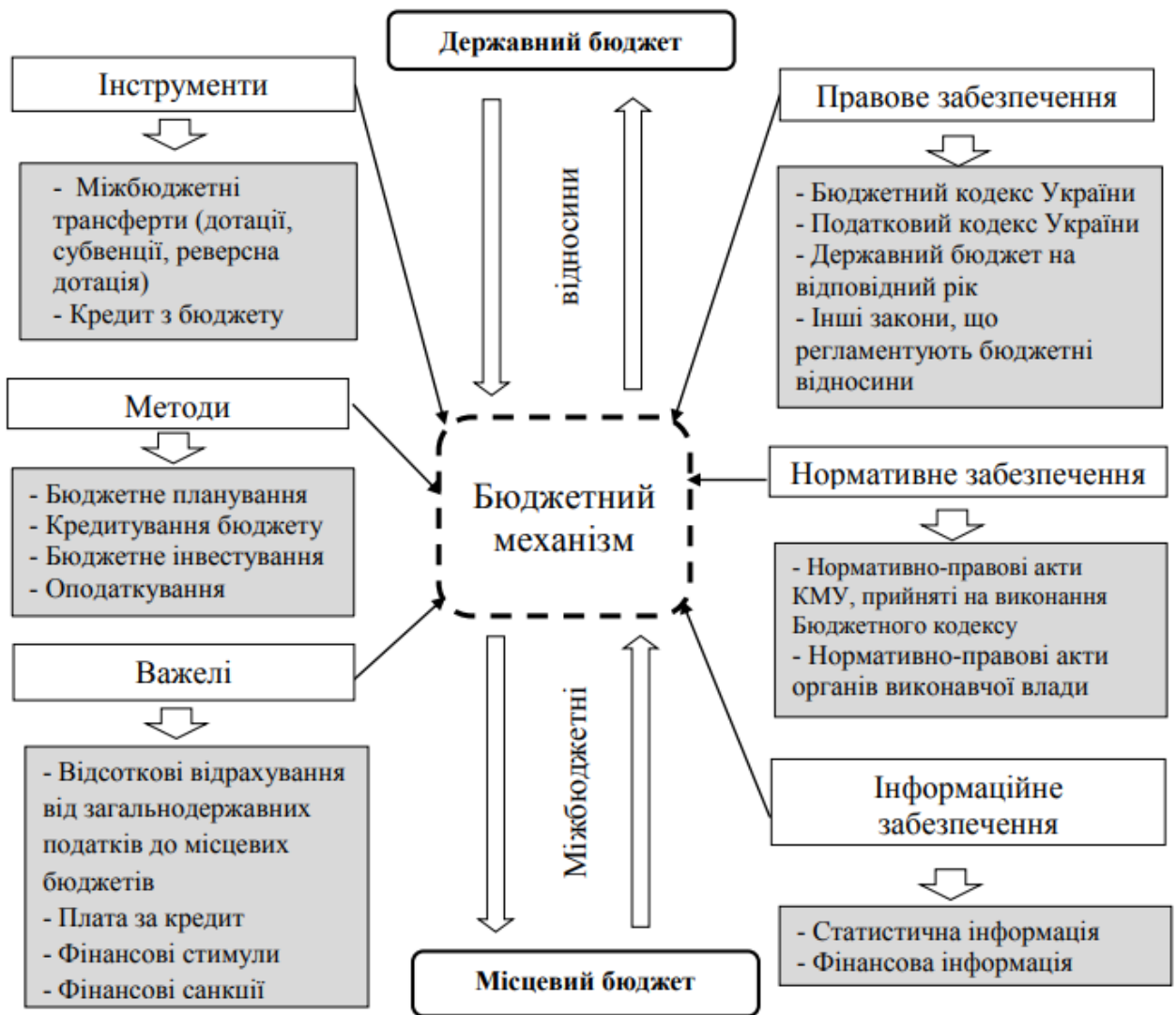

Рис. 1.6 – Компоненти бюджетного механізму [3, с.151]

Податковий механізм є ще однією важливою складовою. Місцеві органи влади мають право встановлювати і збирати певні податки, які є основним джерелом фінансування місцевих бюджетів. Це можуть бути податки на нерухомість, землю, транспорт тощо. Важливо, щоб податкова політика була справедливою і доступною для мешканців, а також стимулювала розвиток місцевого бізнесу. Зібрані кошти використовуються на розвиток території та забезпечення базових послуг [3].

Важливим елементом є фінансування через трансфери від державного бюджету. Оскільки не всі місцеві громади можуть самостійно забезпечити себе фінансово, держава надає субвенції та дотації. Це допомагає збалансувати

фінансові можливості різних територій, особливо для тих, де економіка ще не розвинута на достатньому рівні. Однак, такі трансферти повинні бути використані ефективно і відповідно до потреб ТГ [7].

Інший аспект – це контроль за витратами. Для того, щоб забезпечити прозорість і підзвітність у використанні коштів, місцеві органи влади повинні здійснювати постійний моніторинг витрат та ефективності фінансових рішень. Це означає, що місцеві бюджети повинні бути не тільки затвердженими, але й регулярно перевірятися на предмет доцільності використання коштів, ефективності виконання програм та їх відповідності місцевим потребам [1].

Важливим інструментом є фінансові резерви та кредитування. Місцеві органи можуть створювати резервні фонди на випадок непередбачених витрат або кризових ситуацій. Крім того, за необхідності громади можуть залучати кредити для фінансування великих інфраструктурних проєктів. Однак важливо, щоб рівень боргу не перевищував розумні межі, щоб не поставити під загрозу фінансову стабільність місцевої влади [3].

Фінансові інструменти реалізації фін політики згруповано у табл. 1.2.

Таблиця 1.2 – Фінінструменти реалізації фінполітики

Бюджетні механізми	Джерела фінансування	Фінансові інструменти
Міжбюджетні трансферти з державного бюджету місцевим бюджетам	Державний бюджет	- Субвенція - Базова дотація - Стабілізаційна дотація
Трансферти з місцевих бюджетів до державного	Місцеві бюджети	- Реверсна дотація
Капітальні видатки	Державний бюджет, місцеві бюджети	- Капітальне будівництво (придбання) - Капітальний ремонт, - Реконструкція та реставрація - Капітальні трансферти
Державні цільові програми	Державний бюджет	- Видатки державного бюджету у розрізі програмної класифікації
Програми і заходи включаючи інвестиційні програми і проєкти, що реалізуються за рахунок державного фонду регіонального розвитку	Державний бюджет, місцеві бюджети	- Кошти державного фонду регіонального розвитку на фінансування програм і заходів, включаючи інвестиційні програми і проєкти

Джерело: [3, с.132]

Тож, міжбюджетні відносини впливають на спроможність місцевих органів влади виконувати свої функції та забезпечувати розвиток своїх територій. Від їх ефективності залежить, наскільки МС зможе бути самостійним і наскільки швидко і ефективно місцеві громади зможуть вирішувати проблеми своїх мешканців. Їх основним аспектом є розподіл фінансових ресурсів між державним та місцевими бюджетами (рис. 1.7).

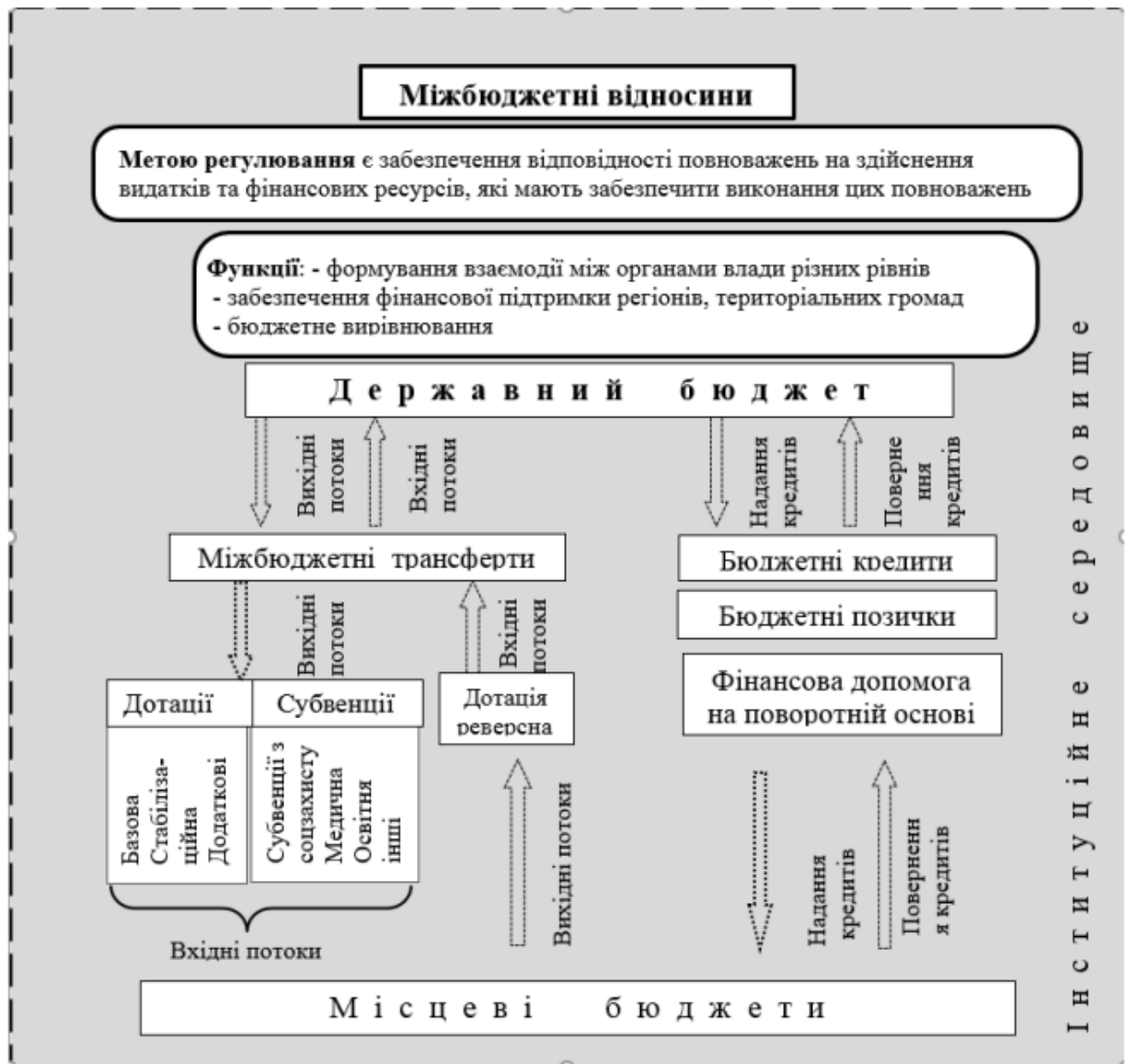

Рис. 1.7 – Міжбюджетні відносини в реалізації фінполітики [3, с.149]

Коли міжбюджетні відносини ефективно налаштовані, це сприяє фінансовій автономії місцевих органів влади, даючи їм можливість самостійно управляти своїми фінансами і залучати кошти для розвитку території. Вони можуть краще реагувати на потреби своїх мешканців, реалізувати місцеві

ініціативи та вирішувати специфічні проблеми. Однак, якщо міжбюджетні відносини не збалансовані або місцеві органи не мають достатньо доходів, це може призвести до залежності від державного фінансування. В такому випадку громади змушені звертатися до державних трансфертів для покриття своїх витрат, що обмежує їхню можливість самостійно планувати та реалізовувати соціально-економічні проекти. Крім того, ефективність міжбюджетних відносин залежить від того, наскільки прозоро і справедливо розподіляються ресурси. Якщо при розподілі дотацій та субвенцій не врахуються реальні потреб різних громад, то це загрожуватиме нерівномірним розвитком територій [3].

Бюджетна політика є важливою складовою частиною фін політики, а її головне завдання в управлінні фінансовими ресурсами через бюджет (рис. 1.8). Якщо фінансова політика в цілому визначає загальні принципи і напрями використання фінансів на місцевому рівні, то бюджетна – фокусується на конкретних механізмах, котрі сприятимуть упровадженню в життя цих принципів через бюджетний процес. Отже, бюджетна політика є механізмом реалізації фінполітики місцевого самоврядування, спрямування якого криється у забезпеченні стабільності фінансових ресурсів, збалансованості доходів і витрат, а також на забезпечення справедливого та ефективного використання коштів для розвитку ТГ [7].

Моделі фінполітики можуть значно варіюватися в залежності від характеру управління фінансами, рівня держави чи місцевого самоврядування, а також конкретних економічних і соціальних умов. Усі вони спрямовані на забезпечення стабільного та ефективного використання фінансових ресурсів для досягнення економічних і соціальних цілей [4]. Розглянемо основні моделі.

Класична модель фінполітики – орієнтована на максимальне залучення коштів через податки та забезпечення фіскальної стабільності через збалансування доходів і витрат [4].

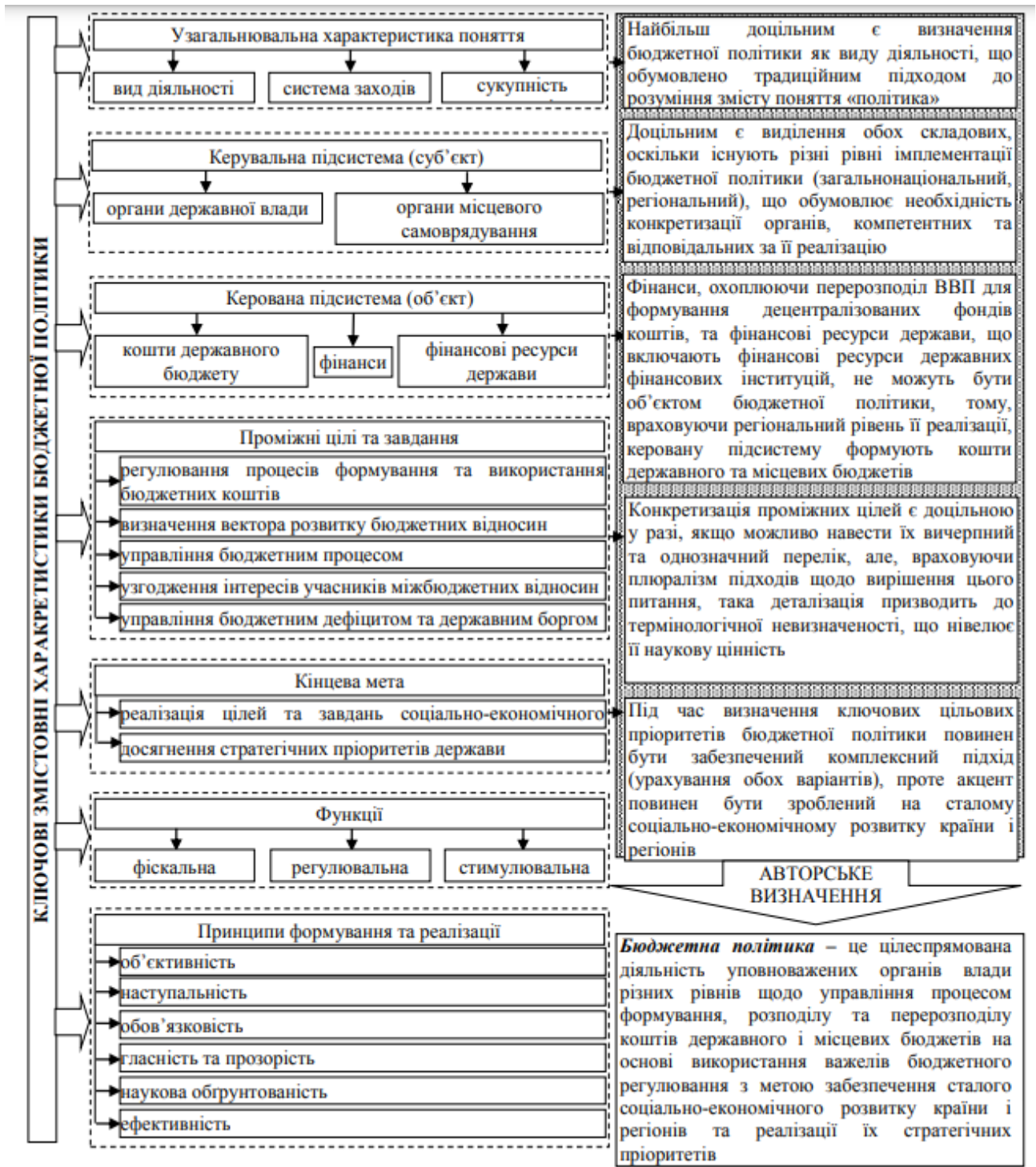

Рис. 1.8 – Компоненти бюджетної політики [4, с.169]

Ліберальна модель фінансової політики характеризується акцентом на зниженні державного втручання в економіку та податкове навантаження, що дає більше простору для дії ринкових механізмів [4].

Інклюзивна модель фінансової політики спрямована на досягнення соціальної рівності через забезпечення доступу до фінансових ресурсів для всіх верств населення [4].

Партисипативна модель фінансової політики включає активну участь громадян у процесах її формування та впровадження у життя. Вона акцентує увагу на участі громадян у процесі прийняття фінансових рішень [4, с.53] (рис. 1.9).

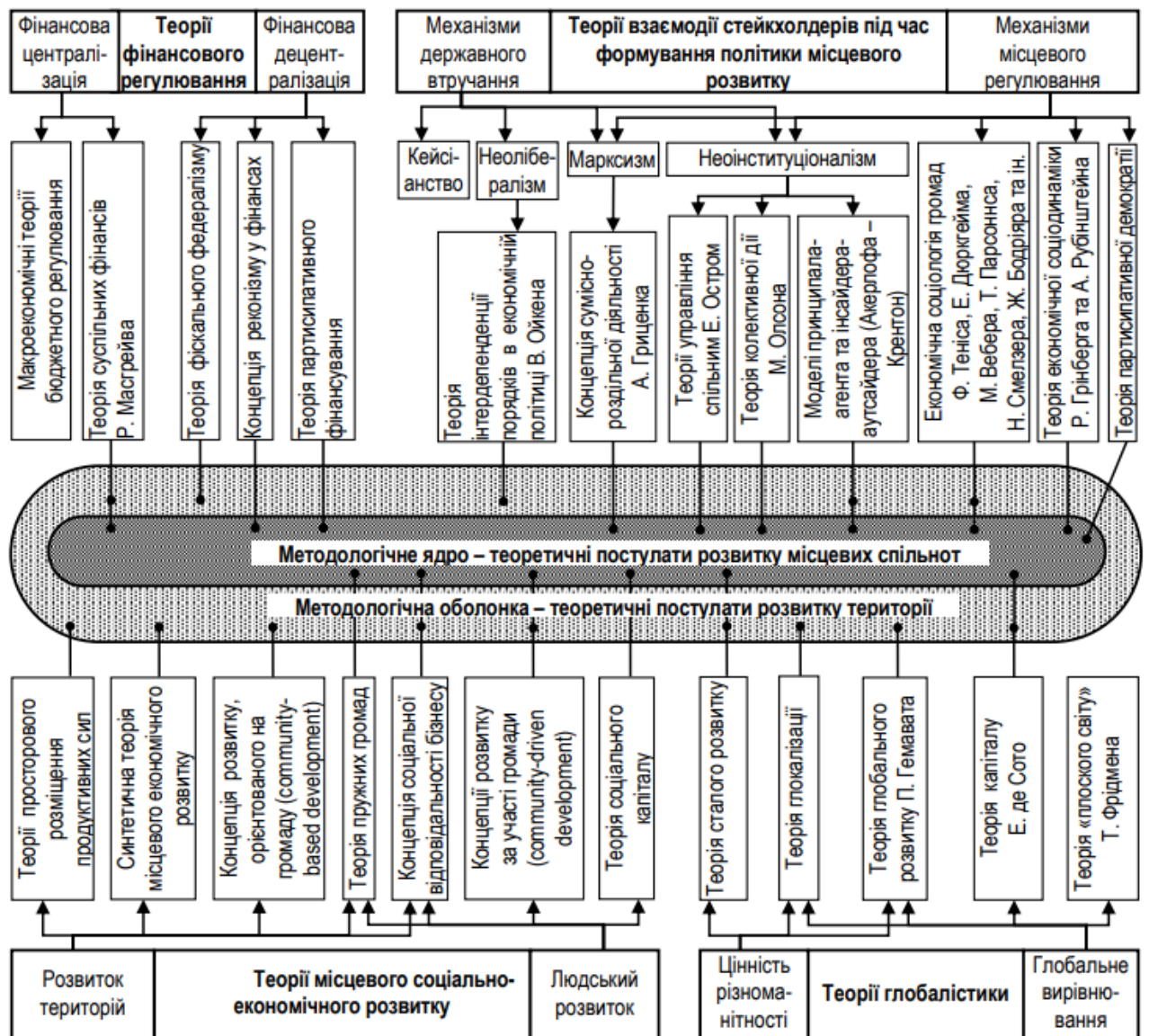

Рис.1.9 - Формування партисипативної моделі фінполітики [4, с.53]

Вона передбачає, що місцеві громади, організації та окремі громадяни повинні мати можливість безпосередньо впливати на те, як формуються та

розподіляються фінансові ресурси. Така модель значно підвищує рівень довіри до органів МС, забезпечуючи більшу прозорість у використанні бюджетних коштів [4]. Основні аспекти партисипативної моделі включають:

- консультації з громадськістю. Громадяни можуть брати участь у відкритих форумах, обговореннях та голосуваннях щодо розподілу коштів на певні проекти чи ініціативи;

- бюджетне планування знизу вгору: громадяни мають змогу брати участь у визначенні пріоритетів фінансування на місцевому рівні. Вони можуть пропонувати ініціативи щодо розвитку своєї громади, що після обговорення можуть бути включені в місцевий бюджет;

- прозорість фінансів: громадяни мають доступ до інформації про доходи, витрати та фінансові рішення, що дозволяє їм стежити за ефективністю використання бюджетних коштів і вимагати відповідальності від влади;

- розподіл бюджетних ресурсів на основі консенсусу, адже місцеві органи влади повинні враховувати думку громади при визначенні тих проектів і програм, на які пріоритетно спрямуватимуться фінансові ресурси, що, своєю чергою, дозволяє досягти більш справедливого розподілу коштів і максимізувати соціальний ефект від фінансування;

- формування місцевих ініціатив і проектів (з покращення інфраструктури, соціальних послуг чи екологічних проектів), фінансування яких може бути частково забезпечене з місцевого бюджету за умов підтримки та голосування громади [4].

Отже, суттєвий вплив фінполітики на формування МС в Україні здійснило впровадження бюджетної децентралізації, котра розпочалася у 2014р. Завдяки змінам до Бюджетного та ПКУ, частина податкових надходжень, зокрема 60% ПДФО була залишена у розпорядженні місцевих бюджетів, що дало змогу об'єднаним ТГ самостійно фінансувати школи, лікарні, дороги та соціальні програми. Це підвищило рівень фінансової спроможності громад, стимулювало процес добровільного об'єднання сіл і міст у більш ефективні

адміністративно-територіальні одиниці, а також активізувало місцеву ініціативу та відповідальність у сфері управління ресурсами.

1.3 Аналіз нормативно-правових актів, які регулюють питання реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування України

Як було зазначено у попередньому підрозділі цієї кваліфікаційної роботи, фінансова децентралізація суттєво вплинула на формування МС в Україні, створивши передумови для реальної автономії ТГ у розпорядженні бюджетними ресурсами. Еволюція її правового регламентування розпочалася зі змін до Конституції України, що заклали засади самостійності місцевих бюджетів, однак практичне втілення цих принципів стало можливим лише після Революції Гідності. При цьому науковці виділяють 4 етапи цього процесу (рис. 1.3).

У 2014 р. було прийнято ключовий нормативно-правовий акт Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» №157-VIII від 5 лютого 2015 р., яким було відкрито шлях до масштабної адміністративно-територіальної реформи. У тому ж році Верховна Рада ухвалила Закон України №79-VIII від 28 грудня 2014 р., яким внесено суттєві зміни до Бюджетного та Податкового кодексів. Внаслідок цього з 1 січня 2015 року були розширені джерела надходжень місцевих бюджетів, зокрема встановлено, що до загального фонду місцевих бюджетів зараховується 60% податку на доходи фізичних осіб, 100% єдиного податку, 25% акцизного податку з реалізації підакцизних товарів, а також запроваджено прямі міжбюджетні відносини між державним бюджетом та об'єднаними територіальними громадами. Одним із наступних кроків стало прийняття постанови Кабінету Міністрів України №214

від 5 квітня 2017 року, яка встановила порядок надання субвенцій з державного бюджету на формування інфраструктури ОТГ.

Таблиця 1.3 – Еволюція правового регламентування фінансової децентралізації

Етапи	Законодавчі зміни	Особливості
<i>I етап</i> з 1991 по 2001 рр. становлення політики фінансової децентралізації	Прийняття Закону України «Про місцеве самовряду- вання», ратифікація Євро- пейської хартії місцевого самоврядування	- створення передумов розвитку принципів децентралізму; – запровадження бюджетного федералізму; – визначення фінансової та матеріальної баз місцевих органів самоврядування
<i>II етап</i> з 2001 по 2010 рр. посилення процесів централізації державних фінансів	Прийняття Бюджетного кодексу України	- прозоре бюджетне регулювання дохідної частини місцевих бюджетів; – удосконалення організації міжбюджетних відносин; – розмежування видаткових повноважень між рівнями влади, враховуючи принцип субсидіарності
<i>III етап</i> з 2010 по 2015 рр. відсутність умов для реалізації фінансової децентралізації	Нова редакція Бюджет- ного кодексу України. Прийняття Податкового кодексу України	- не було створено передумов для ефективної реалізації політики фінансової децентралізації на місцевому рівні
<i>IV етап</i> з 2015 р. до сьогодні перегляд повноважень органів місцевого самоврядування та конституційна реформа	Змінено положення Бюд- жетного кодексу України та Податкового кодексу України стосовно форму- вання дохідної бази місцевих бюджетів	- перегляд повноважень органів місцевого самоврядування та триває конституційна реформа; – функціонування місцевих фінансів в умовах мілітаризації економіки, зовнішньоекономічних шоків і падіння виробництва; – зростання доходів місцевих бюджетів внаслідок розширення дохідної бази

Джерело: [2, с.116]

Додатково було розроблено середньострокову стратегію реформування системи міжбюджетних відносин, яка отримала нормативне втілення в Бюджетній резолюції на 2018–2020 роки (постанова КМУ №411 від 14 червня 2017 року). Ці акти закріпили перехід до середньострокового бюджетного планування для місцевих органів влади. У 2020 р. внаслідок завершення основного етапу децентралізації ВРУ ухвалила Постанову №807-IX від 17 липня «Про утворення та ліквідацію районів», яка суттєво змінила адміністративно-територіальний устрій країни, що мало безпосередні фінансові наслідки для нового поділу міжбюджетних трансфертів і фінансування повноважень на місцях.

Разом із цим, не тільки фінансова децентралізація, але й усі фінполітика в Україні юридично забезпечена низкою нормативно-правових актів, що поступово перетворили місцеві бюджети з формально залежних структур на ключові інструменти управління територіальним розвитком, надаючи органам місцевого самоврядування реальну фінансову автономію. Нормативно-правова база фінполітики в Україні формується навколо кількох ключових документів, які визначають правила збору, розподілу й використання державних та місцевих фінансів. Основу становить Бюджетний кодекс, у якому у чинній редакції від 2010 р. регламентується структура бюджетної системи, порядок складання, розгляду, затвердження та виконання державного і місцевих бюджетів, а також встановлено механізми фінансового вирівнювання. Разом із ним важливу роль відіграє ПКУ, ухвалений у 2010 р, в якому визначено систему оподаткування, принципи справляння податків і зборів, а також він закріплює за кожним рівнем влади відповідні джерела доходів.

Крім кодексів, суттєве значення мають щорічні закони про Державний бюджет України, що не лише визначають обсяги доходів і видатків, а й коригують міжбюджетні трансферти, нормативи відрахувань податків до місцевих бюджетів, а іноді вносять тимчасові зміни до фінансового регулювання (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Видавники та відповідні їм нормативно-правові акти щодо фінполітики

Видавець	Нормативно-правовий документ	Дата і номер реєстрації
Верховна Рада України	Бюджетний кодекс України	8 липня 2010 року № 2456-VI
	Податковий кодекс України	2 грудня 2010 року № 2755-VI
	Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»	21 травня 1997 року № 280/97-ВР
	Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад»	5 лютого 2015 року № 157- VIII
	Закон України «Про засади державної регіональної політики»	5 лютого 2015 року № 156-VIII
	Закон України «Про співробітництво територіальних громад»	17 червня 2014 року № 1508-VII
	Закон України «Про здійснення державних закупівель»	10 квітня 2014 року № 1197-VII

Кабінет Міністрів України	Постанова Кабінету Міністрів України «Про за-твердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетних установ»	28 лютого 2002 року № 228
	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку покриття тимчасових касових розривів місцевих бюджетів»	29 грудня 2010 року № 1204
	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках у банках»	12 січня 2011 року № 6
Кабінет Міністрів України	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів»	15 грудня 2010 року № 1132
	Постанова Кабінету Міністрів України «Про за-твердження Порядку проведення інспектування Державною фінансовою інспекцією, її територіальними органами»	20 квітня 2006 року № 550
Кабінет Міністрів України	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції застосування програмно-цільового методу в бюджетному процесі»	14 вересня 2002 року № 538-р
Міністерство фінансів України	Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Інструкції з підготовки бюджетних запитів»	6 червня 2012 року № 687
	Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів»	23 серпня 2012 року № 938
	Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо здійснення оцінки ефективності бюджетних програм»	17 травня 2011 року № 608
	Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Примірного переліку результативних показників бюджетних програм для місцевих бюджетів за видатками, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів»	27 липня 2011 року № 945
	Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України»	2 березня 2012 року № 309
	Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Стандартів внутрішнього аудиту»	4 жовтня 2011 року № 1247
	Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку призупинення бюджетних асигнувань»	15 травня 2002 року № 319

Джерело: [5, с.12-13]

Ще одним важливим документом є Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» 1997 р., який містить положення щодо фінансової основи діяльності органів МС, в тому числі право самостійно формувати бюджети та управляти комунальним майном. Окрім цього, фінполітика

регулюється низкою постанов КМУ, які деталізовано впорядковують надання субвенцій, дотацій вирівнювання, а також механізми фінансування окремих видатків, наприклад освіти чи медицини. Важливо зазначити, що з 2017 р. в Україні запроваджено середньострокове бюджетне планування, яке врегульоване Бюджетною резолюцією (бюджетною декларацією), затвердженою Кабінетом Міністрів на три роки наперед. Усі ці документи разом формують рамки, в яких здійснюється фінансова політика держави, спрямована як на макроекономічну стабільність, так і на посилення фінансової самостійності регіонів.

У період воєнного стану в Україні регуляторна діяльність у сфері фінполітики та місцевого самоврядування набула особливих ознак, пов'язаних з необхідністю швидкого реагування на загрози, мобілізації ресурсів і забезпечення безперебійної роботи органів влади в умовах надзвичайної ситуації. Однією з ключових особливостей стало тимчасове обмеження або спрощення процедур ухвалення рішень органами місцевого самоврядування, що закріплено у пункті 9 підрозділу 5 розділу XX «Перехідні положення» БКУ, де передбачено, що в умовах воєнного стану місцеві бюджети можуть затверджуватись за спрощеною процедурою, а фінансування незахищених статей допускається у межах тимчасового розпису без затвердженого бюджету [1].

Крім того, згідно із ЗУ «Про правовий режим воєнного стану» № 389-VIII від 12.05.2015 р., місцеві ради можуть делегувати частину своїх повноважень ВА, які набувають додаткових фінансово-організаційних функцій, зокрема щодо використання бюджетних коштів для забезпечення обороноздатності та цивільного захисту населення. Уряд у свою чергу ухвалив низку постанов, які регулюють гнучке управління державними фінансами, зокрема постанова КМУ №590 від 9 червня 2021 року (зі змінами у 2022–2024 рр.), яка встановлює особливості здійснення казначейського обслуговування бюджетних коштів в умовах воєнного стану, дозволяючи першочергове фінансування оборонних, гуманітарних та критично важливих витрат. Важливою рисою стало також

централізоване управління окремими податковими і бюджетними потоками: згідно із ЗУ №2120-IX від 15 березня 2022 р., частину податкових надходжень було тимчасово перерозподілено на користь державного бюджету для фінансування потреб ЗСУ та ліквідації наслідків агресії. Однак держава водночас забезпечила збереження базової дотації для місцевих бюджетів та надала право громадам оперативно перерозподіляти власні ресурси без погодження з центральними органами влади, що визначено у Законі України № 2142-IX від 24 березня 2022 р.

Таким чином, результатом впровадження фінансової політики є сформовані місцеві бюджети. Вони визначають можливості для забезпечення розвитку соціальних, економічних та інфраструктурних проєктів на місцевому рівні. Поряд з цим, фінполітика сприяє оптимізації фінансових ресурсів, дозволяючи місцевим громадам самостійно планувати та використовувати бюджетні кошти відповідно до своїх потреб, що значно підвищує рівень управлінської автономії. Однак ефективність фінансової політики в Україні на місцевому рівні часто обмежується недостатнім рівнем децентралізації та нерівномірним розподілом ресурсів між регіонами. Це створює дисбаланси у фінансових можливостях місцевих органів влади, що, в свою чергу, може негативно впливати на їх здатність реалізовувати соціально-економічні ініціативи та забезпечувати сталий розвиток громад. Враховуючи ці аспекти, необхідним є подальший розвиток фінансової децентралізації, забезпечення більшої незалежності місцевих бюджетів, а також підвищення ефективності механізмів міжбюджетних трансфертів для досягнення рівномірного економічного розвитку на всіх рівнях місцевого самоврядування.

2. ПРАКТИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇЇ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

2.1 Характеристика Криворізької міської ради та її виконавчого комітету та аналіз фінансової політики

Місцеве самоврядування в Кривому Розі представлене системою управління, при якій жителі міста, через обраних представників, мають можливість вирішувати важливі питання місцевого значення. У Кривому Розі органи МС складаються з міської ради та її структур, які займаються різними аспектами життя міста, такими як освіта, охорона здоров'я, транспорт, житлово-комунальне господарство, розвиток інфраструктури тощо [34].

Міська рада обирається на місцевих виборах, і її обов'язком є ухвалення рішень, які стосуються інтересів громади. Це може бути планування бюджету міста, розподіл коштів на різні програми, реалізація соціальних ініціатив, підтримка розвитку бізнесу і туризму. Також, завдяки місцевому самоврядуванню, криворіжці можуть висловлювати свої потреби через звернення та петиції до міських органів влади, що дозволяє робити управління більш відкритим і близьким до людей. Крім того, у Кривому Розі активно працюють районні адміністрації, які допомагають вирішувати питання на більш локальному рівні, такі як ремонти доріг, благоустрій дворів чи організація роботи з утилізації відходів. Місцеве самоврядування тут сприяє тому, щоб місто розвивалося з урахуванням потреб своїх жителів, зменшуючи відстань між владою та громадою [34; 35]. Розглянемо детальніше.

Криворізька міська рада - це орган місцевого самоврядування, який складається з депутатів, обраних мешканцями міста, та виконавчого комітету, який реалізує рішення ради. Структура Криворізької міської ради представлена наступним чином:

- Міський голова: на даний момент тимчасово виконуючий обов'язки Юрій Григорович Вілкул.

- Депутати міської ради: Криворізька міська рада складається з 54 депутатів, обраних на п'ятирічний термін. Розподіл за політичними силами станом на останні вибори 2020 року:

«Блок Вілкула — Українська перспектива» - 19 депутатів

«Слуга народу» - 16 депутатів

«Сила людей» - 5 депутатів

«Європейська Солідарність» - 5 депутатів

«Опозиційна платформа - За життя» - 9 депутатів.

- Виконавчий комітет: відповідає за реалізацію рішень ради та організацію її роботи. До його складу входять керівники структурних підрозділів, управлінь та відділів, які забезпечують виконання функцій МС [35].

Структурні підрозділи: Виконавчий комітет організовує роботу через численні управління та відділи, зокрема:

«Управління освіти,

Управління охорони здоров'я,

Управління житлово-комунального господарства,

Управління транспорту,

Відділ благоустрою,

Відділ культури,

Відділ соціального захисту,

Департамент фінансів,

Інші структурні підрозділи, які забезпечують функціонування міста» [34].

Фінансову політику в м. Кривому Розі здійснюють як Криворізька міська рада, так і її виконавчий комітет, але кожен з них має різні функції в цьому процесі.

Криворізька міська рада є основним органом, який визначає стратегічні напрямки фінансової політики на рівні міста. Міська рада приймає рішення, що стосуються формування та затвердження бюджету міста, визначає основні

принципи розподілу фінансових ресурсів на різні галузі, такі як освіта, охорона здоров'я, житлово-комунальне господарство тощо. Вона також ухвалює рішення про встановлення місцевих податків та зборів, надає дозволи на виділення коштів на конкретні програми та проекти.

Виконавчий комітет Криворізької міськради відповідає за безпосереднє виконання рішень, прийнятих нею. Він здійснює оперативне управління фінансовими ресурсами, координує бюджетні процеси на рівні виконання, організовує збір податків і зборів, а також контролює ефективність використання бюджетних коштів. Виконком розробляє проекти бюджету, готує рекомендації для міської ради та займається поточним управлінням фінансовими потоками на місцевому рівні [34; 35].

Важливим інструментом фінполітики є місцеві податки і збори. Через них органи МС не лише отримують джерела доходів, а й впливають на економічну активність, соціальні процеси та інвестиційний клімат у ТГ. На практиці це виглядає так: місцеві ради щороку ухвалюють рішення щодо ставок податків, пільг, порядку сплати та контролю за ними. Такі рішення мають реальні наслідки для бізнесу та мешканців. Окрім цього, вони, по-перше, безпосередньо впливають на збалансованість бюджетної системи. Адже чим ефективніше працює податкова політика громади, тим менше залежності від дотацій з державного бюджету. По-друге, є також частиною фінансової децентралізації.

Результати рішення Криворізької міськради про ставки місцевих податків і зборів представлені в дод А-Е та в табл. 2.1.

Визначенням ставок податків і зборів органами МС фактично задаються параметри дохідної частини місцевого бюджету (рис. 2.1). Від того, наскільки обґрунтовано встановлені ці ставки, залежить величина коштів, котру отримує громада у своє розпорядження. Саме тому рішення про податки мають бути не лише законодавчо коректними, а й економічно доцільними – не надмірними, щоб не пригнічувати бізнес, але й не занадто м'якими, аби не залишити бюджет порожнім.

Таблиця 2.1 – Результати рішення Криворізької міськради про ставки місцевих податків і зборів

Вид документа	Дата	Номер	Дата набрання чинності	Назва	Зміни (рішення міської ради)
Рішення міської ради (дод. А)	26.05. 2021	506	01.01.2022	Про встановлення ставок плати за землю та пільг із земельного податку на території міста Кривого Рогу	від 26.01.2022 №1140 від 27.06.2023 №2015 від 28.07.2023 №2104 від 28.02.2025 №3528
Рішення міської ради (дод. Б)	30.06. 2021	553	01.01.2022	Про встановлення ставок податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, у м. Кривому Розі	від 08.12.2023 №2344 від 26.06.2024 №2850
Рішення міської ради (дод. В)	30.06. 2020	4780	01.01.2021	Про встановлення ставки збору за місця для паркування транспортних засобів у м.Кривому Розі	від 14.12.2021 №1014
Рішення міської ради (дод. Г)	27.04. 2016	483	01.01.2017	Про встановлення ставки транспортного податку в м.Кривому Розі	від 25.01.2017 №1301
Рішення міської ради (дод. Д)	28.04. 2021	423	01.01.2022	Про встановлення ставок єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва м. Кривого Рогу	-
Рішення міської ради (дод. Е)	26.06. 2019	3845	01.01.2020	Про встановлення ставок туристичного збору в м.Кривому Розі	від 16.06.2022 №1336

Джерело: [34]

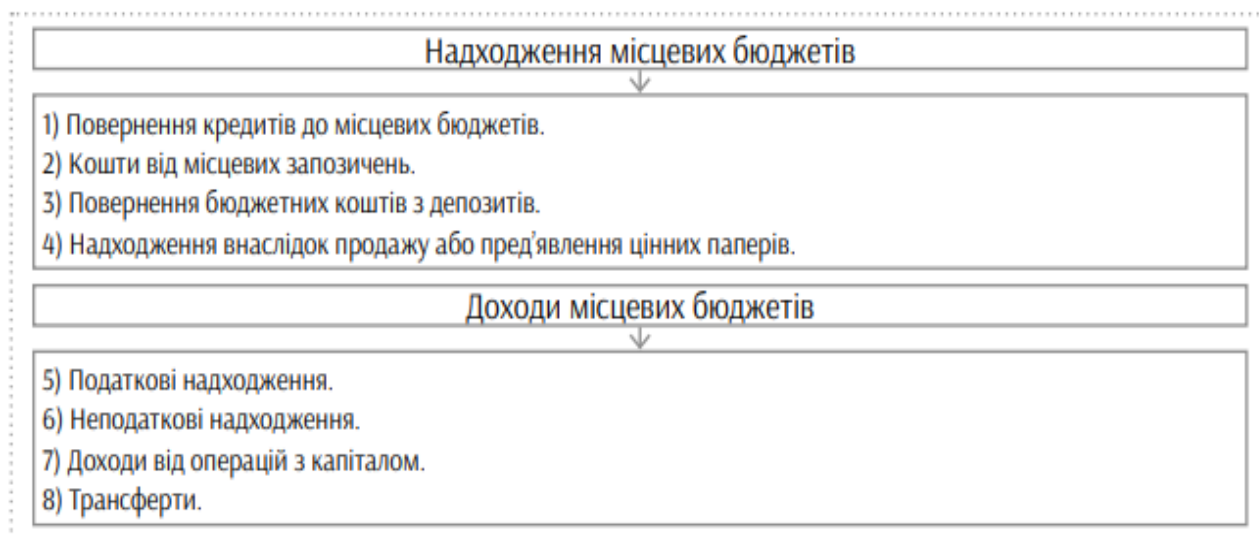

Рис. 2.1 – Склад доходів і надходжень бюджетів МС [5, с.41]

Після затвердження податкових рішень надходження обліковуються у плануванні місцевого бюджету – документа, котрий відображає фінполітику МС на найближчий рік. Тут відбувається якісний перехід: податки стають ресурсом, а бюджет стає інструментом реалізації цілей. На цьому етапі важливо забезпечити збалансованість між доходами і видатками, розподілити кошти на ключові напрями, зокрема освіту, охорону здоров'я, інфраструктуру, соціальні послуги.

Надалі проаналізуємо показники бюджету Криворізької міської територіальної громади за даними із [36]. Структура доходів і видатків бюджету Криворізької міської ТГ наведена на рис. 2.2. і 2.3.

Не дивлячись на відмінності в абсолютних величинах статей доходів у 2023 і 2024 рр. і певні структурні зрушення, принципово сама структура не змінилася – найбільшу частку складають податкові надходження: 83,21% у 2023 р. і 84,12% у 2024 р. Другою за величиною, але значно меншою є частка офіційних трансфертів – 13,95% у 2023 р. та 13,25% у 2024 р. Найменша питома вага припадає на цільові фонди, які у 2023 р. склали 0,01% від суми доходів, а в 2024 р. їх взагалі не було. Незначною є частка доходів від операцій з капіталом: 0,11% у 2023 р. та 0,44% у 2024 р. Неподаткові надходження традиційно не перевищують й трьох відсотків у структурі доходів. Так, у 2023р. це було 2,71%, а в 2024 р. – 2,19%.

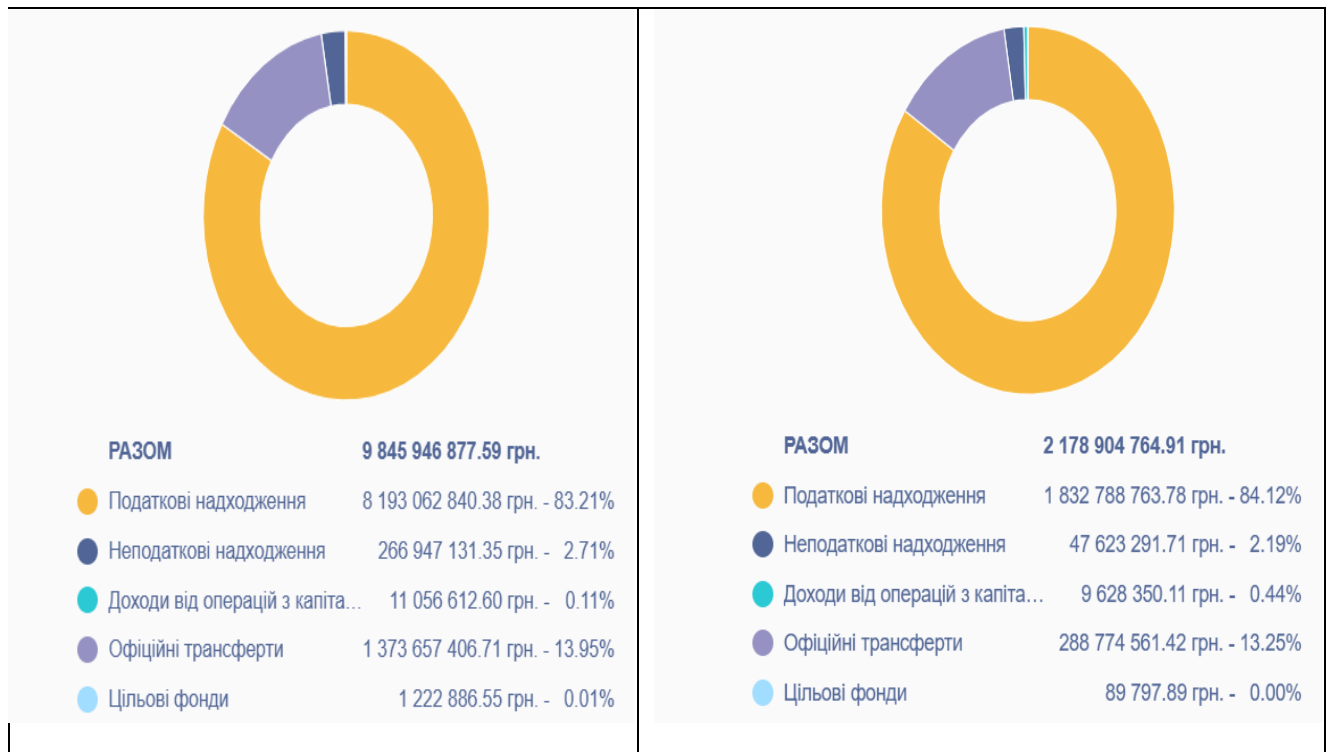

Рис. 2.2 – Структура доходів бюджету Кивдоризької міської територіальної громади у 2023 р. (зліва) і 2024 р. (справа) [36]

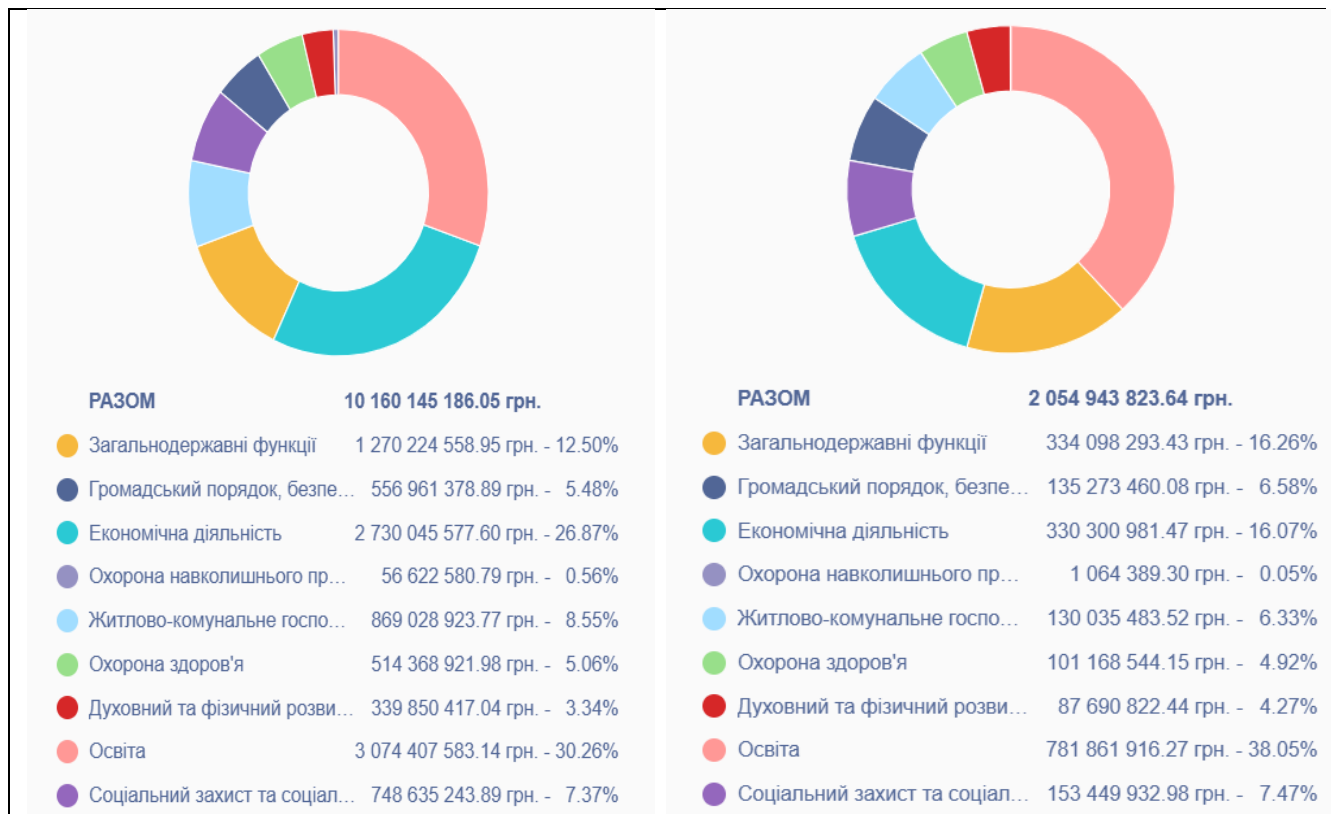

Рис. 2.3 – Структура видатків бюджету Кивдоризької міської територіальної громади у 2023 р. (зліва) і 2024 р. (справа) [36]

Представлена структура доходів свідчить про переважно фіскальну орієнтацію фінполітики, в основі якої лежить ставка на стабільне надходження податків як головного джерела ресурсного забезпечення бюджету. Такий підхід демонструє прагнення зберігати податкову самодостатність, зменшуючи критичну залежність від зовнішніх джерел, зокрема від офіційних трансфертів. Хоча ці трансферти залишаються важливою складовою, їх частка є помітно меншою і не має визначального впливу на загальний обсяг доходів, що вказує на бажання зберігати відносну бюджетну автономію. Разом із цим, відсутність доходів з цільових фондів та стабільно низький рівень доходів від операцій з капіталом свідчать про слабе використання альтернативних каналів мобілізації фінансових ресурсів, зокрема шляхом залучення інвестицій чи ефективного управління комунальним майном. Такий підхід може бути вказівником обмеженої інституційної спроможності таких механізмів або вказувати на домінування обережного, консервативного підходу у плануванні бюджету. Невелика частка неподаткових надходжень підтверджує, що інструменти фінполітики, пов'язані з платними послугами, адміністративними зборами чи штрафами, мають допоміжний характер і не розглядаються як значне джерело поповнення бюджету.

Отже, можна зробити наступний висновок. У цілому, структура доходів бюджету Криворізької міської ТГ демонструє обережну, контрольовано-орієнтовану фінполітику, що базується на прогнозованих, стабільних джерелах доходу з акцентом на податкову дисципліну та обмеженим використанням інноваційних механізмів фінансової мобілізації.

Що стосується видаткової частини бюджету то аналогічним чином, її структура не зазнала кардинальних змін. В обох досліджуваних роках понад третини усіх видатків йшло на фінансування освіти: 30,26% у 2023 р. та 38,05% у 2024 р. А от друге місце змінилося: якщо у 2023 р. це були видатки на економічну діяльність (26,87%), то в 2024 р. – це стали загальнодержавні функції (16,26%), оскільки в цьому році економічна діяльність зайняла тільки 16,07%. А в 2023 р. загальнодержавні функції займали серед усіх видатків

12,5%. Більш суттєва зміна сталася по частці видатків на житлово-комунальне господарство: 8,55 % у 2023 р. проти 6,33% у 2024 р. У зв'язку із цим, видатки на соціальний захист, які протягом двох років коливалися біля 7% (а саме: 7,37% у 2023 р. та 7,47% у 2024%) посідали п'яте місце за питомою вагою у 2023 р., але вже четверте – у 2024 р. Зросла частка видатків на громадський порядок і безпеку: з 5,48% у 2023 р. до 6,58% у 2024 р., а також на духовний та фізичний розвиток: з 3,34% до 4,27%. Водночас скоротилися частки видатків на охорону здоров'я – з 5,06% до 4,92% та на охорону навколишнього середовища – їх частка найменша у структурі (0,56% у 2023 р. та 0,05% у 2024 р.).

Отже, аналіз структури видатків свідчить про соціально орієнтований характер фінполітики, яка зберігає сталі пріоритети, але, разом з цим, гнучко реагує на зміну акцентів у бюджетному плануванні. Найбільша частка бюджетних коштів стабільно спрямовується на освіту, що характеризує довгострокову стратегічну установку на розвиток людського капіталу. Така послідовність у підтримці освітньої сфери демонструє розуміння її ключової ролі в соціально-економічному розвитку та, ймовірно, відповідає на зростання потреб фінансування зарплат, енергоносіїв і утримання інфраструктури закладів освіти.

Зміна другого за обсягом напрямку видатків: із економічної діяльності у 2023 р. на загальнодержавні функції у 2024-му свідчить про перегляд короткотермінових пріоритетів, а також про перерозподіл ресурсів у відповідь на поточні управлінські та організаційні виклики. Зменшення частки видатків на економічну діяльність у Кривому Розі може також означати перехід на етап утримання вже створеної інфраструктури, без суттєвих інвестицій у нові ініціативи.

Зростання питомої ваги видатків на громадський порядок і безпеку, а також на духовний і фізичний розвиток характеризує спробу підтримати соціальну стабільність, а також сприяти згуртованості суспільства в умовах загального напруження та невизначеності. Це посилення ролі так званого «соціального клею» – через культуру, спорт, безпеку.

Водночас певне скорочення видатків на житлово-комунальне господарство та охорону здоров'я свідчить або про бюджетні обмеження, або про сподівання на інші форми фінансування цих сфер - можливо, через субвенції, залучення інвесторів, приватно-публічне партнерство. Найнижчий рівень видатків на охорону довкілля може свідчити про низький пріоритет цієї сфери у короткотерміновій фінполітиці, хоча з погляду сталого розвитку це викликає занепокоєння.

Тож, фінансова політика, відображена у структурі видатків бюджету Криворізької міської ТГ, залишається соціально чутливою, з акцентом на підтримку базових сфер життєдіяльності. При цьому вона демонструє певне перерозподілення ресурсів у бік зміцнення управлінських функцій та безпекових інструментів. Такий баланс можна трактувати як спробу забезпечити соціальну рівновагу в умовах обмежених бюджетних можливостей.

Баланс бюджету Криворізької міської ТГ представлено в табл.2.2.

Таблиця 2.2 - Баланс бюджету Криворізької міської територіальної громади

Показники виконання Січень - Грудень	Загальний фонд			Спеціальний фонд			Разом		
	2023 рік	2024 рік	Темп росту	2023 рік	2024 рік	Темп росту	2023 рік	2024 рік	Темп росту
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Доходи	2 209 102.1	2 134 703.7	-74 398.4 (96.6%)	40 703.1	44 201.0	3 497.8 (108.5%)	2 249 805.2	2 178 904.7	-70 900.5 (96.8%)
Видатки	1 770 650.5	1 870 809.0	100 158.4 (105.6%)	187 795.7	184 134.8	-3 660.9 (98.0%)	1 958 446.2	2 054 943.8	96 497.5 (104.9%)

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Кредитування	-	-	-	-	- 219.2	- 219.2	-	- 219.2	- 219.2
Дефіцит (-) / Профіцит (+)	438 451.6	263 894.7	- 174 556.8	- 147 092.6	- 139 714.5	7 378.0	291 358.9	124 180.1	- 167 178.8

Джерело: [36]

Слід указати, що загальний фонд міського бюджету є основним складником бюджету, в якому акумулюються надходження з податків, зборів та інших обов'язкових платежів, не призначених на конкретні цілі. До них слід віднести податок на доходи фізичних осіб, єдиний податок, рентні платежі, акциз, плату за землю тощо. Ці кошти використовуються для фінансування захищених статей, котрими є оплата праці працівників комунальної сфери, енергоносіїв, соціальних програм, утримання інфраструктури та інших поточних витрат, необхідних для щоденного функціонування ТГ.

Спеціальний фонд, навпаки, формується з надходжень, які мають цільове призначення: екологічний податок, плата за послуги бюджетних установ, кошти від продажу майна комунальної власності, міжбюджетні трансферти на капітальні видатки, цільові субвенції, кошти з державного бюджету на реалізацію інвестиційних або інфраструктурних проєктів. Ці кошти не можуть бути спрямовані на інші потреби без відповідних змін у бюджетному розписі, тому вони жорстко прив'язані до конкретних програм чи проєктів.

Під час воєнного стану спостережувані зміни в динаміці цих фондів у таблиці 2.2 мають раціональне пояснення. Зменшення доходів загального фонду зумовлене падінням ділової активності, частковою деіндустріалізацією, переміщенням бізнесу, втратами майнової бази оподаткування та скороченням

обсягу оподатковуваних операцій. Це загальнодержавна тенденція, яка особливо відчутна у великих промислових громадах, таких як Кривий Ріг.

Зростання надходжень до спеціального фонду свідчить про те, що в 2024 році міська громада змогла залучити більше коштів на цільові потреби, ймовірно, за рахунок участі в державних або міжнародних програмах підтримки громад, які зазнали наслідків війни. Це можуть бути, наприклад, кошти на відновлення об'єктів критичної інфраструктури, облаштування укриттів, ремонти пошкоджених будівель, закупівлю генераторів або водопостачального обладнання.

Своєю чергою, ріст видатків із загального фонду вказує на зростання фінансового навантаження на місцевий бюджет, імовірно, через інфляційний тиск, необхідність компенсації зростаючих витрат на утримання шкіл, лікарень, громадського транспорту, об'єктів соціального захисту, а також забезпечення обороноздатності громади, що в умовах війни стало новим напрямом місцевих видатків.

Зменшення видатків зі спеціального фонду, незважаючи на зростання його доходів, пояснюється або затримками в реалізації інвестиційних проєктів, або тим, що частина отриманих у 2024 році надходжень запланована до використання у наступному бюджетному періоді. Це є характерною рисою цільового фінансування: надходження можуть бути мобілізовані авансом, але витрачаються відповідно до графіка проєкту.

У цілому ж, аналіз бюджету Криворізької міської ТГ за підсумками 2023 та 2024 рр. свідчить про зміну фінансової політики, зумовлену об'єктивними викликами воєнного часу, зокрема потребою забезпечувати стабільність життєдіяльності громади в умовах обмежених ресурсів і зростаючих видатків.

Починаючи з доходної частини, слід відзначити зменшення надходжень до загального фонду на 74,4 млн грн, що становить падіння на 3,4%. Це є відображенням загального економічного тиску війни на податкову базу громади, включаючи скорочення прибутків підприємств, зменшення зайнятості, обмеження господарської активності. Незважаючи на цю тенденцію,

спеціальний фонд продемонстрував зростання на 3,5 млн грн або на 8,5%, що, ймовірно, пов'язано із цільовим залученням коштів, можливо, під капітальні видатки або міжнародну технічну допомогу, зокрема на проєкти відновлення чи інфраструктурні потреби.

Сукупно доходи бюджету скоротилися на понад 70,9 млн грн, тобто майже на 3,2%. Це свідчить про те, що загальна дохідна спроможність міського бюджету дещо послабилася, і фінансова політика змушена була адаптуватися до меншого ресурсу.

Видаткова частина при цьому зросла на 96,5 млн грн або на 4,9%, що демонструє пріоритет витратної політики навіть за умов зменшення доходів. Зростання видатків по загальному фонду склало понад 100 млн грн, або +5,6%, що, найімовірніше, відображає збільшення обов'язкових платежів: соціальних виплат, забезпечення комунальних послуг, оплати праці, а також можливе посилення обороноздатності ТГ. Натомість у спеціальному фонді витрати дещо зменшилися: на 3,7 млн грн, або на 2%, що може вказувати на відтермінування або замороження частини капітальних проєктів, зокрема в інфраструктурі або житловому будівництві, з метою перерозподілу коштів на першочергові потреби.

Зміна сальдо бюджету є показовою: профіцит бюджету в 2023 р. становив понад 291 млн грн, а в 2024 р.: лише 124,2 млн грн, що свідчить про зменшення позитивного сальдо майже на 167,2 млн грн. Причому дефіцит по спеціальному фонду залишився сталим: біля -139,7 млн грн, але завдяки збереженню позитивного балансу в загальному фонді загальний бюджет утримався в профіцитній зоні. Проте динаміка є негативною: майже 60% скорочення профіциту за рік, що в умовах війни сигналізує про поступове вичерпання фіскального резерву.

У цілому, фінансова політика Криворізької МТГ у 2024 р. виглядає як стримано-адаптивна. Влада намагалася зберегти стійкість бюджету шляхом переорієнтації витрат на найважливіші потреби, водночас обмежуючи нові інвестиційні ініціативи, які традиційно фінансуються зі спеціального фонду.

Пріоритет було надано соціальній стабільності, базовим послугам, безпеці та забезпеченню функціонування інституцій місцевого самоврядування.

2.2 Проблеми реалізації фінансової політики та її впливу на формування місцевого самоврядування

На основі аналізу бюджету Криворізької міської ТГ за 2023–2024 рр. можна окреслити низку системних проблем фінансової політики, які істотно впливають на процес формування та функціонування місцевого самоврядування. Вони мають як фіскальний, так і управлінський характер і призводять до обмеження автономності та стратегічної дієздатності громади.

1. Вузька доходна база та фіскальна залежність. Основним джерелом доходів громади залишаються податкові надходження, які перевищують 80% у загальній структурі. Така домінантність характеризує вкрай обмежене джерелове різноманіття, що робить місцевий бюджет надто вразливим до економічних коливань та втрат платоспроможних суб'єктів господарювання. Зменшення частки офіційних трансфертів також вказує на поступове скорочення державної підтримки у контексті бюджетної децентралізації. Водночас питомі ваги цільових фондів, неподаткових доходів та доходів від операцій з капіталом залишаються символічними, що підтверджує структурну слабкість системи місцевих фінансів. Це обмежує можливості громади до реалізації гнучкої та самостійної фінансової політики, формуючи хронічну залежність від центрального бюджету.

2. Дисбаланс у пріоритетах видатків. Хоча високий рівень фінансування освіти може свідчити про соціальну орієнтованість бюджету, його частка є надмірною (понад третину витрат), що в умовах війни може суперечити вимогам збалансованого ресурсного розподілу. У 2024 році відбулося помітне скорочення фінансування економічної діяльності, яка у 2023 році займала друге місце за обсягами видатків. Це зміщення в бік загальнодержавних функцій

може свідчити про централізацію рішень та зменшення впливу громади на власну економічну політику. Тобто кошти йдуть не на стимулювання місцевого підприємництва, інвестицій чи зайнятості, а на обслуговування загальносистемних адміністративних витрат.

3. Скорочення підтримки житлово-комунальної сфери. Зменшення частки видатків на житлово-комунальне господарство послаблює спроможність громади підтримувати належний рівень якості базових послуг, особливо в умовах підвищеного навантаження на інфраструктуру через міграційні потоки та пошкодження, спричинені воєнними діями. Це напряду знижує довіру населення до місцевої влади та підриває основи ефективного самоврядування.

4. Знецінення екологічних та медичних пріоритетів. Суттєве скорочення витрат на охорону навколишнього середовища (з 0,56% до лише 0,05%) і тенденція до зменшення частки охорони здоров'я свідчать про те, що екологічна безпека та якість медичних послуг перестають бути пріоритетом в умовах обмежених ресурсів. Це негативно впливає на довгострокову якість життя мешканців та суперечить цілям сталого розвитку.

5. Відсутність інноваційної складової та слабкий розвитковий потенціал. У структурі бюджету практично відсутні інструменти, орієнтовані на інноваційний прорив або підвищення конкурентоспроможності громади. Немає достатньої підтримки наукових проєктів, розвитку інфраструктури цифрових сервісів або модернізації адміністративного управління, що зменшує здатність місцевого самоврядування адекватно реагувати на виклики часу.

Фінансова політика Криворізької міської ТГ в умовах війни, незважаючи на збереження формального бюджетного балансу, має низку негативних наслідків для сталого розвитку місцевого самоврядування, які проявляються як у коротко-, так і в довгостроковій перспективі. Обмеження доходної частини бюджету, що спостерігається на тлі збільшення витрат, послаблює автономію громади та обмежує її здатність до самостійного вирішення стратегічних завдань розвитку.

Передусім слід наголосити, що зменшення надходжень до загального фонду бюджету, з якого фінансуються основні поточні видатки, звужує можливості органів місцевого самоврядування здійснювати незалежну політику щодо соціального забезпечення, утримання об'єктів комунальної власності, оплати праці працівників бюджетної сфери. Як наслідок, місцева влада змушена зосереджуватися на базовому утриманні інфраструктури, що нівелює її спроможність формувати проактивні ініціативи, розвивати соціальні програми, підтримувати культуру, освіту, охорону здоров'я на якісно новому рівні. У такій ситуації реалізація будь-яких інновацій або програм залучення громадян до управління є фактично замороженою.

Додаткове навантаження створює обмеження у використанні спеціального фонду, який хоча й демонструє зростання доходів, але водночас передбачає жорстке цільове використання. Така зарегульованість обмежує гнучкість місцевої влади в прийнятті рішень, оскільки неможливо оперативно перерозподілити кошти на невідкладні потреби громади без змін до бюджетного розпису. Бюрократизація доступу до цих ресурсів уповільнює реалізацію проєктів, що особливо критично в умовах війни, коли рішення потрібно ухвалювати швидко.

Скорочення профіциту бюджету є також негативним індикатором, котрий характеризує поступове виснаження фінансової спроможності громади. У мирний час профіцит дозволяє створювати резервні фонди, формувати стратегічні проєкти, надавати додаткові гранти для підприємництва, житлових програм чи екологічних ініціатив. За умов скорочення цього інструменту органи місцевого самоврядування втрачають довгострокову фінансову стабільність, що робить їх дедалі більш залежними від рішень центральної влади чи зовнішньої допомоги.

Особливу загрозу становить зростання захищених видатків, які витісняють витрати розвитку. Це означає, що лєвова частка бюджету витрачається на підтримання статус-кво, а не на модернізацію. Відповідно, місцеве самоврядування втрачає функцію агента розвитку, перетворюючись на

виконавця базових адміністративних функцій. Така трансформація суперечить самій ідеї децентралізації, яка передбачає передачу не лише повноважень, а й фінансових ресурсів.

Крім того, в умовах обмеженого бюджету органи місцевого самоврядування мають менше можливостей для підтримки інституцій громадянського суспільства, молодіжних ініціатив, мікропроектів, що в довгостроковій перспективі призводить до зниження рівня громадської участі. Громадяни дедалі менше включаються в процеси управління, втрачають довіру до місцевої влади, а отже — падає якість демократії на місцевому рівні.

Таким чином, нинішня фінансова політика, яка змушена балансувати між виживанням і підтриманням базових функцій, негативно позначається на якості місцевого самоврядування. Вона обмежує фінансову самостійність, знижує інституційну спроможність органів влади, зменшує простір для стратегічного планування та послаблює залучення громадян до процесу ухвалення рішень, що суперечить європейським стандартам розвитку місцевої демократії.

Фінансова політика Криворізької міської територіальної громади у 2023–2024 роках формувалася в умовах тривалого воєнного стану, що кардинально вплинуло на усі складові бюджетного процесу. Кривий Ріг як прифронтове індустріальне місто опинився в ситуації подвійного тиску: з одного боку – зростаючі соціальні й гуманітарні потреби, з іншого – обмежені можливості наповнення бюджету через економічну нестабільність. У цьому контексті слід виокремити додаткові проблеми фінансової політики, що виникають саме через воєнну ситуацію, й які суттєво впливають на здатність місцевого самоврядування виконувати свої повноваження.

1. Виснаження податкової бази через знищення або зупинку виробництва. Воєнні дії в регіоні призвели до порушення логістичних ланцюгів, часткового або повного простою підприємств, особливо у промисловому секторі, що є ключовим джерелом податкових надходжень до міського бюджету. Це обумовило зниження доходів загального фонду у 2024 році, що вже зафіксовано у вигляді темпу падіння на рівні понад 3%. Поступова втрата фінансової

самодостатності міста змушує місцеву владу обмежувати видатки розвитку, зосереджуючись на виживанні базових сервісів.

2. Зростання витрат на безпеку та гуманітарні потреби. Як прифронтове місто, Кривий Ріг змушений збільшувати фінансування на заходи цивільного захисту, укриття, евакуацію, тероборону, підтримку внутрішньо переміщених осіб, а також на заходи критичної інфраструктури. Частка витрат на громадський порядок і безпеку у 2024 році зросла, однак її рівень залишається недостатнім в умовах реальної загрози з боку ворога. Водночас додаткові витрати не підкріплені відповідним збільшенням доходів, що провокує наростання бюджетного дефіциту.

3. Перерозподіл ресурсів на шкоду розвитку та довгостроковій стабільності. У структурі бюджету чітко простежується тенденція до звуження витрат на екологію, інфраструктурні проекти, охорону здоров'я та економічну діяльність. Це є прямим наслідком переорієнтації бюджетної політики на поточне реагування в умовах війни, однак така модель не може забезпечити розвиток громади після завершення воєнного стану. Місцева влада фактично позбавлена можливості формувати стратегії відновлення або залучати інвестиції, оскільки всі ресурси спрямовуються на утримання базової функціональності.

4. Підвищення соціального навантаження на місцеві бюджети. Кривий Ріг приймає значну кількість внутрішньо переміщених осіб, багато з яких потребують житла, медичної допомоги, соціальних послуг. З огляду на те, що частка трансфертів у структурі доходів знижується, місцевий бюджет змушений самотійно вирішувати ці питання, не маючи належної підтримки з боку держави. Це посилює розрив між бюджетними можливостями і реальними потребами населення, поглиблюючи соціальну напругу.

5. Зниження прозорості та участі громади в управлінні. Воєнний стан обмежує відкритість процедур, зменшує участь громадськості у формуванні та контролі бюджету, що призводить до зростання відчуження населення від

процесу ухвалення рішень. Через це місцеве самоврядування поступово втрачає легітимність як інституція, яка має діяти в інтересах громади.

У сукупності ці чинники свідчать про те, що фінансова політика громади в умовах війни стала вкрай реактивною, обмеженою в ресурсах і слабо орієнтованою на відновлення. Це створює довгострокову загрозу для повноцінного функціонування місцевого самоврядування, яке перетворюється з інструмента розвитку громади на адміністративного виконавця критичних завдань виживання.

Крім того, варто виділити три спільні проблеми, які притаманні як місцевому самоврядуванню у м.Кривий Ріг, так і багатьом іншим містам в Україні. Вони представлені в табл. 2.3.

Проблема фінансової несаможитливості місцевого самоврядування в Україні - це одна з найглибших і найболючіших тем, яка роками залишається актуальною, особливо в умовах війни. На практиці це означає, що громади мають обмежену можливість самостійно вирішувати, куди спрямовувати кошти, які пріоритети фінансувати і як ефективно реагувати на виклики, характерні саме для їхнього регіону. Замість того, щоб розпоряджатися ресурсами відповідно до потреб місцевого населення, органи самоврядування часто змушені діяти в межах жорстко визначених трансфертів та централізованих рішень з боку держави. Фінансова залежність особливо гостро проявляється в умовах криз, коли громадам потрібно оперативно реагувати на надзвичайні обставини як-от війна, масове переселення людей, руйнування інфраструктури, проблеми з безпекою. Місцева влада знає, чого потребують мешканці, але не завжди має інструменти, щоб діяти. Часто лівова частка бюджету вже "зарезервована" під захищені статті, або ж фінансові можливості громади обмежені через зниження надходжень. У результаті громада не може повноцінно розвиватися її діяльність зводиться до латання дірок, а не до стратегічного управління. Крім того, брак фінансової автономії знижує мотивацію громад до економічного зростання. Якщо громада не бачить прямого зв'язку між своїми зусиллями (наприклад, залученням бізнесу,

інвестицій чи нових мешканців) і зростанням власного бюджету, вона втрачає інтерес до розвитку.

Таблиця 2.3 – Проблеми розвитку ТГ

Перешкода місцевому розвитку	Характеристика
Фінансова несамостійність місцевого самоврядування	Обов'язок забезпечити основні соціальні та адміністративні послуги прямо покладено або делеговано органам місцевого самоврядування. Нині виконувати всі ці функції здатні лише громади міст державного та обласного значення, які згідно з Бюджетним кодексом мають безпосередні стосунки з державним бюджетом і володіють реальними правами бюджетної самостійності. У решти самоврядних адміністративно-територіальних одиниць базового рівня (сіл, селищ, малих міст) і власні фінансові ресурси, і ті, що передаються їм центральним урядом через область і район, недостатні для надання публічних послуг належної якості та кількості. Лівова частка бюджетів місцевого самоврядування (близько 90 %) витрачається на забезпечення повноважень у соціальній сфері (освіта, охорона здоров'я, культура тощо), делегованих державою органам місцевого самоврядування. Кошти місцевих бюджетів, виділені на такі цілі, покривають лише заробітну плату працівників бюджетних установ, і то неповною мірою (70–80 %). Коштів на утримання інфраструктури, закупівлю обладнання, ліків, підручників, організацію харчування школярів тощо хронічно не вистачає. Можливості формування бюджетів розвитку громад дуже обмежені: частка місцевих бюджетів, яку вони можуть витратити на власний розсуд для цілей розвитку, в середньому в країні дуже мала (за останні роки близько 10–11 %)
Недостатній рівень державного адміністративного контролю на місцевому рівні	Відсутність бюджетної самостійності органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади на місцях означає, що вони дуже залежні від центральної влади щодо здійснення своїх поточних функцій і питань місцевого розвитку. Натомість місцеві державні адміністрації фактично не забезпечують виконання функцій централізованого адміністративного контролю над тим, як Конституція України, закони та національні програми втілюються на місцях, яка ситуація з додержанням прав людини, збереженням територіальної цілісності та національної безпеки держави
Недієвість механізмів представлення інтересів громад	Члени територіальних громад не відіграють важливої ролі в процесах місцевого розвитку; населення залучають до участі в плануванні та ухваленні рішень безсистемно та формально. З одного боку, особливості бюджетного процесу – планування та виконання бюджету «зверху вниз» об'єктивно унеможливають урахування інтересів громади в діяльності місцевих органів влади (особливо це стосується розвитку інфраструктури), з іншого – бракує нормативно визначених і відпрацьованих механізмів такої участі

Джерело: [4, с.40]

Це гальмує децентралізацію не лише на рівні механізмів управління, але й у свідомості самих органів влади. Фінансова несамостійність також створює нерівність між громадами. Одні регіони мають історично сильну податкову

базу й можливість акумулювати ресурси, інші ж особливо постраждали від бойових дій або депресивні залишаються повністю залежними від державної підтримки. В таких умовах місцеве самоврядування не може бути по-справжньому самоврядним, воно втрачає свою суть і перетворюється на розпорядника вказівок «згори».

У контексті сучасної фінансової політики України, особливо в умовах воєнного стану та децентралізації, проблема недостатнього адміністративного державного контролю на місцевому рівні стає все більш очевидною й ризикованою. І хоча основна ідея децентралізації полягала в передачі повноважень і фінансів громадам, щоб вони могли ефективніше керувати своїми територіями, відсутність належного нагляду з боку держави ускладнила ситуацію, особливо в прифронтових містах, таких як Кривий Ріг.

Коли місцеве самоврядування отримує у своє розпорядження значні ресурси, але не супроводжується при цьому дієвим контролем за їх використанням, зростає ризик нераціонального розподілу коштів, зловживань або просто неефективного управління. Особливо це небезпечно у ситуаціях, коли громада перебуває під додатковим тиском — наприклад, коли треба оперативно реагувати на наслідки обстрілів, приймати переселенців або підтримувати критичну інфраструктуру. У таких обставинах прозорість рішень та ефективність використання кожної гривні повинні бути пріоритетом, але без належного зовнішнього контролю це забезпечити складно.

Недостатній контроль з боку державних органів часто проявляється в тому, що ревізії проводяться формально, а системи моніторингу працюють повільно або з затримкою. У підсумку, проблеми виявляються тоді, коли шкода вже нанесена, коли кошти витрачені, але реального ефекту або результату немає. При цьому на місцях відсутня як реальна відповідальність, так і підтримка у вигляді консультацій або рекомендацій від вищих органів виконавчої влади.

Ще одним аспектом проблеми є кадровий дефіцит і зниження якості управлінських рішень у громадах, які не мають досвіду ведення великого

бюджету або стикаються з кризовими викликами. Без підтримки та контролю з боку держави такі громади фактично залишаються сам на сам з труднощами. Це породжує хаос у плануванні, розбалансованість у бюджетних пріоритетах, а іноді відверту безвідповідальність.

Найбільше від цієї ситуації страждають саме жителі громади — ті, заради кого існує місцеве самоврядування. Вони втрачають довіру до влади, коли бачать, що кошти витрачаються не на найнеобхідніше, або коли очевидні проблеми не вирішуються роками. У результаті знижується не лише якість життя, а й сам авторитет держави як такої.

Тому, якщо держава дійсно прагне посилити місцеве самоврядування, вона має не тільки дати йому ресурси й повноваження, а й забезпечити системну, конструктивну і регулярну присутність у вигляді адміністративного контролю, який не душить ініціативу, а допомагає уникати помилок і будувати довіру.

Ще однією серйозною проблемою сучасної фінансової політики є недовіра механізмів представлення інтересів громад, яка лише загострюється в умовах воєнного стану та прифронтового становища таких міст, як Кривий Ріг. Формально громада має своїх представників у міській раді, а також доступ до інструментів участі, як-от громадські слухання, бюджет участі чи відкриті сесії. Проте на практиці ці механізми часто залишаються декоративними — вони існують, але не дають реального впливу на прийняття рішень.

У реальних умовах війни, коли фінансові ресурси обмежені, а потреби стрімко зростають, питання пріоритетів у витрачанні коштів стає критичним. Але саме тут найсильніше виявляється розрив між потребами громади й тим, що фактично закладається у бюджет. Наприклад, замість того, щоб спрямовувати ресурси на забезпечення базових потреб населення, укріплення інфраструктури чи допомогу внутрішньо переміщеним особам, фінансування може йти на формальні проєкти, іноді не першої необхідності. І саме тому, що голос громади або не почутий, або спотворений.

Часто процес ухвалення бюджету відбувається без належного обговорення з громадськістю або участі незалежних експертів. Рішення приймаються кулуарно, в рамках політичних домовленостей, а не на основі реальних запитів мешканців. Громадські організації чи ініціативні групи намагаються бути почутими, але їм бракує впливу, ресурсів або каналів комунікації з владою. У результаті — громадяни відчужуються від процесу управління фінансами громади, не розуміють логіки бюджетних рішень і не мають до них довіри.

Недієвість представлення інтересів громади у фінансовій політиці породжує ще одну небезпечну тенденцію - апатію. Люди перестають вірити, що їхня думка щось означає, що їхня участь у публічному житті має сенс. Це не лише підриває демократичні засади місцевого самоврядування, а й погіршує саму якість управлінських рішень. Без тиску з боку активної громади влада менш зацікавлена у прозорості, ефективності та відповідальності.

Таким чином, фінансова політика, в якій громада формально нібито присутня, але реально позбавлена впливу, не може вважатися ні справедливою, ні ефективною. І поки інтереси мешканців не стануть реальною основою для бюджетного планування, ні про яку якість місцевого самоврядування говорити не доводиться.

Розглядаючи недієвість представлення інтересів громад у фінансовій політиці, варто звернутися до конкретних прикладів із різних українських міст, які демонструють системність цієї проблеми.

1. Львів (2022–2023 роки). Під час обговорення бюджету розвитку на 2023 рік громадські організації та мешканці окремих районів міста звертали увагу на нерівномірний розподіл капітальних видатків. Зокрема, фінансування проектів у центральних районах значно перевищувало витрати на інфраструктуру у віддалених житлових масивах, таких як Рясне чи Левандівка. Попри звернення громадян і публічні обговорення, ключові статті бюджету були ухвалені без урахування їхніх пропозицій, що спричинило недовіру до прозорості процесу.

2. Харків (2021 рік, до початку повномасштабної війни). У цьому місті неодноразово піддавалися критиці витрати з бюджету розвитку на проєкти, які мали скоріше іміджевий характер, аніж соціальну або гуманітарну значущість. Так, значні кошти були витрачені на благоустрій центральної площі та встановлення архітектурної підсвітки будівель, тоді як громади околиць, зокрема в районі ХТЗ, звертали увагу на катастрофічний стан доріг, шкіл і поліклінік. Відповідей на ці звернення громадськість не отримувала.

3. Миколаїв (2023 рік, в умовах війни). Після початку повномасштабного вторгнення в Миколаєві особливо загострилася проблема нестачі коштів на відновлення критичної інфраструктури, що постраждала від обстрілів. Однак мешканці не мали чіткого доступу до інформації про пріоритети бюджетного фінансування. Пропозиції, які подавали волонтерські групи щодо розподілу коштів на укриття в школах і забезпечення гуманітарної допомоги, часто залишалися поза увагою бюджетної комісії. Це свідчить про відсутність сталої практики залучення громади до розробки бюджетної політики.

4. Кривий Ріг (2024 рік). Як видно з проаналізованого бюджету Криворізької міської ТГ, не дивлячись формальну відкритість бюджету, значна частина рішень щодо пріоритетів витрат (наприклад, перерозподіл між економічною діяльністю та загальнодержавними функціями) не проходила через публічні консультації. В умовах прифронтового міста громада очікувала рішень щодо посилення соціального захисту, інфраструктурної безпеки, підтримки ВПО, але ці напрями не отримали відповідного акценту в бюджеті. Мешканці не мали реального впливу на корекцію бюджету відповідно до безпекових і гуманітарних викликів.

2.3 Подолання дисбалансів фінансової політики для посилення місцевого самоврядування

Щоб реально змінити ситуацію з недієвою фінансовою політикою та її гальмівним впливом на розвиток місцевого самоврядування, необхідні не просто декларації чи локальні ініціативи потрібні продумані, послідовні й системні кроки. І найперше, з чого варто почати це зміна підходу до взаємодії між центральною владою та громадами. Бо поки місцеві органи залишаються фінансово залежними, навіть найкращі наміри «на місцях» не зможуть бути реалізовані.

По-перше, доцільно забезпечити справжню фінансову самостійність громад. Йдеться не лише про збільшення частки місцевих податків у загальному обсязі доходів бюджету, але й про можливість громадам самим визначати, як ці кошти витратити. Це означає реформу податкової системи з фокусом на місцеві бюджети: громади мають отримувати не залишкові трансферти, а стабільні джерела доходу, які залежать від їхньої економічної активності.

По-друге, потрібно посилити фінансову прозорість і залучення громадян до бюджетного процесу. Бюджети громад повинні не просто публікуватися у відкритому доступі, має бути діалог. Наприклад, можна проводити реальні, а не формальні публічні обговорення бюджету ще на стадії його формування. Люди мають знати не тільки куди йдуть гроші, а й чому саме туди, і мати можливість впливати на цей розподіл.

По-третє, слід вдосконалити адміністративний контроль не для репресій, а для забезпечення ефективності та справедливості. Контроль з боку держави за використанням бюджетних коштів має бути не карательним, а партнерським: він має допомагати виявляти слабкі місця й пропонувати рішення, а не шукати привід для покарань. Для цього потрібна професійна й незалежна служба фінансового моніторингу на місцях, яка співпрацює з громадами.

По-четверте, важливо розвивати інституції представництва інтересів громади. Сьогодні громади часто не відчують, що місцева влада діє в їхніх інтересах, а місцеві депутати мало комунікують з виборцями. Має бути механізм зворотного зв'язку: обов'язкові звіти, регулярні відкриті зустрічі, практики участі громадян у формуванні порядку денного. Зокрема, науковці пропонують таку схему участі (рис. 2.4).

Для вирішення виявлених проблем фінансової політики в місті Кривий Ріг, особливо з огляду на специфіку бюджету Криворізької міської територіальної громади в умовах воєнного стану, необхідно вжити цілу низку практичних, конкретно орієнтованих заходів, які не просто виправлятимуть поточні дисбаланси, а й дозволять створити стійку основу для розвитку місцевого самоврядування в майбутньому.

1. Оптимізація податкового потенціалу громади. Зважаючи на домінування податкових надходжень у доходах бюджету (понад 80%), головне завдання — не збільшення податкового тиску, а розширення бази оподаткування за рахунок залучення нових платників і виведення бізнесу з тіні. Для цього місту варто розробити локальні програми податкового стимулювання малого і середнього підприємництва, зокрема в сферах переробки, логістики, ІТ-послуг, які є перспективними навіть у військовий період.

Також доцільно створити муніципальний центр з аудиту податкової ефективності земель і нерухомості, що дозволить виявити випадки недоплати або ухилення від податків у сфері майнових платежів.

2. Переосмислення структури видатків. У видатковій частині бюджету необхідно забезпечити баланс між соціальною відповідальністю та економічною доцільністю. Надмірна орієнтація на загальнодержавні функції (що зайняли друге місце за питомою вагою у 2024 році) свідчить про слабку бюджетну автономність. Громаді доцільно повернути фокус на реальні місцеві потреби: інфраструктуру, підтримку внутрішньо переміщених осіб, житлово-комунальний сектор і громадську безпеку. Потрібна також системна

інвентаризація неефективних витрат особливо в частині дотацій, утримання об'єктів з низьким соціальним ефектом та адміністративних видатків.

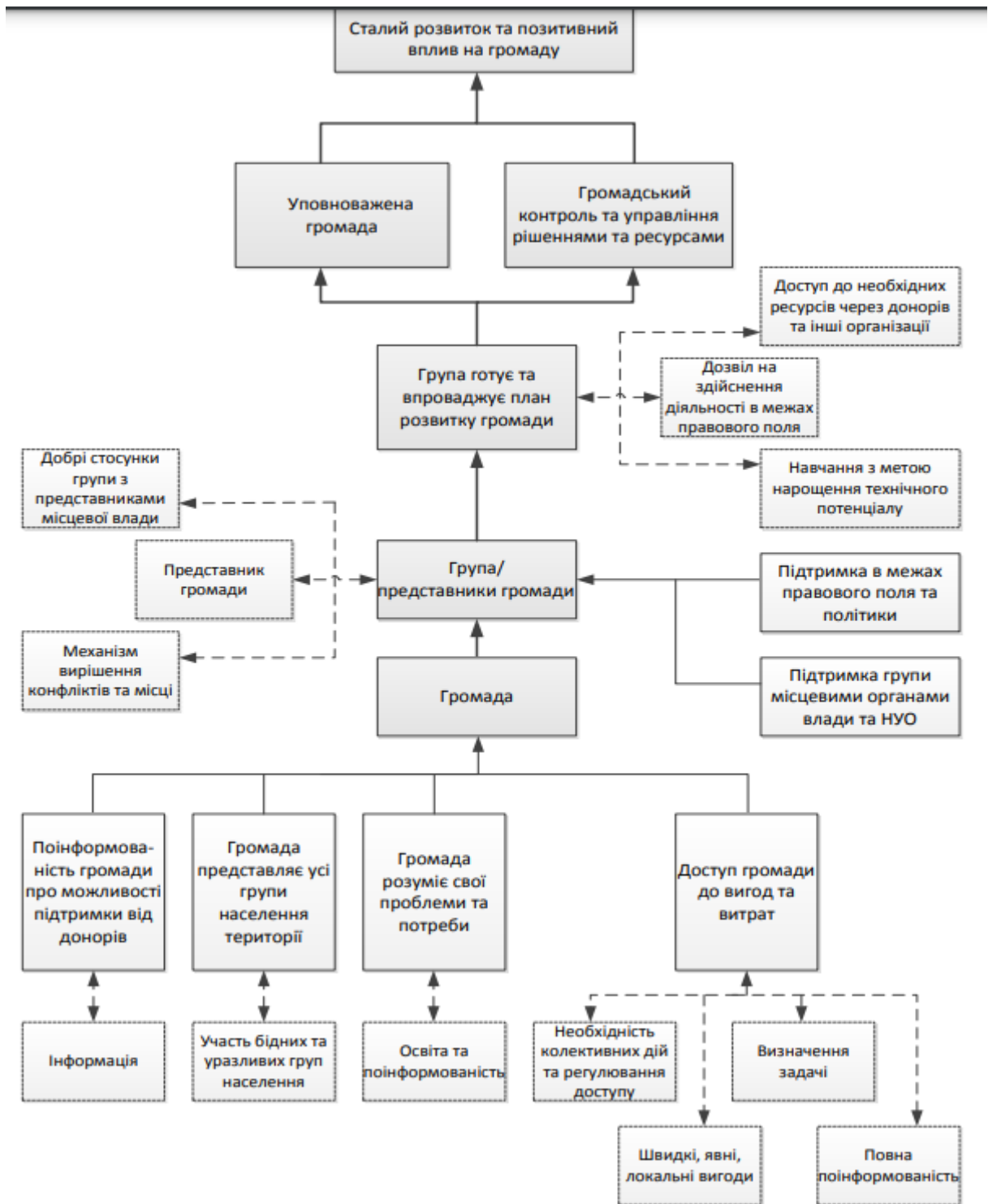

Рис. 2.4 – Участь ТГ у МС [4, с.63]

3. Створення резервного стабілізаційного фонду. В умовах прифронтового розташування Кривого Рогу необхідно створити спеціальний резервний фонд

на рівні громади. Її джерелами можуть бути як перевиконання плану доходів, так і цільові субвенції з обласного та державного бюджетів. Призначення фонду — реагування на форс-мажорні ситуації (ракетні атаки, потреби ВПО, інфраструктурні пошкодження) та забезпечення гнучкості місцевих фінансів.

4. Залучення міжнародної технічної допомоги. Громада має активніше працювати з донорами, такими як USAID, GIZ, UNDP, U-LEAD та іншими. При чому йдеться не лише про гранти на соціальні проєкти, а й про довгострокові партнерства в сфері діджиталізації управління фінансами, прозорості закупівель, енергоефективності, міської мобільності. Для цього потрібно створити спеціальний відділ у структурі виконкому, який буде займатися виключно підготовкою заявок на міжнародне фінансування.

5. Розвиток інструментів участі громади в управлінні бюджетом. Формування місцевого самоврядування неможливе без реальної участі громадян. Запровадження або розширення інструментів партисипативного бюджетування (бюджету участі), е-консультацій, публічних звітів депутатів і керівників комунальних підприємств створить атмосферу відповідальності й прозорості. Це особливо важливо в умовах обмежених ресурсів аби суспільна довіра не знижувалася.

6. Формування фінансових стратегій на період післявоєнного відновлення. Необхідно вже зараз закласти основи для відбудови у вигляді середньострокової фінансової стратегії до 2030 року. Вона має передбачати реконструкцію об'єктів інфраструктури, стимулювання зайнятості, розвиток промислових зон, модернізацію житлового фонду та перехід на цифрові сервіси управління.

Урахування Цілей сталого розвитку (ЦСР) у подоланні дисбалансів фінполітики має стати не формальністю, а дійсною основою стратегічного планування на місцевому рівні. Посилення місцевого самоврядування неможливе без цілеспрямованого інтегрування таких цілей, як зменшення нерівності, забезпечення якісної освіти, доступу до медичних послуг, чистої

енергії, гідної праці й економічного зростання. Фінансова політика громади, яка не враховує ці напрями, втрачає сенс як інструмент розвитку (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Місце цілей сталого розвитку в фінполітиці МС [4, с.145]

Цілі сталого розвитку	Принципи врядування (показник співпричетності)	Режими колективних дій	Розподіл засобів
Ефективне використання ресурсів (фінансових та інших)	Довгострокове бачення	Довгострокове стале управління	Природні ресурси
Добросовісне використання і справедливий розподіл місцевих ресурсів і благ	Прозоре ухвалення рішень	Інноваційні та пристосовні стратегії управління	Фінансова самостійність і раціональні методи управління фінансами
Рівний доступ до громадських послуг	Залучення і розширення прав та можливостей	Інклюзивне надання послуг	Ресурси для розвитку громади/людського розвитку
Створення робочих місць і забезпечення рівних можливостей щодо працевлаштування	Стимули й регулювання	Місцевий економічний розвиток	Ресурси для зростання приватного сектора

Джерело: [4, с.145]

У випадку Кривого Рогу, міста, яке є прифронтовим, екологічно навантаженим та соціально вразливим поєднання локального бюджету з логікою ЦСР особливо актуальне. Наприклад, мета 11 («Сталий розвиток міст і громад») прямо передбачає розвиток безпечної, інклюзивної та стійкої інфраструктури. Проте в бюджеті громади видатки на житлово-комунальне господарство у 2024 році зменшено з 8,55% до 6,33%, що свідчить не про системне вдосконалення, а про згортання інвестицій у базові послуги. Це суперечить ЦСР і збільшує вразливість громади до криз.

Мета 4 («Якісна освіта») зберігає найбільшу частку у видатках, що виглядає позитивним сигналом. Проте якщо проаналізувати показники розвитку профтехосвіти, інтеграції ВПО в шкільну систему, а також стан навчальних закладів у прифронтовому місті, стає зрозуміло, що самих витрат недостатньо потрібна спрямованість на якість, інклюзивність і довгостроковий ефект. Окрім цього, очевидним є дефіцит уваги до мети 13 («Боротьба зі зміною клімату») та мети 15 («Захист екосистем»): частка видатків на охорону довкілля

впала до символічних 0,05%, що на практиці означає повну втрату екологічної політики під тиском війни. Це загрожує майбутньому регіону, який і так потерпає від індустріального навантаження.

Позитивним прикладом інтеграції ЦСР можна вважати досвід Львова, де бюджет формують із урахуванням спеціального індикаторного підходу, прив'язаного до Цілей. Або Полтави, де залучення коштів міжнародної технічної допомоги прямо спрямоване на досягнення ЦСР через модернізацію водогонів і розвиток міської мобільності. Ці приклади можуть бути орієнтиром для Кривого Рогу, який має потенціал, але потребує чіткішої візії у фінансовій політиці з орієнтацією не лише на виживання, а на сталий розвиток громади в умовах війни й після неї.

ВИСНОВКИ

Фінполітика є важливою складовою управління державою, оскільки визначає способи формування, розподілу та використання фінансових ресурсів для досягнення соціально-економічних цілей. Вона охоплює всі аспекти бюджету, від оподаткування до державних трансфертів, і спрямована на забезпечення стабільності економіки, розвитку інфраструктури, а також на підтримку соціальних програм. Для місцевих органів самоврядування вона є ключовим інструментом для реалізації своїх функцій і завдань, таких як покращення умов життя громади, забезпечення соціальних потреб та розвиток інфраструктури.

Вплив фінполітики на місцеве самоврядування можна оцінити через її здатність формувати автономію місцевих органів влади та забезпечувати їх фінансову спроможність. Система фінансової децентралізації в Україні, яка почалася з 2015 року, покликана забезпечити більшу самостійність громад у вирішенні місцевих питань. Місцеві бюджети стали більш незалежними від державних трансфертів, що дозволяє органам місцевого самоврядування більш ефективно реагувати на потреби своїх громад.

Розглядаючи фінансову політику м. Кривий Ріг, можна відзначити її орієнтацію на податкові надходження, які складають основну частину доходів міського бюджету. Водночас міський бюджет залишається вразливим через незначну частку позабюджетних надходжень та відсутність стабільних джерел для фінансування специфічних потреб, таких як охорона навколишнього середовища або розвиток інфраструктури. У період війни та соціально-економічних криз місто зіткнулося з необхідністю перерозподілу видатків на соціальний захист, безпеку, а також на освіту, що є критично важливим. Однак такі зміни часто спричиняють скорочення інвестицій у стратегічні проекти, що може відкласти довгостроковий розвиток.

Проблеми фінансової політики в Кривому Розі, а також в інших містах України, зокрема, полягають у недостатній фінансовій самостійності місцевих

органів самоврядування, а також у великій залежності від державних трансфертів. Це обмежує можливості місцевих громад для реалізації амбітних проектів та стратегічного розвитку. Крім того, війна та її економічні наслідки призвели до різкого зменшення місцевих доходів, а також до необхідності перерозподілу ресурсів на невідкладні потреби. Зниження фінансування на екологічні програми та житлово-комунальне господарство є додатковою проблемою для сталого розвитку.

Шляхи вирішення цих проблем передбачають зменшення залежності від державних трансфертів шляхом диверсифікації джерел доходів, наприклад, через залучення інвестицій, розвиток місцевих підприємств та підтримку підприємництва. Важливо також впроваджувати систему місцевих податків, що більш ефективно враховує особливості економіки місцевості. Крім того, варто посилити роль місцевих громад у плануванні бюджету та прийнятті рішень щодо використання фінансових ресурсів. Врахування сталих цілей розвитку в бюджетному процесі та розподілі фінансових ресурсів дозволить збалансувати потреби розвитку інфраструктури, освіти, соціального захисту та охорони довкілля.

Не менш важливим є зміцнення адміністративної спроможності місцевих органів влади через професійне навчання кадрів і використання сучасних фінансових технологій для планування та моніторингу витрат. Для міст, таких як Кривий Ріг, особливо важливим є покращення управління житлово-комунальним господарством та забезпечення інфраструктурних проектів, що можуть сприяти зниженню екологічного навантаження та підвищенню якості життя громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Перевознюк В. Фінансова політика місцевого самоврядування: теоретичний аспект. *Світ фінансів*. 2009. 2(19). С.109-117.
2. Цимбалюк І. О. Сутнісна характеристика фінансової децентралізації та її вплив на формування доходів місцевих бюджетів. *Регіональна економіка*. 2019. №4. С.113 – 119.
3. Пухир С.Т. Фінансові механізми реалізації державної регіональної політики в Україні. Дис. на здобуття наук. ступеня доктора економ. наук за спец. 08.00.05 – розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. ДВНЗ «Університет банківської справи», ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І.Долішнього НАН України», Львів, 2020. 456 с.
4. Петрушенко Ю. М., Венцель В. Т., Височина А. В. Фінансова політика місцевого розвитку : монографія. Суми : Сумський державний університет, 2020. 380 с.
5. Планування та управління фінансовими ресурсами територіальної громади /О.Кириленко, Б.Малиняк, В.Письменний, В.Русін / Асоціація міст України. Київ, ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 396 с.
6. Ефективне бюджетування і бюджетний процес в органах місцевого самоврядування / за ред.Куспляк Г. Проєкт USAID «ГОВЕРЛА». «Центр інформаційних та аналітичних технологій. 364 с.
7. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. Київ: 2017. 119 с.
8. Пасічний М. Д. Фінансова політика держави : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с.
9. Коровій В. В. Державна фінансова політика : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021. 388 с.

10. Чайковська В.П. Сутність фінансової політики, її значення та роль у житті держав. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 9. Ч. 7. С. 202-206.
11. Бюджетний кодекс України (редакція з урахуванням змін під час воєнного стану). № 2456-17 від 08.07.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
12. Податковий кодекс України (із змінами у воєнний період). № 2755-17 від 02.12.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
13. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» № 389-VIII від 12.05.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
14. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР від 21.05.1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр#Text>
15. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» № 157-VIII від 05.02.2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
16. Закон України «Про Державний бюджет України на 2024 рік» № 3460-IX від 09.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-20#Text>
17. Закон України № 2120-IX від 15.03.2022 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування під час дії воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>
18. Закон України № 2142-IX від 24.03.2022 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства на період дії воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2142-20#Text>
19. Закон України № 79-VIII від 28.12.2014 «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо реформи міжбюджетних відносин». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-19#Text>
20. Закон України «Про Національну поліцію» № 580-VIII від 2 липня 2015 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

21. Закон України «Про національну безпеку України» № 2469-VIII від 21.06.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
22. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» № 2939-XII від 26.01.1993. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
23. Постанова Кабінету Міністрів України № 590 від 09.06.2021 «Про затвердження Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/590-2021-п#Text>
24. Постанова Кабінету Міністрів України № 1439-22п від 23.12.2022 р. «Деякі питання спрямування коштів державного бюджету у 2022 році для надання мікрогрантів на створення або розвиток власного бізнесу в умовах воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1439-2022-п#Text>
25. Постанова Кабінету Міністрів України № 200-2016п від 06.02. 2020 р. «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на підтримку розвитку об'єднаних територіальних громад». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/200-2016-п#Text>
26. Постанова Кабінету Міністрів України № 84 від 26.01.2025 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для інформаційного забезпечення системи управління державними фінансами та електронної верифікації і моніторингу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/84-2024-п#Text>
27. Постанова Кабінету Міністрів України № 228 від 30.03.2023 «Про внесення змін до Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання державних цільових програм реформування та розвитку оборонно-промислового комплексу, розроблення, освоєння і впровадження нових технологій, нарощування наявних виробничих потужностей для виготовлення продукції

оборонного призначення». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/288-2023-п#Text>

28.Постанова Кабінету Міністрів України № 162 від 14.02.2025 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію проектів в рамках Програми відновлення України III». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162-2025-п#Text>

29. Постанова Кабінету Міністрів України № 1569-12 від 31.12.2024 «Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12#Text>

30.Постанова Кабінету Міністрів України № 97 від 31.01.2025 «Про реалізацію експериментального проекту із сприяння налагодженню системної взаємодії між територіальними громадами задля зміцнення єдності та стійкості у подоланні наслідків збройної агресії Російської Федерації проти України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/97-2025-п#Text>

31.Постанова Кабінету Міністрів України № 879 від 22.07.2022 «Деякі питання фінансування робіт з відновлення зруйнованого майна та інфраструктури». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/879-2022-п#Text>

32.Постанова Кабінету Міністрів України № 609 від 26.06.2024 «Про затвердження Порядку розподілу та використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству фінансів для забезпечення інституційної спроможності органів державної влади». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-poriadku-rozpodilu-ta-vykorystannia-koshtiv-peredbachenykh-u-derzhavnomu-t260424>

33.Постанова Кабінету Міністрів України № 106 від 06.02.2012 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного

- розвитку окремих територій». URL:
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2012-п#Text>
34. Офіційний вебсайт Криворізької міської ради та її виконавчого комітету.
 URL: <https://kr.gov.ua>
36. Криворізька міська рада. *Вікіпедія*. URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/Криворізька_міська_рада
37. Бюджет Криворізької міської територіальної громади. *Відкритий бюджет*. URL: <https://openbudget.gov.ua/local-budget/0457810000/info/indicators?year=2024&month=12>
38. Іщук С.О., Созанський Л.Й. Економічні результати фінансової децентралізації в Україні: регіональний рівень. *Фінанси України*. 2019. № 4. С. 111- 125.
39. Крупка М., Кульчицький М., Коваленко В. Трансформація ролі доходів місцевих бюджетів як інструменту бюджетного механізму в контексті децентралізації. *Світ фінансів*. 2018. Вип. 3. С. 7-18.
40. Марчук А. Вплив децентралізації на структуру та динаміку доходів і видатків місцевих бюджетів. *Світ фінансів*. 2018. Вип. 2. С. 20-31.
41. Шевченко О. В., Романова В. В., Жаліло Я. А. та ін. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні : наук. доп. / за наук. ред. д-ра екон. наук Я. А. Жаліла. Київ : НІСД, 2020. 153 с.
42. Гузь М.Т. Подолання дисбалансів фінансової політики для посилення місцевого самоврядування. XX Всеукраїнська науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених "Бухгалтерський облік, аналіз, контроль і оподаткування: стан, проблеми та перспективи розвитку", 29 травня 2025 р., м. Львів, 2025.

ДОДАТОК А

КРИВОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

VIII сесія VIII скликання

26.05.2021

м. Кривий Ріг

№506

***Про встановлення ставок
плати за землю та пільг із
земельного податку на
території м. Кривого Рогу***

Унесено зміни рішеннями міської ради від

26.01.2022 №1140

27.06.2023 №2015

28.07.2023 №2104

28.02.2025 №3528

З метою ефективного використання земельних ресурсів, забезпечення соціальної спрямованості бюджету та подальшого соціально-економічного розвитку міста; відповідно до Конституції України, статті 64 Бюджетного кодексу України, статей 4, 7, 10, пункту 12.3, підпункту 12.4.1 пункту 12.4 статті 12, підпункту 14.1.147 пункту 14.1 статті 14, статей 269–289 Податкового кодексу України, Земельного кодексу України, Законів України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про Антимонопольний комітет України»; беручи до уваги Постанови Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 року №483 «Про затвердження форм типових рішень про встановлення ставок та пільг із сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки», 07 лютого 2018 року №57 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва», Наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23 липня 2010 року №548 «Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель», Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики від 11 жовтня 2010 року №457 «Про затвердження та скасування національних класифікаторів»; керуючись Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», міська рада *вирішила*:

1. Установити на території м. Кривого Рогу:
 - 1.1 ставки плати за землю, а саме:
 - 1.1.1 земельного податку (додаток 1);
 - 1.1.2 орендної плати за землю (додаток 2);
 - 1.2 пільги із земельного податку (додаток 3).

2. Установити, що:
 - 2.1 платниками плати за землю є:
 - 2.1.1 платники земельного податку:
 - 2.1.1.1 власники земельних ділянок, земельних часток (паїв);
 - 2.1.1.2 землекористувачі, яким відповідно до закону надані в користування земельні ділянки державної та комунальної власності на правах постійного користування;
 - 2.1.2 платники орендної плати – землекористувачі (орендарі) земельних ділянок державної та комунальної власності на умовах оренди;
 - 2.2 об'єктами оподаткування платою за землю є:
 - 2.2.1 об'єкти оподаткування земельним податком:
 - 2.2.1.1 земельні ділянки, що перебувають у власності;
 - 2.2.1.2 земельні частки (паї), що перебувають у власності;
 - 2.2.1.3 земельні ділянки державної та комунальної власності, що перебувають у володінні на праві постійного користування;
 - 2.2.2 об'єкти оподаткування орендною платою – земельні ділянки державної та комунальної власності, надані в користування на умовах оренди;
 - 2.3 базою оподаткування є нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації, визначеного відповідно до порядку, встановленого Податковим кодексом України;
 - 2.4 інші обов'язкові елементи плати за землю визначаються відповідно до вимог статей 285–287 Податкового кодексу України, а саме:
 - 2.4.1 порядок обчислення – згідно зі статтею 286 Податкового кодексу України;
 - 2.4.2 податковий період – згідно зі статтею 285 Податкового кодексу України;
 - 2.4.3 строк і порядок сплати – згідно зі статтею 287 Податкового кодексу України;
 - 2.4.4 строк і порядок подання звітності про обчислення й сплату – відповідно до пунктів 286.2–286.4 статті 286 Податкового кодексу України;
 - 2.5 підставою для нарахування орендної плати за земельну ділянку є договір оренди такої земельної ділянки; річний розмір орендної плати визначається у відсотках від нормативної грошової оцінки земель міста за ставками згідно з додатком 2.
3. Департаменту регулювання містобудівної діяльності та земельних відносин виконкому Криворізької міської ради забезпечити:
 - 3.1 виконання заходів з проведення відстеження результативності рішення відповідно до чинного законодавства України. Звіт щодо проведення відстеження оприлюднювати в місцевих засобах масової інформації в терміни, визначені чинним законодавством України;
 - 3.2 спільно з управлінням преси, інформаційної діяльності та внутрішньої політики виконкому Криворізької міської ради інформування населення міста про зміст рішення у термін, визначений чинним законодавством України;
 - 3.3 унесення відповідних змін до діючих договорів оренди земельних ділянок, у тому числі за зверненням землекористувачів, якщо інше не передбачено цими договорами, з урахуванням вимог чинного законодавства України.
4. Рішення набуває чинності з 01.01.2022.
5. Рекомендувати Головному управлінню ДПС у Дніпропетровській області, суб'єктам господарювання і громадянам при здійсненні обчислення та справляння плати за землю враховувати вимоги рішення.
6. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію міської ради з питань планування бюджету, економіки та регуляторної політики, координацію роботи – на заступників міського голови відповідно до розподілу обов'язків.

ДОДАТОК А.1

Додаток 1 до рішення міської ради від 26.05.2021 №506

Унесено зміни рішенням міської ради від

27.06.2023 №2015

28.07.2023 №2104

28.02.2025 №3528

Ставки земельного податку
на території м. Кривого Рогу

Вид цільового призначення земель (Згідно з Класифікацією видів цільового призначення земель, затвердженою Наказом Державного комітету України із земельних ресурсів від 23 липня 2010 року №548, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01 листопада 2010 року за №1011/18306, зі змінами)		Ставка податку, % від нормативної грошової оцінки земель міста	
Код	Назва	для юридичних осіб	для фізичних осіб
1	2	3	4
01	Землі сільськогосподарського призначення (землі, надані для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури, у тому числі інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції, або призначені для цих цілей; землі, надані для діяльності у сфері надання послуг у сільському господарстві, та інше)	х	х
01.01	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	0,300	0,300
01.02	Для ведення фермерського господарства	0,300	0,300
01.03	Для ведення особистого селянського господарства	0,300	0,300
01.04	Для ведення підсобного сільського господарства	0,300	0,300
01.05	Для індивідуального садівництва	0,300	0,300
01.06	Для колективного садівництва	0,300	0,300
01.07	Для городництва	0,300	0,300
01.08	Для сінокосіння й випасання худоби	0,300	0,300
01.09	Для дослідних і навчальних цілей	0,300	0,300
01.10	Для пропаганди передового досвіду ведення сільського господарства	0,300	0,300
01.11	Для надання послуг у сільському господарстві	0,300	0,300
01.12	Для розміщення інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції	0,300	0,300
01.13	Для інших земель сільськогосподарського призначення	0,300	0,300

01.14	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	0,300	0,300
02	Землі житлової забудови (землі, які використовуються для розміщення житлової забудови (житлові будинки, гуртожитки, господарські будівлі та інше); землі, які використовуються для розміщення гаражного будівництва)	x	x
02.01	Для будівництва й обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка)	0,009	0,009
02.02	Для колективного житлового будівництва	0,009	0,009
02.03	Для будівництва й обслуговування багатоквартирного житлового будинку	0,009	0,009
02.04	Для будівництва й обслуговування будівель тимчасового проживання	0,009	0,009
02.05	Для будівництва індивідуальних гаражів	0,009	0,009
02.06	Для колективного гаражного будівництва	0,009	0,009
02.07	Для іншої житлової забудови	0,009	0,009
02.08	Для збереження та використання земель природно-заповідного фонду	0,009	0,009
02.09	Для будівництва й обслуговування паркінгів та автостоянок на землях житлової та громадської забудови	0,009	0,009
02.10	Для будівництва й обслуговування багатоквартирного житлового будинку з об'єктами торгово-розважальної та ринкової інфраструктури	0,009	0,009
03	Землі громадської забудови (землі, які використовуються для розміщення громадських будівель і споруд (готелів, офісних будівель, торговельних будівель, для публічних виступів, для музеїв та бібліотек, для навчальних та дослідних закладів, для лікарень та оздоровчих закладів), інших об'єктів загального користування)	x	x
03.01	Для будівництва та обслуговування будівель органів державної влади та місцевого самоврядування	0,900	0,900
03.02	Для будівництва та обслуговування будівель закладів освіти	0,900	0,900
03.03	Для будівництва та обслуговування будівель закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги	0,900	0,900
03.04	Для будівництва та обслуговування будівель громадських та релігійних організацій	0,900	0,900
03.05	Для будівництва та обслуговування будівель закладів культурно-просвітницького обслуговування	0,900	0,900

1	2	3	4
03.06	Для будівництва та обслуговування будівель екстериторіальних організацій та органів	0,900	0,900
03.07	Для будівництва та обслуговування будівель торгівлі	0,900	0,900
03.08	Для будівництва та обслуговування об'єктів туристичної інфраструктури та закладів громадського харчування	0,900	0,900
03.09	Для будівництва та обслуговування будівель кредитно-фінансових установ	0,900	0,900
03.10	Для будівництва та обслуговування будівель ринкової інфраструктури (адміністративних будинків, офісних приміщень та інших будівель громадської забудови, які використовуються для здійснення підприємницької та іншої діяльності, пов'язаної з отриманням прибутку)	0,900	0,900
03.11	Для будівництва та обслуговування будівель і споруд закладів науки	0,900	0,900
03.12	Для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування	0,900	0,900
03.13	Для будівництва та обслуговування будівель закладів побутового обслуговування	0,900	0,900
03.14	Для розміщення та постійної діяльності органів і підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій	0,010	0,010
03.15	Для будівництва та обслуговування інших будівель громадської забудови	0,900	0,900
03.16	Для збереження та використання земель природно-заповідного фонду	0,900	0,900
03.17	Для розміщення та експлуатації закладів з обслуговування відвідувачів об'єктів рекреаційного призначення	0,900	0,900
04	Землі природно-заповідного фонду (природні території та об'єкти (природні заповідники, національні природні парки, біосферні заповідники, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища), а також штучно створені об'єкти (ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва), що надаються в постійне користування спеціальним адміністраціям територій та об'єктів природно-заповідного фонду [крім земельних ділянок під об'єктами природно-заповідного фонду, що включені до їх складу без вилучення])	x	x
04.01	Для збереження та використання біосферних заповідників	1,000	1,000

1	2	3	4
04.02	Для збереження та використання природних заповідників	1,000	1,000
04.03	Для збереження та використання національних природних парків	1,000	1,000
04.04	Для збереження та використання ботанічних садів	1,000	1,000
04.05	Для збереження та використання зоологічних парків	1,000	1,000
04.06	Для збереження та використання дендрологічних парків	1,000	1,000
04.07	Для збереження та використання парків-пам'яток садово-паркового мистецтва	1,000	1,000
04.08	Для збереження та використання заказників	1,000	1,000
04.09	Для збереження та використання заповідних урочищ	1,000	1,000
04.10	Для збереження та використання пам'яток природи	1,000	1,000
04.11	Для збереження та використання регіональних ландшафтних парків	1,000	1,000
05	Землі іншого природоохоронного призначення (земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу наукову цінність, та які надаються для збереження і використання цих об'єктів, проведення наукових досліджень, освітньої та виховної роботи)	1,000	1,000
06	Землі оздоровчого призначення (землі, що мають природні лікувальні властивості, які використовуються або можуть використовуватися для профілактики захворювань і лікування людей)	x	x
06.01	Для будівництва й обслуговування санаторно-оздоровчих закладів	1,000	1,000
06.02	Для розробки родовищ природних лікувальних ресурсів	1,000	1,000
06.03	Для інших оздоровчих цілей	1,000	1,000
06.04	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	1,000	1,000
07	Землі рекреаційного призначення (земельні ділянки зелених зон і зелених насаджень міст та інших населених пунктів, навчально-туристичних та екологічних стежок, маркованих трас, земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів, об'єктів фізичної культури і спорту, туристичних баз, кемпінгів, яхт-клубів, стаціонарних і наметових туристично-оздоровчих таборів, будинків рибалок і мисливців, дитячих туристичних станцій, дитячих та спортивних таборів, інших аналогічних об'єктів, а також земельні ділянки, надані для дачного будівництва і спорудження інших об'єктів стаціонарної рекреації)	x	x
07.01	Для будівництва та обслуговування об'єктів рекреаційного призначення	0,010	0,010
07.02	Для будівництва та обслуговування об'єктів фізичної культури і спорту	0,010	0,010

1	2	3	4
07.03	Для індивідуального дачного будівництва	0,010	0,010
07.04	Для колективного дачного будівництва	0,010	0,010
07.05	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	0,010	0,010
08	Землі історико-культурного призначення (землі, на яких розташовані: пам'ятки культурної спадщини, їх комплекси (ансамблі), історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, охоронювані археологічні території, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби)	x	x
08.01	Для забезпечення охорони об'єктів культурної спадщини	0,010	0,010
08.02	Для розміщення та обслуговування музейних закладів	0,010	0,010
08.03	Для іншого історико-культурного призначення	0,010	0,010
08.04	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	0,010	0,010
09	Землі лісогосподарського призначення (землі, вкриті лісовою рослинністю, а також не вкриті лісовою рослинністю, нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства, крім земель, зайнятих зеленими насадженнями у межах населених пунктів, які не віднесені до категорії лісів, а також земель, зайнятих окремими деревами і групами дерев, чагарниками на сільськогосподарських угіддях, присадибних, дачних і садових ділянках)	x	x
09.01	Для ведення лісового господарства й пов'язаних з ним послуг	0,100	0,100
09.02	Для іншого лісогосподарського призначення	0,100	0,100
09.03	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	0,100	0,100
10	Землі водного фонду (землі, зайняті морями, річками, озерами, водосховищами, іншими водними об'єктами, болотами, а також островами, не зайнятими лісами; прибережними захисними смугами вздовж морів, річок та навколо водойм, крім земель, зайнятих лісами; гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами та каналами, а також землі, виділені під смуги відведення для них; береговими смугами водних шляхів)	x	x
10.01	Для експлуатації та догляду за водними об'єктами	1,000	1,000
10.02	Для облаштування та догляду за прибережними захисними смугами	1,000	1,000
10.03	Для експлуатації та догляду за смугами відведення	1,000	1,000
10.04	Для експлуатації та догляду за гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами й каналами	1,000	1,000
10.05	Для догляду за береговими смугами водних шляхів	1,000	1,000

1	2	3	4
10.06	Для сінокосіння	1,000	1,000
10.07	Для рибогосподарських потреб	1,000	1,000
10.08	Для культурно-оздоровчих потреб, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей	1,000	1,000
10.09	Для проведення науково-дослідних робіт	1,000	1,000
10.10	Для будівництва та експлуатації гідротехнічних, гідрометричних та лінійних споруд	1,000	1,000
10.11	Для будівництва та експлуатації санаторіїв та інших лікувально-оздоровчих закладів у межах прибережних захисних смуг морів, морських заток і лиманів	1,000	1,000
10.12	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	1,000	1,000
11	Землі промисловості (землі, надані для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд промислових, гірничодобувних, транспортних та інших підприємств, їх під'їзних шляхів, інженерних мереж, адміністративно-побутових будівель, інших споруд)	x	x
11.01	Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємствами, що пов'язані з користуванням надрами	3,000	3,000
11.02	Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості	3,000	3,000
11.03	Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд будівельних організацій і підприємств	3,000	3,000
11.04	Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд технічної інфраструктури (виробництва та розподілення газу, постачання пари та гарячої води, збирання, очищення та розподілення води)	3,000	3,000
11.05	Для збереження та використання земель природно-заповідного фонду	3,000	3,000
12	Землі транспорту (землі, надані підприємствам, установам та організаціям залізничного, автомобільного транспорту і дорожнього господарства, морського, річкового, авіаційного, трубопровідного транспорту та міського електротранспорту для виконання покладених на них завдань щодо експлуатації, ремонту і розвитку об'єктів транспорту)	x	x
12.01	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд залізничного транспорту	3,000	3,000
12.02	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд морського транспорту	3,000	3,000

1	2	3	4
12.03	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд річкового транспорту	3,000	3,000
12.04	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд автомобільного транспорту та дорожнього господарства	3,000	3,000
12.05	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд авіаційного транспорту	3,000	3,000
12.06	Для розміщення та експлуатації об'єктів трубопровідного транспорту	3,000	3,000
12.07	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд міського електротранспорту	3,000	3,000
12.08	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд додаткових транспортних послуг та допоміжних операцій	3,000	3,000
12.09	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд іншого наземного транспорту	3,000	3,000
12.10	Для збереження та використання земель природно-заповідного фонду	3,000	3,000
12.11	Для розміщення та експлуатації об'єктів дорожнього сервісу	3,000	3,000
13	Землі зв'язку (земельні ділянки, надані під повітряні і кабельні телефонно-телеграфні лінії та супутникові засоби зв'язку, а також підприємствам, установам та організаціям для здійснення відповідної діяльності)	x	x
13.01	Для розміщення та експлуатації об'єктів і споруд телекомунікацій	3,000	3,000
13.02	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд об'єктів поштового зв'язку	3,000	3,000
13.03	Для розміщення та експлуатації інших технічних засобів зв'язку	3,000	3,000
13.04	Для збереження та використання земель природно-заповідного фонду	3,000	3,000
13.05	Для розміщення й постійної діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	3,000	3,000
14	Землі енергетики (землі, надані в установленому порядку для розміщення, будівництва і експлуатації та обслуговування об'єктів енергогенеруючих підприємств, установ і організацій (атомні, теплові, гідро- та гідроакумуючі електростанції, теплоелектроцентралі, котельні), об'єктів альтернативної енергетики (електростанції з використанням енергії вітру, сонця та інших джерел), об'єктів передачі електричної та теплової енергії (повітряні та кабельні лінії електропередачі, трансформаторні підстанції, розподільні пункти та пристрої, теплові мережі), виробничих об'єктів, необхідних для експлуатації об'єктів енергетики, у тому числі баз та пунктів)	x	x

1	2	3	4
14.01	Для розміщення, будівництва, експлуатації та обслуговування будівель і споруд об'єктів енергогенеруючих підприємств, установ і організацій	3,000	3,000
14.02	Для розміщення, будівництва, експлуатації та обслуговування будівель і споруд об'єктів передачі електричної та теплової енергії	3,000	3,000
14.03	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	3,000	3,000
15	Землі оборони (землі, надані для розміщення і постійної діяльності військових частин, установ, військово-навчальних закладів, підприємств та організацій Збройних сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України)	x	x
15.01	Для розміщення та постійної діяльності Збройних сил України	0,010	x
15.02	Для розміщення та постійної діяльності Національної гвардії України	0,010	x
15.03	Для розміщення та постійної діяльності Державної прикордонної служби України	0,010	x
15.04	Для розміщення та постійної діяльності Служби безпеки України	0,010	x
15.05	Для розміщення та постійної діяльності Державної спеціальної служби транспорту	0,010	x
15.06	Для розміщення та постійної діяльності Служби зовнішньої розвідки України	0,010	x
15.07	Для розміщення та постійної діяльності інших, створених відповідно до законів України, військових формувань	0,010	x
15.08	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	0,010	x
15.09	Для розміщення структурних підрозділів апарату Міністерства внутрішніх справ України, територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України	0,010	x
15.10	Для розміщення та постійної діяльності Національної поліції України, її територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Національної поліції України	0,010	x
16	Землі запасу (земельні ділянки кожної категорії земель, які не надані у власність або користування громадянам чи юридичним особам)	0,300	0,300

1	2	3	4
17	Землі резервного фонду (землі, створені органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування в процесі приватизації сільськогосподарських угідь, що були в постійному користуванні відповідних підприємств, установ та організацій)	0,300	0,300
18	Землі загального користування (землі будь-якої категорії, що використовуються як майдани, вулиці, проїзди, шляхи, громадські пасовища, сіножаті, набережні, пляжі, парки, зелені зони, сквери, бульвари, водні об'єкти загального користування, а також інші землі, якщо рішенням відповідного органу державної влади чи місцевого самоврядування їх віднесено до земель загального користування)	0,010	0,010
19	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	0,010	0,010

Примітка: ставка податку за земельні ділянки, що входять до складу території індустриальних парків, включених до Реєстру індустриальних парків, нормативну грошову оцінку яких проведено, що використовуються ініціаторами створення індустриального парку, керуючою компанією індустриального парку та учасниками індустриальних парків, становить 0,001 відсотки від нормативної грошової оцінки земельних ділянок.

Керуюча справами виконкому

Тетяна Мала

ДОДАТОК А.2

Додаток 2
до рішення міської ради
від 26.05.2021 №506

Унесено зміни рішенням міської ради від
27.06.2023 №2015
28.07.2023 №2104

**Ставки орендної плати за землю
на території м. Кривого Рогу**

Вид цільового призначення земель (Згідно з Класифікацією видів цільового призначення земель, затвердженою Наказом Державного комітету України із земельних ресурсів від 23 липня 2010 року №548, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01 листопада 2010 року за №1011/18306, зі змінами)		Ставка орендної плати, % від нормативної грошової оцінки земель міста	
Код	Назва	для юридичних осіб	для фізичних осіб
1	2	3	4
01	Землі сільськогосподарського призначення (землі, надані для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури, у тому числі інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції, або призначені для цих цілей; землі, надані для діяльності у сфері надання послуг у сільському господарстві та інші)	х	х
01.01	Для ведення товарного сільськогосподарського виробництва	0,300	0,300
01.02	Для ведення фермерського господарства	0,300	0,300
01.03	Для ведення особистого селянського господарства	0,300	0,300
01.04	Для ведення підсобного сільського господарства	0,300	0,300
01.05	Для індивідуального садівництва	0,300	0,300
01.06	Для колективного садівництва	0,300	0,300
01.07	Для городництва	0,300	0,300
01.08	Для сінокосіння й випасання худоби	0,300	0,300
01.09	Для дослідних і навчальних цілей	0,300	0,300
01.10	Для пропаганди передового досвіду ведення сільського господарства	0,300	0,300
01.11	Для надання послуг у сільському господарстві	0,300	0,300
01.12	Для розміщення інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції	0,300	0,300

1	2	3	4
01.13	Для інших земель сільськогосподарського призначення	0,300	0,300
01.14	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	0,300	0,300
02	Землі житлової забудови (землі, які використовуються для розміщення житлової забудови (житлові будинки, гуртожитки, господарські будівлі та інше); землі, які використовуються для розміщення гаражного будівництва)	х	х
02.01	Для будівництва й обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка)	0,009	0,009
02.02	Для колективного житлового будівництва	0,009	0,009
02.03	Для будівництва й обслуговування багатоквартирного житлового будинку	0,009	0,009
02.04	Для будівництва й обслуговування будівель тимчасового проживання	0,009	0,009
02.05	Для будівництва індивідуальних гаражів	0,009	0,009
02.06	Для колективного гаражного будівництва	0,009	0,009
02.07	Для іншої житлової забудови	0,009	0,009
02.08	Для збереження та використання земель природно-заповідного фонду	0,009	0,009
02.09	Для будівництва й обслуговування паркінгів та автостоянок на землях житлової та громадської забудови	0,009	0,009
02.10	Для будівництва й обслуговування багатоквартирного житлового будинку з об'єктами торгово-розважальної та ринкової інфраструктури	0,009	0,009
03	Землі громадської забудови (землі, які використовуються для розміщення громадських будівель і споруд (готелів, офісних будівель, торговельних будівель, для публічних виступів, для музеїв та бібліотек, для навчальних та дослідних закладів, для лікарень та оздоровчих закладів), інших об'єктів загального користування)	х	х
03.01	Для будівництва та обслуговування будівель органів державної влади та місцевого самоврядування	0,900	0,900
03.02	Для будівництва та обслуговування будівель закладів освіти	0,900	0,900
03.03	Для будівництва та обслуговування будівель закладів охорони здоров'я та соціальної допомоги	0,900	0,900
03.04	Для будівництва та обслуговування будівель громадських та релігійних організацій	0,900	0,900
03.05	Для будівництва та обслуговування будівель закладів культурно-просвітницького обслуговування	0,900	0,900
03.06	Для будівництва та обслуговування будівель екстериторіальних організацій та органів	0,900	0,900

1	2	3	4
03.07	Для будівництва та обслуговування будівель торгівлі	0,900	0,900
03.08	Для будівництва та обслуговування об'єктів туристичної інфраструктури та закладів громадського харчування	0,900	0,900
03.09	Для будівництва та обслуговування будівель кредитно-фінансових установ	0,900	0,900
03.10	Для будівництва та обслуговування будівель ринкової інфраструктури (адміністративних будинків, офісних приміщень та інших будівель громадської забудови, які використовуються для здійснення підприємницької та іншої діяльності, пов'язаної з отриманням прибутку)	0,900	0,900
03.11	Для будівництва та обслуговування будівель і споруд закладів науки	0,900	0,900
03.12	Для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування	0,900	0,900
03.13	Для будівництва та обслуговування будівель закладів побутового обслуговування	0,900	0,900
03.14	Для розміщення та постійної діяльності органів і підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій	0,900	0,900
03.15	Для будівництва та обслуговування інших будівель громадської забудови	0,900	0,900
03.16	Для збереження та використання земель природно-заповідного фонду	0,900	0,900
03.17	Для розміщення та експлуатації закладів з обслуговування відвідувачів об'єктів рекреаційного призначення	0,900	0,900
04	<i>Землі природно-заповідного фонду</i> (природні території та об'єкти (природні заповідники, національні природні парки, біосферні заповідники, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища), а також штучно створені об'єкти (ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва), що надаються в постійне користування спеціальним адміністраціям територій та об'єктів природно-заповідного фонду [крім земельних ділянок під об'єктами природно-заповідного фонду, що включені до їх складу без вилучення])	x	x
04.01	Для збереження та використання біосферних заповідників	1,000	1,000
04.02	Для збереження та використання природних заповідників	1,000	1,000
04.03	Для збереження та використання національних природних парків	1,000	1,000
04.04	Для збереження та використання ботанічних садів	1,000	1,000
04.05	Для збереження та використання зоологічних парків	1,000	1,000
04.06	Для збереження та використання дендрологічних парків	1,000	1,000
04.07	Для збереження та використання парків-пам'яток садово-паркового мистецтва	1,000	1,000
04.08	Для збереження та використання заказників	1,000	1,000

1	2	3	4
04.09	Для збереження та використання заповідних урочищ	1,000	1,000
04.10	Для збереження та використання пам'яток природи	1,000	1,000
04.11	Для збереження та використання регіональних ландшафтних парків	1,000	1,000
05	Землі іншого природоохоронного призначення (земельні ділянки, в межах яких є природні об'єкти, що мають особливу наукову цінність, та які надаються для збереження і використання цих об'єктів, проведення наукових досліджень, освітньої та виховної роботи)	1,000	1,000
06	Землі оздоровчого призначення (землі, що мають природні лікувальні властивості, які використовуються або можуть використовуватися для профілактики захворювань і лікування людей)	х	х
06.01	Для будівництва й обслуговування санаторно-оздоровчих закладів	1,000	1,000
06.02	Для розробки родовищ природних лікувальних ресурсів	1,000	1,000
06.03	Для інших оздоровчих цілей	1,000	1,000
06.04	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	1,000	1,000
07	Землі рекреаційного призначення (земельні ділянки зелених зон і зелених насаджень міст та інших населених пунктів, навчально-туристичних та екологічних стежок, маркованих трас, земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів, об'єктів фізичної культури і спорту, туристичних баз, кемпінгів, яхт-клубів, стаціонарних і наметових туристично-оздоровчих таборів, будинків рибалок і мисливців, дитячих туристичних станцій, дитячих та спортивних таборів, інших аналогічних об'єктів, а також земельні ділянки, надані для дачного будівництва і спорудження інших об'єктів стаціонарної рекреації)	х	х
07.01	Для будівництва та обслуговування об'єктів рекреаційного призначення	1,000	1,000
07.02	Для будівництва та обслуговування об'єктів фізичної культури і спорту	1,000	1,000
07.03	Для індивідуального дачного будівництва	1,000	1,000
07.04	Для колективного дачного будівництва	1,000	1,000
07.05	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	1,000	1,000
08	Землі історико-культурного призначення (землі, на яких розташовані: пам'ятки культурної спадщини, їх комплекси (ансамблі), історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, охоронювані археологічні території, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби)	х	х
08.01	Для забезпечення охорони об'єктів культурної спадщини	0,090	0,090
08.02	Для розміщення та обслуговування музейних закладів	0,090	0,090
08.03	Для іншого історико-культурного призначення	0,090	0,090
08.04	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	0,090	0,090

1	2	3	4
09	Землі лісогосподарського призначення (землі, вкриті лісовою рослинністю, а також не вкриті лісовою рослинністю, нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства, крім земель, зайнятих зеленими насадженнями у межах населених пунктів, які не віднесені до категорії лісів, а також земель, зайнятих окремими деревами і групами дерев, чагарниками на сільськогосподарських угіддях, присадибних, дачних і садових ділянках)	х	х
09.01	Для ведення лісового господарства й пов'язаних з ним послуг	0,900	0,900
09.02	Для іншого лісогосподарського призначення	0,900	0,900
09.03	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	0,900	0,900
10	Землі водного фонду (землі, зайняті морями, річками, озерами, водосховищами, іншими водними об'єктами, болотами, а також островами, не зайнятими лісами; прибережними захисними смугами вздовж морів, річок та навколо водойм, крім земель, зайнятих лісами; гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами та каналами, а також землі, виділені під смуги відведення для них; береговими смугами водних шляхів)	х	х
10.01	Для експлуатації та догляду за водними об'єктами	3,000	3,000
10.02	Для облаштування та догляду за прибережними захисними смугами	3,000	3,000
10.03	Для експлуатації та догляду за смугами відведення	3,000	3,000
10.04	Для експлуатації та догляду за гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами й каналами	3,000	3,000
10.05	Для догляду за береговими смугами водних шляхів	3,000	3,000
10.06	Для сінокошіння	3,000	3,000
10.07	Для рибогосподарських потреб	3,000	3,000
10.08	Для культурно-оздоровчих потреб, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей	3,000	3,000
10.09	Для проведення науково-дослідних робіт	3,000	3,000
10.10	Для будівництва та експлуатації гідротехнічних, гідрометричних та лінійних споруд	3,000	3,000
10.11	Для будівництва та експлуатації санаторіїв та інших лікувально-оздоровчих закладів у межах прибережних захисних смуг морів, морських заток і лиманів	3,000	3,000
10.12	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	3,000	3,000
11	Землі промисловості (землі, надані для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд промислових, гірничодобувних, транспортних та інших підприємств, їх під'їзних шляхів, інженерних мереж, адміністративно-побутових будівель, інших споруд)	х	х
11.01	Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємствами, що пов'язані з користуванням надрами	3,000	3,000

1	2	3	4
11.02	Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд підприємств переробної, машинобудівної та іншої промисловості	3,000	3,000
11.03	Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд будівельних організацій і підприємств	3,000	3,000
11.04	Для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд технічної інфраструктури (виробництва та розподілення газу, постачання пари та гарячої води, збирання, очищення та розподілення води)	3,000	3,000
11.05	Для збереження та використання земель природно-заповідного фонду	3,000	3,000
12	Землі транспорту (землі, надані підприємствам, установам та організаціям залізничного, автомобільного транспорту і дорожнього господарства, морського, річкового, авіаційного, трубопровідного транспорту та міського електротранспорту для виконання покладених на них завдань щодо експлуатації, ремонту і розвитку об'єктів транспорту)	x	x
12.01	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд залізничного транспорту	3,000	3,000
12.02	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд морського транспорту	3,000	3,000
12.03	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд річкового транспорту	3,000	3,000
12.04	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд автомобільного транспорту та дорожнього господарства	3,000	3,000
12.05	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд авіаційного транспорту	3,000	3,000
12.06	Для розміщення та експлуатації об'єктів трубопровідного транспорту	3,000	3,000
12.07	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд міського електротранспорту	3,000	3,000
12.08	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд додаткових транспортних послуг та допоміжних операцій	3,000	3,000
12.09	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд іншого наземного транспорту	3,000	3,000
12.10	Для збереження та використання земель природно-заповідного фонду	3,000	3,000
12.11	Для розміщення та експлуатації об'єктів дорожнього сервісу	3,000	3,000
13	Землі зв'язку (земельні ділянки, надані під повітряні і кабельні телефонно-телеграфні лінії та супутникові засоби зв'язку, а також підприємствам, установам та організаціям для здійснення відповідної діяльності)	x	x
13.01	Для розміщення та експлуатації об'єктів і споруд телекомунікацій	3,000	3,000
13.02	Для розміщення та експлуатації будівель і споруд об'єктів поштового зв'язку	3,000	3,000

1	2	3	4
13.03	Для розміщення та експлуатації інших технічних засобів зв'язку	3,000	3,000
13.04	Для збереження та використання земель природно-заповідного фонду	3,000	3,000
13.05	Для розміщення й постійної діяльності Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України	3,000	3,000
14	Землі енергетики (землі, надані в установленому порядку для розміщення, будівництва і експлуатації та обслуговування об'єктів енергогенеруючих підприємств, установ і організацій (атомні, теплові, гідро- та гідро-акумуляуючі електростанції, теплоелектроцентралі, котельні), об'єктів альтернативної енергетики (електростанції з використанням енергії вітру, сонця та інших джерел), об'єктів передачі електричної та теплової енергії (повітряні та кабельні лінії електропередачі, трансформаторні підстанції, розподільчі пункти та пристрої, теплові мережі), виробничих об'єктів, необхідних для експлуатації об'єктів енергетики, у тому числі баз та пунктів)	x	x
14.01	Для розміщення, будівництва, експлуатації та обслуговування будівель і споруд об'єктів енергогенеруючих підприємств, установ і організацій	3,000	3,000
14.02	Для розміщення, будівництва, експлуатації та обслуговування будівель і споруд об'єктів передачі електричної та теплової енергії	3,000	3,000
14.03	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	3,000	3,000
15	Землі оборони (землі, надані для розміщення і постійної діяльності військових частин, установ, військово-навчальних закладів, підприємств та організацій Збройних сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законодавства України)	x	x
15.01	Для розміщення та постійної діяльності Збройних сил України	0,010	x
15.02	Для розміщення та постійної діяльності Нац. гвардії України	0,010	x
15.03	Для розміщення та постійної діяльності Державної прикордонної служби України	0,010	x
15.04	Для розміщення та постійної діяльності Служби безпеки України	0,010	x
15.05	Для розміщення та постійної діяльності Державної спеціальної служби транспорту	0,010	x
15.06	Для розміщення та постійної діяльності Служби зовнішньої розвідки України	0,010	x
15.07	Для розміщення та постійної діяльності інших, створених відповідно до законів України, військових формувань	0,010	x
15.08	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	0,010	x
15.09	Для розміщення структурних підрозділів апарату Міністерства внутрішніх справ України, територіальних органів, закладів, установ і підприємств, що належать до сфери управління Міністерства внутрішніх справ України	0,010	x

1	2	3	4
15.10	Для розміщення та постійної діяльності Національної поліції України, її територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Національної поліції України	0,010	x
16	Землі запасу (земельні ділянки кожної категорії земель, не надані у власність або користування громадянам чи юридичним особам)	0,900	0,900
17	Землі резервного фонду (землі, створені органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування у процесі приватизації сільськогосподарських угідь, які були в постійному користуванні відповідних підприємств, установ та організацій)	0,900	0,900
18	Землі загального користування (землі будь-якої категорії, які використовуються як майдани, вулиці, проїзди, шляхи, громадські пасовища, сіножаті, набережні, пляжі, парки, зелені зони, сквери, бульвари, водні об'єкти загального користування, а також інші землі, якщо рішенням відповідного органу державної влади чи місцевого самоврядування їх віднесено до земель загального користування)	0,900	0,900
19	Для збереження й використання земель природно-заповідного фонду	0,900	0,900

Примітка: ставка орендної плати за земельні ділянки, що входять до складу території індустріальних парків, включених до Реєстру індустріальних парків, нормативну грошову оцінку яких проведено, що використовуються ініціаторами створення індустріального парку, керуючою компанією індустріального парку та учасниками індустріальних парків, становить 0,001 відсотки від нормативної грошової оцінки земельних ділянок.

Керуюча справами виконкому

Тетяна Мала

КРИВОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

X сесія VIII скликання

30.06.2021

м. Кривий Ріг

№ 553

зі змінами від 08.12.2023 №2344
від 26.06.2024 №2850

**Про встановлення ставок податку
на нерухоме майно, відмінне від
земельної ділянки, у м. Кривому Розі**

Відповідно до вимог Податкового кодексу України, Законів України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві»; беручи до уваги Постанови Кабінету Міністрів України від 24 травня 2017 року №483 «Про затвердження форм типових рішень про встановлення ставок та пільг із сплати земельного податку та податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки», 07 лютого 2018 року №57 «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів та підтримки середнього та малого підприємництва»; ураховуючи рішення Антимонопольного комітету України від 29 грудня 2020 року №838-р «Про розгляд справи про державну допомогу», лист Південного-східного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 02.04.2021 №54-02/1211 «Про результати розгляду проекту рішення»; керуючись Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», міська рада **вирішила:**

1. Установити:

1.1 ставки податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, у м. Кривому Розі залежно від місця розташування (зональності) та типів об'єктів нерухомості (додаток 1);

1.2 пільги для фізичних осіб, надані відповідно до підпункту 266.4.2 пункту 266.4 статті 266 Податкового кодексу України, із сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (додаток 2);

1.3 критерії належності об'єктів житлової та нежитлової нерухомості до зональності I (приваблива), зональності II (зручна), зональності III (інша) (додаток 3);

1.4 зональність I (приваблива) та зональність II (зручна) у м. Кривому Розі (додатки 4, 5);

1.5 що платниками податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, є фізичні та юридичні особи, у тому числі нерезиденти, які є власниками об'єктів житлової та/або нежитлової нерухомості в м. Кривому Розі;

1.6 що об'єкт, база оподаткування, податковий період, порядки обчислення суми податку, обчислення сум податку в разі зміни власника об'єкта оподаткування, строк, порядок сплати податку та інші обов'язкові елементи

визначаються згідно зі статтею 266 Податкового кодексу України.

2. Звільнити тимчасово на період дії в Україні воєнного стану та до 31 грудня року, у якому буде припинено чи скасовано воєнний стан, від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, фізичних та юридичних осіб, власників об'єктів житлової/нежитлової нерухомості, у тому числі їх часток, які внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, зазнали незначних пошкоджень, придатні для проживання/використання за цільовим призначенням (відповідно), підлягають відновленню шляхом поточного ремонту й унесені до Державного реєстру майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, у період з першого числа місяця, у якому було зафіксовано факт пошкодження житлової та/або нежитлової нерухомості за даними вказаного Державного реєстру, до першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому за даними зазначеного Державного реєстру об'єкти житлової та/або нежитлової нерухомості відремонтовані та визнані придатними для проживання/для використання за цільовим призначенням.

3. Рекомендувати Головному управлінню ДПС у Дніпропетровській області (Чуб Г.В.):

3.1 отримувати з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно інформацію, необхідну для розрахунку й справляння податку фізичними та юридичними особами, за місцем розташування об'єкта нерухомого майна в електронній формі шляхом безпосереднього доступу до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;

3.2 здійснювати взаємодію з виконкомом міської ради в питанні надання відкритої податкової інформації на запити управлінь розвитку підприємництва та економіки виконкому Криворізької міської ради стосовно кількості платників податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та задекларованої площі об'єктів нерухомості.

4. Департаменту фінансів виконкому Криворізької міської ради та виконкомам районних у місті рад відповідно до повноважень здійснювати аналіз надходжень коштів до зведеного бюджету Криворізької міської територіальної громади від сплати податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, у тому числі за юридичними та фізичними особами.

5. Управлінням розвитку підприємництва, економіки, департаменту фінансів виконкому Криворізької міської ради забезпечити:

5.1 інформування населення міста про зміст рішення у визначений чинним законодавством України термін;

5.2 виконання заходів щодо проведення відстеження результативності рішення в строки, визначені Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»;

5.3 оприлюднення звіту з відстеження результативності рішення в термін та спосіб, визначені чинним законодавством України.

6. Рішення набуває чинності 01.01.2022*.

7. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію міської ради з питань планування бюджету, економіки та регуляторної політики, координацію роботи – на заступників міського голови відповідно до розподілу обов'язків.

Міський голова

Костянтин Павлов

**відповідно до рішення Криворізької міської ради від 26.06.2024 № 2850 «Про внесення змін до рішення міської ради від 30.06.2021 № 553 «Про встановлення ставок податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, у м. Кривому Розі» ставки податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (додаток1) застосовуються з 01.01.2025 року.*

ДОДАТОК Б.1

Додаток 1
до рішення міської ради
26.06.2024 №2850

СТАВКИ

податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, у м. Кривому Розі
залежно від місця розташування (зональності) та типів об'єктів нерухомості

Класифікація будівель та споруд ¹		Ставки податку за 1 кв. метр бази оподаткування (відсотки розміру мінімальної заробітної плати, установлені законом на 01 січня звітного (податкового) року)					
код ¹	найменування ¹	для юридичних осіб			для фізичних осіб		
		1 зона	2 зона	3 зона	1 зона	2 зона	3 зона
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Будівлі						
11	Житлові будинки ²						
111	Одноквартирні житлові будинки ²						
1110	Одноквартирні житлові будинки ²	0,210	0,200	0,190	0,210	0,200	0,190
112	Житлові будинки з двома та більше квартирами ²						
1121	Житлові будинки з двома квартирами ²	0,210	0,200	0,190	0,210	0,200	0,190
1122	Житлові будинки з трьома та більше квартирами ²	0,210	0,200	0,190	0,210	0,200	0,190
113	Житлові будинки для колективного проживання ²						
1130	Житлові будинки для колективного проживання ²	0,210	0,200	0,190	0,210	0,200	0,190
12	Нежитлові будівлі ²						
121	Будівлі готельні та подібні будівлі ²						
1211	Будівлі готельні ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
1212	Інші будівлі для короткострокового проживання ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
122	Офісні будівлі ²						
1220	Офісні будівлі ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
123	Будівлі оптово-роздрібної торгівлі ²						
1230	Будівлі оптово-роздрібної торгівлі ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
124	Будівлі транспорту та зв'язку ²						
1241	Будівлі електронних комунікацій, станцій, терміналів та пов'язані з ними будівлі ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
1242	Будівлі гаражів	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
125	Промислові та складські будівлі ²						
1251	Промислові будівлі ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
1252	Резервуари, силоси та склади ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
126	Будівлі громадського дозвілля, освіти, охорони здоров'я та соціального захисту ²						
1261	Будівлі громадського дозвілля ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
1262	Будівлі музеїв та бібліотек ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490

1	2	3	4	5	6	7	8
1263	Будівлі закладів освіти та дослідних закладів ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
1264	Будівлі закладів охорони здоров'я та соціального захисту населення ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
1265	Спортивні зали ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
127	Інші нежитлові будівлі ²						
1271	Нежитлові сільськогосподарські будівлі ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
1272	Меморіальні та культові будівлі ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490
1273	Пам'ятки історичні та ті, що охороняються ²	0,110	0,100	0,090	0,110	0,100	0,090
1274	Інші будівлі, не класифіковані раніше ²	0,510	0,500	0,490	0,510	0,500	0,490

Примітка:

¹Класифікація будівель та споруд, код і найменування зазначаються відповідно до Національного класифікатора будівель та споруд НК 018-2023, затвердженого Наказом Міністерства економіки України від 17 травня 2023 року №3573 «Про затвердження національного класифікатора НК 018:2023 та скасування національного класифікатора ДК 018-2000».

²За винятком об'єктів нерухомості, що підпадають під дію підпункту 266.2.2 пункту 266.2 статті 266 Податкового кодексу України.

Згідно з підпунктом 266.4.1 пункту 266.4 статті 266 Податкового кодексу України база оподаткування об'єкта / об'єктів житлової нерухомості, у тому числі їх часток, що перебувають у власності фізичної особи платника податку, зменшується:

для квартири/квартир незалежно від їх кількості на 60 кв. метрів;

для житлового будинку/будинків незалежно від їх кількості на 120 кв. метрів;

для різних типів об'єктів житлової нерухомості, у тому числі їх часток (у разі одночасного перебування у власності платника податку квартири/квартир та житлового будинку/будинків, у тому числі їх часток) на 180 кв. метрів.

Таке зменшення надається один раз за кожний базовий податковий (звітний) період (рік).

Керуюча справами виконкому

Олена ШОВГЕЛЯ

ДОДАТОК В

КРИВОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я
(LXI сесія VII скликання)

30.06.2020

м. Кривий Ріг

№ 4780

*Про встановлення ставки збору
за місця для паркування тран-
спортних засобів у м. Кривому
Розі*

(зі змінами від 14.12.2021 №1014)

Відповідно до вимог Податкового кодексу України, керуючись Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», міська рада *вирішила*:

1. Установити:

1.1 ставку збору за місця для паркування транспортних засобів у м. Кривому Розі за кожний день провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів у гривнях за 1 кв. метр площі земельної ділянки, відведеної для організації та провадження такої діяльності, у розмірі 0,015% мінімальної заробітної плати, установлені законом на 01 січня податкового (звітного) року;

1.2 що платниками збору є юридичні особи, їх філії (відділення, представництва), фізичні особи-підприємці, які згідно з рішенням міської ради організовують та провадять діяльність із забезпечення паркування транспортних засобів на майданчиках для платного паркування та спеціально відведених автостоянках;

1.3 що об'єкт, база оподаткування, податковий період, порядок обчислення, строки сплати збору та інші обов'язкові елементи збору визначаються статтею 268¹ Податкового кодексу України.

2. Затвердити перелік спеціальних земельних ділянок, відведених для організації та провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів на території м. Кривого Рогу (додається).

3. Департаменту фінансів виконкому Криворізької міської ради відповідно до повноважень щоквартально здійснювати аналіз надходжень коштів до бюджету міста від сплати збору за місця для паркування транспортних засобів.

4. Рекомендувати Криворізьким управлінням Головного управління ДПС у Дніпропетровській області здійснювати взаємодію з виконкомом міської ради в питанні надання відкритої податкової інформації на запити управління транспорту та телекомунікацій виконкому Криворізької міської ради стосовно надходжень коштів до бюджету міста від сплати збору за місця для паркування транспортних засобів та кількості суб'єктів господарювання, які є платниками цього збору.

5. Управлінню транспорту та телекомунікацій, департаменту фінансів виконкому Криворізької міської ради забезпечити:

5.1 інформування населення міста про зміст рішення у визначений чинним законодавством України термін;

5.2 виконання заходів щодо проведення відстеження результативності рішення в строки, визначені Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»;

5.3 оприлюднення звіту з відстеження результативності рішення в термін та спосіб, визначені чинним законодавством України;

5.4 координацію діяльності у сфері паркування транспортних засобів у відповідності до рішення міської ради від 24.06.2015 №3713 «Про затвердження Положення про паркування транспортних засобів у місті Кривому Розі», зі змінами.

6. Унести до рішення міської ради від 24.06.2015 №3713 «Про затвердження Положення про паркування транспортних засобів у місті Кривому Розі», зі змінами, такі зміни: у Положенні:

6.1 виключити розділ 6. «Збір за місця для паркування транспортних засобів»;

6.2 вважати розділи 7–9 попередньої редакції розділами 6–8 відповідно.

7. Визнати таким, що втратило чинність, рішення міської ради від 30.01.2019 №3423 «Про затвердження переліку спеціальних земельних ділянок, відведених для організації та провадження діяльності із забезпечення паркування транспортних засобів на території м. Кривого Рогу».

8. Рішення набуває чинності 01.01.2021.

9. Контроль за виконанням рішення покласти на постійні комісії міської ради з питань комунального господарства, транспорту та зв'язку; планування бюджету та економіки, координацію роботи – на заступників міського голови відповідно до розподілу обов'язків.

Міський голова

Юрій Вілкул

КРИВОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я
(VI сесія VII скликання)

27.04.2016

м. Кривий Ріг

№ 483

***Про встановлення ставки
транспортного податку в м.
Кривому Розі***

*(зі змінами, унесеними рішенням
міської ради від 25.01.2017 №1301)*

Ураховуючи вимоги ст. 267 Податкового кодексу України, Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році»; відповідно до рішення міської ради від 22.12.2010 №62 «Про приведення місцевих податків і зборів у відповідність до Податкового кодексу України», зі змінами; керуючись Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», міська рада вирішила:

1. Установити, що:

1.1 ставка транспортного податку в м. Кривому Розі складає 25 000 грн. з розрахунку на календарний рік за кожен легковий автомобіль, що є об'єктом оподаткування;

1.2 об'єктом оподаткування є легкові автомобілі, з року випуску яких минуло не більше 5 років (включно) та середньоринкова вартість яких становить понад 375 розмірів мінімальної заробітної плати, установлені законом на 01 січня податкового (звітного) року. Середньоринкова вартість визначається центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику економічного розвитку, за методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України, виходячи з марки, моделі, року випуску, типу двигуна, об'єму циліндрів двигуна, типу коробки переключення передач, пробігу легкового автомобіля, та розміщується на офіційному веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику економічного розвитку;

1.3 платниками транспортного податку є фізичні та юридичні особи, у тому числі нерезиденти, які мають зареєстровані в Україні згідно з чинним законодавством власні легкові автомобілі;

1.4 база оподаткування, податковий період, порядки обчислення суми податку, обчислення сум податку в разі зміни власника об'єкта оподаткування, строк, порядок сплати та інші обов'язкові елементи податку визначаються ст. 267 Податкового кодексу України.

2. Відділам транспорту і зв'язку виконкому міської ради, преси та інформації апарату міської ради і виконкому (Сиротюк С.В., Герасименко І.М.) забезпечити інформування населення міста про зміст рішення.

3. Рекомендувати Криворізьким об'єднаним державним податковим інспекціям Головного управління ДФС у Дніпропетровській області щоквартально здійснювати аналіз надходження коштів від сплати вищезазначеного податку до бюджету міста.

4. Рішення набуває чинності з 01.01.2017.

5. Контроль за виконанням рішення покласти на постійні комісії міської ради з питань комунального господарства, транспорту та зв'язку; планування бюджету та економіки (Абрамова В.В., Клімін О.В.), координацію роботи – на заступників міського голови Катриченка О.В. та Полтавця А.А.

*В.о. міського голови –
секретар міської ради*

С.Маляренко

КРИВОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

VII сесія VIII скликання

28.04.2021

м. Кривий Ріг

№ 423

***Про встановлення ставок єдиного
податку для суб'єктів малого
підприємництва м. Кривого Рогу***

Відповідно до вимог Податкового кодексу України; беручи до уваги Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві»; керуючись пунктом 24 частини 1 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», міська рада **вирішила:**

1. Установити ставки єдиного податку для фізичних осіб-підприємців платників єдиного податку I та II групи відповідно до видів господарської діяльності згідно з КВЕД ДК 009:2010, що дозволені для цих груп Податковим кодексом України:

1.1 для I групи платників єдиного податку – 8 відсотків розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 01 січня податкового (звітного) року (додаток 1);

1.2 для II групи платників єдиного податку – 17 відсотків розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня податкового (звітного) року (додаток 2);

1.3 платникам єдиного податку II групи, які здійснюють види діяльності, не зазначені в додатку 2, – 17 відсотків розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня податкового (звітного) року, з розрахунку на календарний місяць.

2. Визначити, що:

2.1 дія рішення розповсюджується на суб'єктів господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності й віднесені до таких груп платників єдиного податку:

2.1.1 I група – фізичні особи-підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня податкового (звітного) року;

2.1.2 II група – фізичні особи-підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року вони відповідають сукупності таких критеріїв: не

використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними в трудових відносинах, одночасно не перевищує 10, обсяг їх доходу не перевищує 834 розмірів мінімальної заробітної плати, установлені законом на 01 січня податкового (звітного) року;

2.2 у разі здійснення платниками єдиного податку I та II груп господарської діяльності на територіях більш як однієї сільської, селищної або міської ради чи ради об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад, застосовується максимальний розмір ставки єдиного податку, установлений статтею 293 Податкового кодексу України для відповідної групи таких платників єдиного податку.

3. Узяти до уваги, що об'єкт, база оподаткування, податковий період, строк, порядок сплати податку та інші обов'язкові елементи податку установлено статтями 291, 292, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300 Податкового кодексу України.

4. Департаменту фінансів виконкому Криворізької міської ради відповідно до повноважень здійснювати аналіз надходжень коштів до зведеного бюджету Криворізької міської територіальної громади від сплати єдиного податку суб'єктами малого підприємництва.

5. Рекомендувати Головному управлінню ДПС у Дніпропетровській області (Чуб Г.В.) здійснювати взаємодію з виконкомом міської ради в питанні надання податкової інформації на запити управління розвитку підприємництва, департаменту фінансів виконкому Криворізької міської ради стосовно надходжень коштів до зведеного бюджету Криворізької міської територіальної громади від сплати єдиного податку платниками I та II груп і їх кількості.

6. Управлінню розвитку підприємництва, департаменту фінансів виконкому Криворізької міської ради забезпечити:

6.1 інформування населення міста про зміст рішення у визначений чинним законодавством України термін;

6.2 виконання заходів щодо проведення відстежень результативності рішення в строки, визначені Законом України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»;

6.3 оприлюднення звіту з відстеження результативності дії рішення в термін та спосіб, визначені чинним законодавством України.

7. Рішення набуває чинності з 01.01.2022.

8. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію міської ради з питань планування бюджету, економіки та регуляторної політики, координацію роботи – на заступників міського голови відповідно до розподілу обов'язків.

Міський голова

Костянтин Павлов

КРИВОРІЗЬКА МІСЬКА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я
(XLVIII сесія VII скликання)

26.06.2019

м. Кривий Ріг

№ 3845

{Із змінами, внесеними Рішенням міської ради
від 16.06.2022 №1336}***Про встановлення ставок туристичного збору в м. Кривому Розі***

З метою розвитку туристичної галузі в м. Кривому Розі; керуючись Податковим кодексом України, Законом України "Про місцеве самоврядування в Україні", міська рада **вирішила**:

1. Установити:

1.1 з 01.01.2020 на території міста Кривого Рогу ставки туристичного збору для внутрішнього та в'їзного туризму за кожен добу тимчасового розміщення особи в місцях проживання (ночівлі), визначених підпунктом 1.2.1. рішення, у розмірі 0,5 відсотка від розміру мінімальної заробітної плати, установлені законодавством України на 01 січня звітного (податкового) року, для однієї особи за одну добу тимчасового розміщення;

1.2 що:

1.2.1 справляння збору здійснюється з тимчасового розміщення осіб у таких місцях проживання (ночівлі):

1.2.1.1 готелі, кемпінги, мотелі, гуртожитки для приїжджих, хостели, будинки відпочинку, туристичні бази, табори для відпочинку, пансіонати й інші заклади готельного типу, санаторно-курортні заклади;

1.2.1.2 житловий будинок, прибудова до житлового будинку, квартира, котедж, кімната, садовий будинок, дачний будинок, будь-які інші об'єкти, що використовуються для тимчасового проживання (ночівлі);

1.2.2 справляння збору здійснюється такими податковими агентами:

1.2.2.1 юридичними особами, філіями, відділеннями, іншими відокремленими підрозділами юридичних осіб згідно з підпунктом 268.7.2 пункту 268.7 статті 268 Податкового кодексу України, фізичними особами-

підприємцями, які надають послуги з тимчасового розміщення осіб у місцях проживання (ночівлі), визначених підпунктом 1.2.1. рішення;

1.2.2.2 квартирно-посередницькими організаціями, що направляють неорганізованих осіб з метою їх тимчасового розміщення у місцях проживання (ночівлі), визначених підпунктом 1.2.1.2 рішення, що належать фізичним особам на праві власності або користування за договором найму;

1.2.2.3 юридичними особами, що уповноважуються міською радою справляти збір на умовах договору, укладеного з нею;

1.2.3 перелік податкових агентів та інформація про них розміщується й оприлюднюється на офіційному веб-сайті Криворізької міської ради та її виконавчого комітету управлінням економіки виконкому Криворізької міської ради;

1.2.4 платниками туристичного збору є громадяни України, іноземці, а також особи без громадянства, які прибувають у місто Кривий Ріг і тимчасово розміщуються у місцях проживання (ночівлі), визначених підпунктом 1.2.1 рішення;

1.2.5 платниками збору не можуть бути:

1.2.5.1 особи, які постійно проживають у Кривому Розі, у тому числі на умовах договорів найму;

1.2.5.2 особи, визначені підпунктом "в" підпункту 14.1.213 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України, які прибули у відрядження або тимчасово розміщуються в місцях проживання (ночівлі), визначених підпунктом 1.2.1.2 рішення, що належать фізичним особам на праві власності або користування за договором найму;

1.2.5.3 особи з інвалідністю, діти з інвалідністю та особи, які їх супроводжують (не більше одного супроводжуючого для осіб з інвалідністю I групи або дітей з інвалідністю);

1.2.5.4 ветерани війни;

1.2.5.5 учасники ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській атомній електростанції;

1.2.5.6 особи, які прибули за путівками (курсівками) на лікування, оздоровлення, реабілітацію до лікувально-профілактичних, фізкультурно-оздоровчих та санаторно-курортних закладів, що мають ліцензію на медичну практику та акредитацію центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;

1.2.5.7 діти віком до 18 років;

1.2.5.8 дитячі лікувально-профілактичні, фізкультурно-оздоровчі та санаторно-курортні заклади;

1.2.5.9 члени сім'ї фізичної особи першого та/або другого ступеня споріднення, визначені відповідно до підпункту 14.1.263 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України, які тимчасово розміщуються такою фізичною особою в місцях проживання (ночівлі) згідно з підпунктом 1.2.1.2 рішення, що належать їй на праві власності або користування за договором найму;

1.2.5.10 особи, які взяті на облік як внутрішньо переміщені особи відповідно до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», які тимчасово розміщуються в місцях проживання (ночівлі), визначених підпунктом 1.2.1 рішення, а інформація про адресу таких місць зазначена в довідці про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи як адреса фактичного місця їх проживання/перебування;

1.2.6 базою справляння збору є загальна кількість діб тимчасового розміщення в місцях проживання (ночівлі), визначених підпунктом 1.2.1 рішення. Базовий податковий (звітний) період дорівнює календарному кварталу;

1.2.7 податкові агенти сплачують збір за своїм місцезнаходженням щоквартально, у визначений для квартального звітного (податкового) періоду строк, і відповідно до податкової декларації за звітний (податковий) квартал;

1.3 особливості справляння туристичного збору:

1.3.1 платники збору сплачують суму збору авансовим внеском перед тимчасовим розміщенням у місцях проживання (ночівлі) податковим агентам, які справляють туристичний збір за ставками, у місцях справляння збору, з дотриманням інших вимог, визначених цим рішенням;

1.3.2 за один і той же період перебування платника збору на території міста Кривого Рогу, повторне справляння збору, уже сплаченого таким платником збору, не допускається;

1.3.3 особа здійснює тимчасове розміщення платника збору в місцях проживання (ночівлі), що належать такій особі на праві власності або користування, виключно за наявності в платника збору документа, що підтверджує сплату ним туристичного збору, відповідно до Податкового кодексу України та цього рішення;

1.3.4 у разі дострокового залишення особою, яка сплатила туристичний збір, території міста, сума надмірно сплаченого збору підлягає поверненню такій особі в порядку, установленому Податковим кодексом України.

2. Управлінню економіки виконкому Криворізької міської ради:

2.1 направити копію ухваленого рішення "Про встановлення ставок туристичного збору в м. Кривому Розі" в електронному форматі у десятиденний строк з дня ухвалення, але не пізніше 01 липня 2019 року, до Криворізьких управлінь Головного управління ДФС у Дніпропетровській області;

2.2 спільно з управлінням інформаційно-комунікаційних технологій виконкому Криворізької міської ради забезпечити оприлюднення рішення на офіційному веб-сайті Криворізької міської ради та її виконавчого комітету до 15 липня 2019 року.

3. Контроль за виконанням рішення покласти на заступника міського голови відповідно до розподілу обов'язків, координацію роботи – на управління економіки виконкому Криворізької міської ради.

ДОДАТОК Е.1

Горизонтальний і вертикальний аналіз бюджетних показників, 2023-2024 рр.

Таблиця Е.1 – Горизонтальний аналіз виконання плану надходжень до бюджету Криворізької міської територіальної громади у 2023 р.

Показники бюджету	План у 2023 р.	Факт у 2023 р.	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення (%)	% виконання плану
1	2	3	4	5	6
ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ	7984613.4	8193062.8	+208449.4	+2.61	102.61
податок та збір на доходи фізичних осіб	4309700.0	4366694.7	+56994.7	+1.32	101.32
податок на прибуток підприємств та фінансових установ комунальної власності	32800.0	55833.7	+23033.7	+70.22	170.22
рентна плата за користування надрами загальнодержавного значення	83000.0	101747.6	+18747.6	+22.59	122.59
акцизний податок з вироблених в Україні підакцизних товарів	21500.0	23412.9	+1912.9	+8.90	108.90
акцизний податок з ввезених на митну територію України підакцизних товарів	82000.0	88700.9	+6700.9	+8.17	108.17
акцизний податок з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлю підакцизних товарів	315000.0	323311.7	+8311.7	+2.64	102.64
місцеві податки	3110663.4	3201807.1	+91143.7	+2.93	102.93
податок на майно	2809680.0	2855372.4	+45692.4	+1.63	101.63
податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об'єктів житлової нерухомості	13.8	123.2	+109.4	+792.75	892.75
податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів житлової нерухомості	92.5	1123.9	+1031.4	+1115.03	1215.03

1	2	3	4	5	6
податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений фізичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	3913.7	9281.5	+5367.8	+137.15	237.15
податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, сплачений юридичними особами, які є власниками об'єктів нежитлової нерухомості	15130.0	22448.4	+7318.4	+48.37	148.37
земельний податок з юридичних осіб	489200.0	489476.3	+276.3	+0.06	100.06
орендна плата з юридичних осіб	2185500.0	2208731.8	+23231.8	+1.06	101.06
земельний податок з фізичних осіб	14800.0	17058.4	+2258.4	+15.26	115.26
орендна плата з фізичних осіб	100000.0	105654.9	+5654.9	+5.65	105.65
транспортний податок з фізичних осіб	460.0	810.9	+350.9	+76.28	176.28
транспортний податок з юридичних осіб	570.0	663.1	+93.1	+16.33	116.33
туристичний збір	1138.0	1537.1	+399.1	+35.07	135.07
єдиний податок	299845.4	344897.6	+45052.2	+15.03	115.03
екологічний податок	29950.0	31555.2	+1605.2	+5.36	105.36
НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ	257307.0	266947.1	+9640.1	+3.75	103.75
ДОХОДИ ВІД ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ	7612.5	11056.7	+3444.2	+45.24	145.24
УСЬОГО ДОХОДІВ власних та закріплених	8249532.9	8472289.5	+222756.6	+2.70	102.70
субвенції, дотації, одержані з інших бюджетів	1398199.3	1373657.4	-24541.9	-1.76	98.24
РАЗОМ ДОХОДІВ	9647732.2	9845946.9	+198214.7	+2.05	102.05

Таблиця Е.2 – Вертикальний аналіз виконання плану надходжень до бюджету Криворізької міської територіальної громади у 2023 р.

Показники бюджету	План у 2023 р. (тис. грн)	Факт у 2023 р. (тис. грн)	Питома вага План (%)	Питома вага Факт (%)	Відхилення питомої ваги (в.п.)
ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ	7984613,4	8193062,8	82,76	83,21	+0,45
податок та збір на доходи фізичних осіб	4309700,0	4366694,7	44,67	44,35	-0,32
податок на прибуток підприємств	32800,0	55833,7	0,34	0,57	+0,23
рентна плата за надра	83000,0	101747,6	0,86	1,03	+0,17
акциз з вітчизняних товарів	21500,0	23412,9	0,22	0,24	+0,01
акциз з імпорتنих товарів	82000,0	88700,9	0,85	0,90	+0,05
акциз з роздрібної торгівлі	315000,0	323311,7	3,27	3,28	+0,02
місцеві податки	3110663,4	3201807,1	32,24	32,52	+0,28
податок на майно	2809680,0	2855372,4	29,12	29,00	-0,12
...	...	...	...	...	...
УСЬОГО ДОХОДІВ власних та закріплених	8249532,9	8472289,5	85,51	86,05	+0,54
субвенції, дотації	1398199,3	1373657,4	14,49	13,95	-0,54
РАЗОМ ДОХОДІВ	9647732,2	9845946,9	100,00	100,00	0,00

Таблиця Е.3 – Горизонтальний аналіз виконання плану надходжень до бюджету Криворізької міської територіальної громади у 2024 р.

Показник, тис. грн	План у 2024 р.	Факт у 2024 р.	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення , %	Виконання плану, %
ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ	8 459 848,0	8 535 806,5	+75 958,5	+0,90%	100,90%
податок та збір на доходи фізичних осіб	3 645 000,0	3 688 137,1	+43 137,1	+1,18%	101,18%
податок на прибуток підприємств	26 600,0	16 331,9	-10 268,1	-38,60%	61,40%
рентна плата за користування надрами	223 594,3	223 602,2	+7,9	+0,00%	100,00%
акцизний податок з вироблених товарів	21 150,0	22 476,0	+1 326,0	+6,27%	106,27%
акцизний податок з ввезених товарів	134 850,0	138 376,7	+3 526,7	+2,62%	102,62%
акцизний податок з роздрібної торгівлі	303 700,0	309 539,1	+5 839,1	+1,92%	101,92%
місцеві податки	4 081 003,7	4 106 936,2	+25 932,5	+0,64%	100,64%
екологічний податок	23 950,0	30 407,3	+6 457,3	+26,96%	126,96%
НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ	457 997,8	481 075,0	+23 077,2	+5,04%	105,04%
ДОХОДИ ВІД ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ	17 652,5	23 591,9	+5 939,4	+33,65%	133,65%
УСЬОГО ДОХОДІВ власних та закріплених	8 935 498,3	9 040 979,0	+105 480,7	+1,18%	101,18%
субвенції, дотації	1 995 421,2	1 888 112,7	-107 308,5	-5,38%	94,62%
РАЗОМ ДОХОДІВ	10 930 919,5	10 929 091,7	-1 827,8	-0,02%	99,98%

Таблиця Е.4 – Вертикальний аналіз виконання плану надходжень до бюджету Криворізької міської територіальної громади у 2024 р.

Показник	План у 2024р., тис. грн	Факт у 2024 р., тис. грн	Питома вага по плану, %	Питома вага по факту, %	Відхилен ня питомої ваги, %
ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ	8 459 848,0	8 535 806,5	77,37	78,14	+0,77
податок та збір на доходи фізичних осіб	3 645 000,0	3 688 137,1	33,35	33,75	+0,40
податок на прибуток підприємств	26 600,0	16 331,9	0,24	0,15	-0,09
рентна плата за користування надрами	223 594,3	223 602,2	2,05	2,05	+0,00
акцизний податок з вироблених товарів	21 150,0	22 476,0	0,19	0,21	+0,02
акцизний податок з ввезених товарів	134 850,0	138 376,7	1,23	1,27	+0,04
акцизний податок з роздрібної торгівлі	303 700,0	309 539,1	2,78	2,83	+0,05
місцеві податки	4 081 003,7	4 106 936,2	37,34	37,59	+0,25
екологічний податок	23 950,0	30 407,3	0,22	0,28	+0,06
НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ	457 997,8	481 075,0	4,19	4,40	+0,21
ДОХОДИ ВІД ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ	17 652,5	23 591,9	0,16	0,22	+0,06
УСЬОГО ДОХОДІВ власних та закріплених	8 935 498,3	9 040 979,0	81,74	82,77	+1,03
субвенції, дотації	1 995 421,2	1 888 112,7	18,25	17,29	-0,96
РАЗОМ ДОХОДІВ	10 930 919,5	10 929 091,7	100,00	100,00	0,00

Таблиця Е.5 – Горизонтальний аналіз динаміки витрат бюджету та виконання плану у 2023 р.

ВИТРАТИ	План у 2023, тис. грн	Факт у 2023, тис. грн	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %	Виконання плану, %
Державне управління	334 757,9	319 206,5	-15 551,4	-4,64%	95,36%
Освіта	3 191 259,0	3 074 357,8	-116 901,2	-3,66%	96,34%
Охорона здоров'я	625 395,9	514 369,0	-111 026,9	-17,75%	82,25%
Соціальний захист та соцзабезпечення	811 825,1	748 635,2	-63 189,9	-7,78%	92,22%
Культура і мистецтво	179 463,1	169 398,1	-10 065,0	-5,61%	94,39%
Фізична культура і спорт	158 812,4	146 466,9	-12 345,5	-7,77%	92,23%
Житлово-комунальне господарство	929 166,9	867 554,9	-61 612,0	-6,63%	93,37%
Будівництво та регіональний розвиток	103 689,8	32 731,4	-70 958,4	-68,45%	31,55%
Транспорт, транспортна інфраструктура	2 237 063,7	2 170 786,6	-66 277,1	-2,96%	97,04%
Зв'язок, телекомунікації, інформатика	113 385,5	99 805,0	-13 580,5	-11,98%	88,02%
Інші програми, економічна діяльність	495 583,6	426 476,9	-69 106,7	-13,95%	86,05%
Інша діяльність	843 706,2	756 943,1	-86 763,1	-10,28%	89,72%
Громадський порядок та безпека	503 789,6	457 779,3	-46 010,3	-9,13%	90,87%
Охорона навколишнього природного середовища	64 031,5	56 622,6	-7 408,9	-11,57%	88,43%
Фінансова підтримка ЗМІ	24 159,4	23 985,4	-174,0	-0,72%	99,28%
Резервний фонд	128 192,5	119 373,7	-8 818,8	-6,88%	93,12%
Міжбюджетні трансферти	879 214,9	833 168,0	-46 046,9	-5,24%	94,76%
УСЬОГО ВИДАТКІВ	10 905 791,6	10 160 145,2	-745 646,4	-6,84%	93,16%

Таблиця Е.6 – Вертикальний аналіз витрат бюджету Криворізької міської територіальної громади у 2023 р.

ВИТРАТИ	План у 2023, тис. грн	Факт у 2023, тис. грн	Питома вага по плану, %	Питома вага по факту, %	Відхилення питомої ваги, п.п.
Державне управління	334 757,9	319 206,5	3,07	3,14	+0,07
Освіта	3 191 259,0	3 074 357,8	29,27	30,26	+0,99
Охорона здоров'я	625 395,9	514 369,0	5,73	5,06	-0,67
Соціальний захист та соцзабезпечення	811 825,1	748 635,2	7,44	7,37	-0,07
Культура і мистецтво	179 463,1	169 398,1	1,65	1,67	+0,02
Фізична культура і спорт	158 812,4	146 466,9	1,46	1,44	-0,02
Житлово-комунальне господарство	929 166,9	867 554,9	8,52	8,54	+0,02
Будівництво та регіональний розвиток	103 689,8	32 731,4	0,95	0,32	-0,63
Транспорт, транспортна інфраструктура	2 237 063,7	2 170 786,6	20,51	21,37	+0,86
Зв'язок, телекомунікації, інформатика	113 385,5	99 805,0	1,04	0,98	-0,06
Інші програми, економічна діяльність	495 583,6	426 476,9	4,54	4,20	-0,34
Інша діяльність	843 706,2	756 943,1	7,73	7,45	-0,28
Громадський порядок та безпека	503 789,6	457 779,3	4,62	4,51	-0,11
Охорона навколишнього природного середовища	64 031,5	56 622,6	0,59	0,56	-0,03
Фінансова підтримка ЗМІ	24 159,4	23 985,4	0,22	0,24	+0,02
Резервний фонд	128 192,5	119 373,7	1,18	1,17	-0,01
Міжбюджетні трансферти	879 214,9	833 168,0	8,06	8,20	+0,14
УСЬОГО ВИДАТКІВ	10 905 791,6	10 160 145,2	100,00	100,00	—

Таблиця Е.7 – Горизонтальний аналіз виконання плану за витратами бюджету Криворізької міської територіальної громади у 2024 р.

ВИТРАТИ	План у 2024 р.	Факт у 2024 р.	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення (%)	Відсоток виконання плану (%)
1	2	3	4	5	6
Державне управління	410 065,0	399 432,0	-10 633,0	-2,59	97,41
Освіта	3 847 594,8	3 633 048,3	-214 546,5	-5,58	94,42
Охорона здоров'я	733 002,6	629 196,8	-103 805,8	-14,16	85,84
Соціальний захист та соціальне забезпечення	959 996,6	947 594,0	-12 402,6	-1,29	98,71
Культура і мистецтво	194 501,6	178 130,9	-16 370,7	-8,41	91,59
Фіз. культура і спорт	209 427,4	195 896,4	-13 531,0	-6,46	93,54
Житлово-комунальне господарство	1 890 028,7	1 792 578,7	-97 450,0	-5,16	94,84
Здійснення заходів із землеустрою	475,3	430,2	-45,1	-9,49	90,51
Будівництво та регіональний розвиток	220 038,8	133 545,7	-86 493,1	-39,31	60,69
Транспорт та транспортна інфраструктура, дорожнє господарство	1 084 570,5	1 068 162,7	-16 407,8	-1,51	98,49
Зв'язок, телекомунікації та інформатика	240 291,9	234 550,6	-5 741,3	-2,39	97,61
Інші програми та заходи, пов'язані з економічною діяльністю	784 190,3	603 046,5	-181 143,8	-23,11	76,89
Сприяння розвитку малого та середнього підприємництва	667,4	232,2	-435,2	-65,19	34,81
Реалізація програм і заходів в галузі туризму та курортів	90,0	90,0	0,0	0,00	100,00
Реалізація програм і заходів в галузі зовнішньоекономічної діяльності	2 869,7	2 846,9	-22,8	-0,79	99,21
Заходи з енергозбереження	596 047,1	422 354,5	-173 692,6	-29,13	70,87
Проведення експертної грошової оцінки земельної ділянки чи права на неї	70,1	0,0	-70,1	-100,00	0,00

1	2	3	4	5	6
Підготовка земельних ділянок несільсько-господарського призначення	90,9	84,5	-6,4	-7,04	92,96
Внески до статутного капіталу суб'єктів господарювання	98 230,5	97 073,5	-1 157,0	-1,18	98,82
Членські внески до асоціацій органів місцевого самоврядування	1 019,2	1 019,2	0,0	0,00	100,00
Інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю	85 105,4	79 345,7	-5 759,7	-6,77	93,23
Інша діяльність	1 071 051,0	607 593,7	-463 457,3	-43,27	56,73
Громадський порядок та безпека	590 576,5	539 142,1	-51 434,4	-8,71	91,29
Охорона навколишнього природного середовища	33 500,0	14 138,5	-19 361,5	-57,80	42,20
Фінансова підтримка засобів масової інформації	27 364,7	26 914,8	-449,9	-1,64	98,36
Обслуговування місцевого боргу	3 700,2	3 345,3	-354,9	-9,59	90,41
Резервний фонд	388 499,0	0,0	-388 499,0	-100,00	0,00
Міжбюджетні трансферти	626 701,8	573 252,5	-53 449,3	-8,53	91,47
Інші дотації з місцевого бюджету	311 129,9	311 067,1	-62,8	-0,02	99,98
Субвенція на грошову компенсацію для ветеранів війни	12 803,7	12 661,4	-142,3	-1,11	98,89
Субвенція на грошову компенсацію для ВПО	40 502,2	40 483,6	-18,6	-0,05	99,95
Субвенція на програму "Активні парки - локації здорової України"	187,1	187,1	0,0	0,00	100,00
Інші субвенції з місцевого бюджету	157 319,8	157 291,6	-28,2	-0,02	99,98
Субвенція на виконання програм соціально-економічного розвитку регіонів	104 759,1	51 561,7	-53 197,4	-50,79	49,21
УСЬОГО ВИДАТКІВ:	12 271 936,3	10 996 459,0	-1 275 477,3	-10,39	89,61

Таблиця Е.8 – Вертикальний аналіз витрат бюджету Криворізької міської територіальної громади у 2024 р.

ВИТРАТИ	План у 2024 р.	Факт у 2024 р.	Питома вага по плану (%)	Питома вага по факту (%)	Відхилення питомої ваги (п.п.)
Державне управління	410 065,0	399 432,0	3,34	3,63	+0,29
Освіта	3 847 594,8	3 633 048,3	31,35	33,05	+1,70
Охорона здоров'я	733 002,6	629 196,8	5,97	5,72	-0,25
Соціальний захист та соціальне забезпечення	959 996,6	947 594,0	7,82	8,62	+0,80
Культура і мистецтво	194 501,6	178 130,9	1,58	1,62	+0,04
Фізична культура і спорт	209 427,4	195 896,4	1,71	1,78	+0,07
Житлово-комунальне господарство	1 890 028,7	1 792 578,7	15,39	16,30	+0,91
Здійснення заходів із землеустрою	475,3	430,2	0,004	0,004	0,00
Будівництво та регіональний розвиток	220 038,8	133 545,7	1,79	1,21	-0,58
Транспорт та транспортна інфраструктура, доріг	1 084 570,5	1 068 162,7	8,84	9,71	+0,87
Зв'язок, телекомунікації та інформатика	240 291,9	234 550,6	1,96	2,13	+0,17
Інші програми та заходи, пов'язані з економікою	784 190,3	603 046,5	6,39	5,49	-0,90
Інша діяльність	1 071 051,0	607 593,7	8,73	5,53	-3,20
Міжбюджетні трансфери	626 701,8	573 252,5	5,11	5,21	+0,10
УСЬОГО ВИДАТКІВ:	12 271 936,3	10 996 459,0	100,00	100,00	0,00

Таблиця Е.9 – Горизонтальний аналіз динаміки фактичних надходжень до бюджету у 2024 р. порівняно з 2023 р.

Показник, тис. грн	Факт 2023 р.	Факт 2024 р.	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ	8 193 062,8	8 535 806,5	+342 743,7	+4,18%
податок та збір на доходи фізичних осіб	4 366 694,7	3 688 137,1	-678 557,6	-15,53%
податок на прибуток підприємств	55 833,7	16 331,9	-39 501,8	-70,74%
рентна плата за користування надрами	101 747,6	223 602,2	+121 854,6	+119,79%
акцизний податок з вироблених товарів	23 412,9	22 476,0	-936,9	-4,00%
акцизний податок з ввезених товарів	88 700,9	138 376,7	+49 675,8	+55,99%
акцизний податок з роздрібною торгівлі	323 311,7	309 539,1	-13 772,6	-4,26%
місцеві податки	3 201 807,1	4 106 936,2	+905 129,1	+28,26%
екологічний податок	31 555,2	30 407,3	-1 147,9	-3,64%
НЕПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ	266 947,1	481 075,0	+214 127,9	+80,18%
ДОХОДИ ВІД ОПЕРАЦІЙ З КАПІТАЛОМ	11 056,7	23 591,9	+12 535,2	+113,39%
УСЬОГО ДОХОДІВ власних та закріплених	8 472 289,5	9 040 979,0	+568 689,5	+6,71%
субвенції, дотації	1 373 657,4	1 888 112,7	+514 455,3	+37,45%
РАЗОМ ДОХОДІВ	9 845 946,9	10 929 091,7	+1 083 144,8	+11,00%

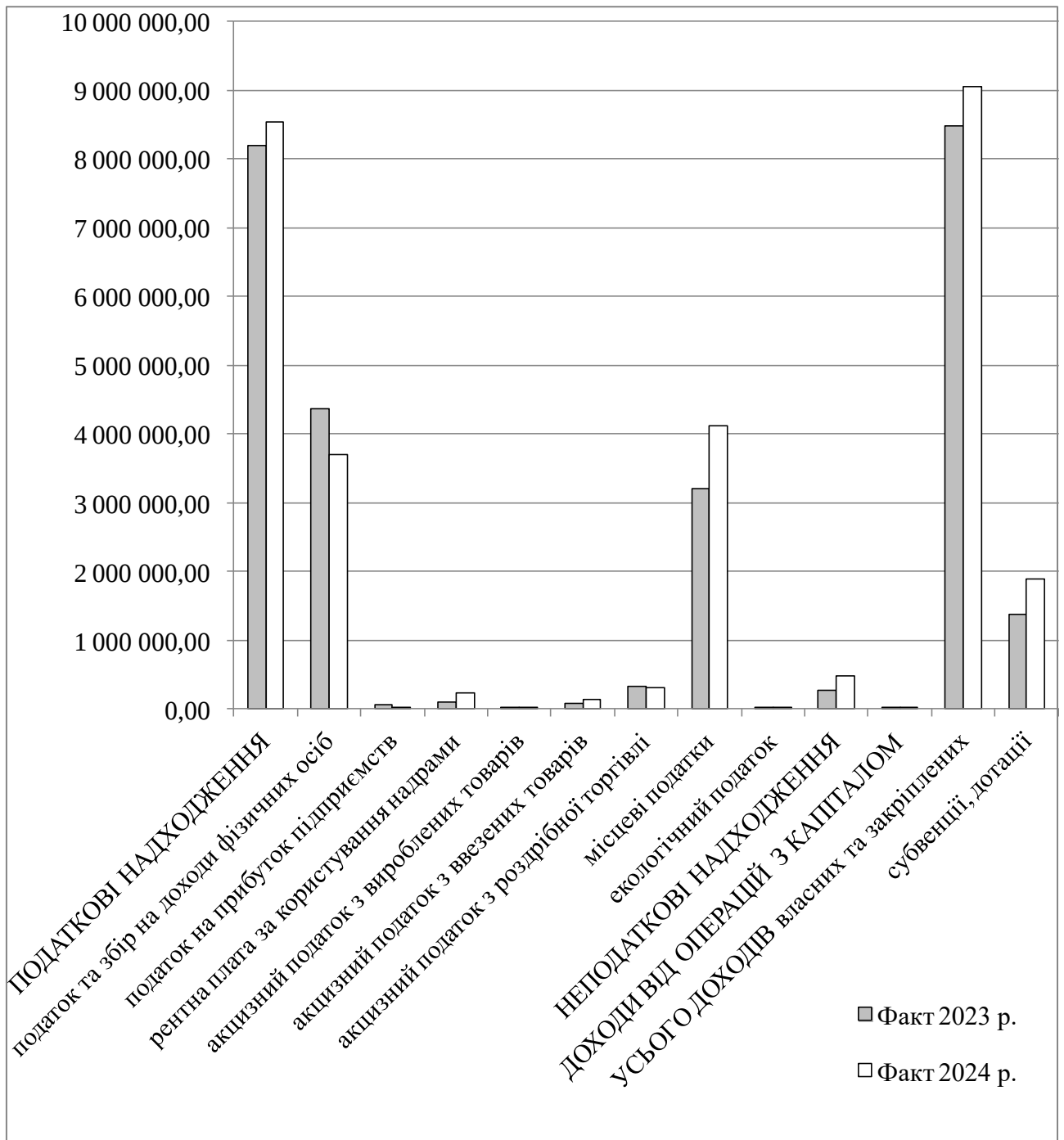

Рисунок Е.1 – Гістограми величини надходжень до бюджету Криворізької міської територіальної громади у 2023-2024 рр.

Таблиця Е.10 – Горизонтальний аналіз динаміки фактичних витрат бюджету у 2024 р. порівняно з 2023 р.

Витрати	Факт 2023, тис. грн	Факт 2024, тис. грн	Абсолютне відхилення, тис. грн	Відносне відхилення, %
Державне управління	319 206,5	399 432,0	80 225,5	25,13
Освіта	3 074 357,8	3 633 048,3	558 690,5	18,17
Охорона здоров'я	514 369,0	629 196,8	114 827,8	22,32
Соціальний захист та соцзабезпечення	748 635,2	947 594,0	198 958,8	26,57
Культура і мистецтво	169 398,1	178 130,9	8 732,8	5,15
Фізична культура і спорт	146 466,9	195 896,4	49 429,5	33,76
Житлово-комунальне господарство	867 554,9	1 792 578,7	925 023,8	106,63
Будівництво та регіональний розвиток	32 731,4	133 545,7	100 814,3	307,96
Транспорт, транспортна інфраструктура	2 170 786,6	1 068 162,7	-1 102 623,9	-50,80
Зв'язок, телекомунікації, інформатика	99 805,0	234 550,6	134 745,6	135,05
Інші програми, економічна діяльність	426 476,9	603 046,5	176 569,6	41,43
Інша діяльність	756 943,1	607 593,7	-149 349,4	-19,74
Громадський порядок та безпека	457 779,3	539 142,1	81 362,8	17,78
Охорона навколишнього природного середовища	56 622,6	14 138,5	-42 484,1	-75,01
Фінансова підтримка ЗМІ	23 985,4	26 914,8	2 929,4	12,21
Резервний фонд	119 373,7	0,0	-119 373,7	-100,00
Міжбюджетні трансферти	833 168,0	573 252,5	-259 915,5	-31,19
УСЬОГО ВИДАТКІВ	10 160 145,2	10 996 459,0	836 313,8	8,24

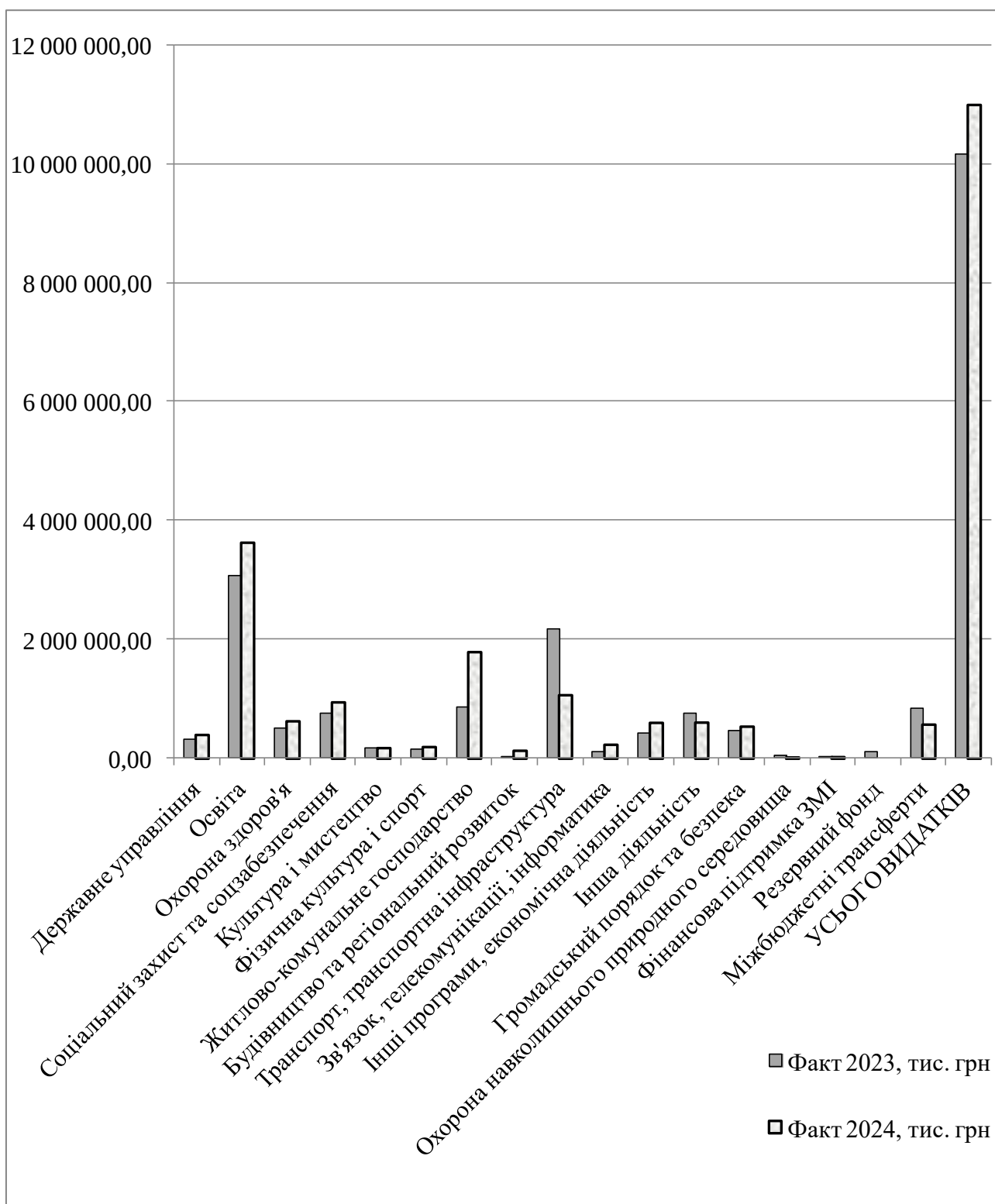

Рисунок Е.2 – Гістограми величини витрат бюджету Криворізької міської територіальної громади у 2023-2024 рр.